

ปลดปล่อย การศึกษานานาชาติไทย

ปฏิบัติด้วยรอยยิ้มของทุกภาคส่วน

สมัชชาปฏิรูประดับชาติ ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๖ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม - ๒ มิถุนายน ๒๕๕๖
ณ ศูนย์นิทรรศการและการประชุมไบเทค บางนา กรุงเทพฯ

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961198870

บ 27328

LA
1221
ป479
2556

พลตลือการศึกษไทย ปฏิวัติด้วย
รอยยิ้มของทุกภาคส่วน : สมัชชา
ปฏิรูประดับชาติ ครั้งที่ 3 พ.ศ.
2556 วันที่ 31 พฤษภาคม -
2 มิถุนายน 2556.

#72465

วันที่	30	ธ.ค.	58
เลขทะเบียน	21	27329	
	LA		
เลขหมู่	1827		
	2/489	2586	

ปลดปล่อย การศึกษไทย

ปฏิวัติด้วยรอยยิ้มของทุกภาคส่วน

สมาธิห้องสมุดรัฐสภา

คำนำ

การจัดการศึกษาไทยมาถึงช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่อยู่ในสภาพตกต่ำอย่างมาก และต้องหาทางออกเพื่อก้าวเดินต่อไปให้ถูกทิศทาง นโยบายที่สมัชชาปฏิรูประดับชาติโดยสำนักงานปฏิรูปได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเรื่องสำคัญหนึ่งในหก และมีมติที่จะการปฏิรูปการศึกษา: ปรับทิศทางการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม จากนั้นได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะประเด็นการปฏิรูปการศึกษาโดยมีอาจารย์เกษมพงษ์ กิตติกรเป็นประธานกรรมการ ให้ทำหน้าที่ขับเคลื่อนให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในการปฏิรูปการศึกษาโดยการประสานเครือข่ายภาคประชาสังคมทุกภาคส่วนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

ผลของการขับเคลื่อนได้เกิดเป็นเวทีการเสวนาของภาคส่วนต่างๆ ๕ เวที ได้แก่ เวทีภาคเอกชนกับการพัฒนาการศึกษาไทย เวทีพลังเด็กเยาวชนพลังเปลี่ยนการเรียนรู้ใหม่ในสังคมไทย เวทีบูรณาการภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เวทีการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น และเวทีการศึกษาทางเลือก ระหว่างเดือนมีนาคม-พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖ มีผู้เข้าร่วมรวมทุกเวทีประมาณ ๔๐๐ คน เป็นบุคคลที่ทำงานทั้งด้านนโยบาย และการบริหารการศึกษา และผู้จัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาต่างๆ ที่หลากหลาย จากภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มการศึกษาทางเลือก กลุ่มผู้เรียน และผู้ประกอบการ

ข้อเสนอแนะหรือทางออกต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยที่ได้จากเวทีทั้งห้านี้ มีจุดร่วมสำคัญประการหนึ่งคือ การปลดล็อกการจัดการศึกษาโดยลดข้อจำกัด และสร้างโอกาสการเข้าถึงการศึกษาอย่างหลากหลาย อาทิ

๑. การส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนเข้าร่วมจัดการศึกษา โดยภาครัฐปรับบทบาทเป็นผู้สนับสนุนทำหน้าที่กำกับด้านนโยบาย และการติดตามผล

๒. การปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยืดหยุ่น และก่อให้เกิดหลักสูตรสถานศึกษาที่หลากหลายสอดคล้องกับบริบทสังคม และความแตกต่างและศักยภาพของผู้เรียน

๓. การปรับปรุงการวัดและประเมินผลด้วยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของสถานศึกษา ผู้เรียนและบริบทสังคม

ข้อเสนอจากทุกภาคส่วนที่ได้รวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ จะเป็นหมุดหมายสำคัญให้การเคลื่อนไหวทางสังคมเพื่อการปฏิรูปการศึกษาในอนาคตมีทิศทางที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้นำการเปลี่ยนแปลงจากทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันทางสังคมอื่นๆ รวมกำลังกันเป็นหนึ่งเดียวเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยให้พ้นจากหุบเหวแห่งวิกฤต และเป็นความหวังของการพัฒนาสังคมไทยได้ในที่สุด ■

สารบัญ

พลังเยาวชน “ผู้ใหญ่ในวันนี้” เปลี่ยนการเรียนรู้ใหม่ให้คิดเป็นทำเป็น	๕
ภาคเอกชนร่วมพัฒนาการศึกษาในระดับพื้นที่เรียนรู้สู่การสร้างงาน	๑๗
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับท้องถิ่น	๒๓
บูรณาการภาครัฐปรับบทบาทหนุ่่นการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน	๒๙
การศึกษาทางเลือกประสานทุกภาคส่วนสร้างสรรค์นวัตกรรมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้เป็นจริง	๔๑
รายชื่อเครือข่ายที่เข้าร่วมประชุม	๖๐

พลังเยาวชน

“ผู้ใหญ่ในวันนี้” เปลี่ยนการ
เรียนรู้ใหม่ให้คิดเป็นทำเป็น

ข้อเสนอ

จากเยาวชน

- ๑ การศึกษาที่มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เรียนรู้ด้วยตนเองเป็น มีทักษะการเข้าใจตนเอง ทักษะการฟังตนเอง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีจิตอาสา และมีความรักและเข้าใจในชุมชนท้องถิ่นของตน
- ๒ การจัดการศึกษาที่มีหลักสูตรที่หลากหลายสอดคล้องกับศักยภาพ และความแตกต่างของผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ บริบทเมืองและท้องถิ่น วิทยาการสากลและภูมิปัญญาของสังคมและท้องถิ่นไทย
- ๓ การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางทฤษฎี โดยมีครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติ จัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่หลากหลาย มีใจเปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
- ๔ การวัดและประเมินผลที่หลากหลายวิธีและส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความสามารถและศักยภาพที่แตกต่าง ไม่ใช่เพียงเน้นรูปแบบหรือวิธีการเดียวคือ การทดสอบความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องใช้กับนักเรียนทุกคน

ขั้นตอนการประชุม

การประชุมพลังเด็กเยาวชน พลังเปลี่ยนการเรียนรู้ใหม่ในสังคมไทย จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ ห้องคอนเวนชัน ๑ สำนักงานใหญ่องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (ThaiPBS) สนับสนุนงบประมาณโดยสำนักงานปฏิรูปฯ

เวทีพลังเด็กเยาวชนฯ เป็นการประชุมนำร่อง จัดขึ้นเป็นเวทีแรกจากเวทีทั้งหมด ๕ เวทีซึ่งจัดขึ้นตามมติคณะกรรมการจัดสมัชชาเฉพาะประเด็นการศึกษาด้วยเจตนารมณ์ที่ต้องการให้การปฏิรูปการศึกษาเริ่มต้นจากการรับฟังเสียงของเด็กเยาวชน ผู้มีฐานะเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการศึกษาโดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อระดมสมอง แลกเปลี่ยนมุมมองของเยาวชนที่มีต่อการตั้งโจทย์เพื่อปฏิรูปการศึกษา

การประชุมเริ่มต้นด้วยการปาฐกถาำนำของ ดร.อมรรวิชัย นาครทรรพ จากนั้นเป็นการแบ่งกลุ่มย่อยในช่วงเช้าเป็น ๖ กลุ่ม มีการระดมสมองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน ๒ ประเด็น คือ ๑. ออกแบบการศึกษาไทยตามใจเด็ก เพื่อรับประกันอนาคตของตนเอง ๒. ปัญหาและทางออก สายด่วนทำได้เลย ช่วงบ่ายเป็นการนำเสนอผลการระดมสมองจากทั้ง ๖ กลุ่ม และตัวแทนเยาวชนผู้พิการ จากนั้นเปิดเวทีเพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนข้อมูลความเห็นระหว่างผู้ใหญ่และเด็กเยาวชน ก่อนจะปิดท้ายด้วยการกล่าวคำชื่นชมโดย รศ.ประภาภัทร นิยม กล่าวสรุปโดย

ดร.จุฬารกรณ์ มาเสถียรวงศ์ ปาฐกถาส่งท้ายโดย ดร.อมรรวิชัย นาครทรรพ และปิดการประชุมโดย อ.กรรณิการ์ บันเทิงจิตร ผู้แทนสำนักงานปฏิรูปฯ

ผู้เข้าร่วมการประชุม

ผู้เข้าร่วมการประชุมทั้งสิ้นประมาณ ๑๕๐ คน มาจากตัวแทนเครือข่ายเด็กและเยาวชน ๖ กลุ่ม และผู้ใหญ่ใจดีที่เข้าร่วมรับฟังเสียงเด็ก ได้แก่

กลุ่มนักเรียนมัธยมปลาย ได้แก่ โรงเรียนสวนผึ้งวิทยา, โรงเรียนมัธยมวาริชภูมิ, โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยหินลาดนอก และนักเรียนจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

กลุ่มนิสิตศึกษามหาวิทยาลัย ได้แก่ นายภคพล โคตรศรีภูมิ, นายวิวัฒน์ ทัตวา, นายเปรมปพิพัทธ์ ผลิตผลการพิมพ์, นายอัมพร วาภพ, นายภูมิสิทธิ์ อิศระฤกษ์ชัย, นายสุภัทร อ่อนราษฎร์, นายวันพระ สืบสกุลจินดา, นายวสันต์ หุพาทิพย์, นายสรารัฐ หนูคง, นายทศพล คงเมือง, นางสาวชูเรณี หะวอ, นางสาวอารีย์ก สีสู่ข, นางสาวบุษกร เทพทอง, นายสุวัฒน์ เผ่าพันธ์ุ, นางสาวอภิษฎา อภิรักษ์โชติศิริ และนายพรพรช วดีวุฒิมงคล

กลุ่มนักเรียนอาชีวะ ได้แก่ กลุ่มกสิกรรมธรรมชาติ, วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย ศูนย์การเรียนบ้านนาโต้, วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี

เวที พลังเด็กเยาวชน

พลังเปลี่ยน
การเรียนรู้ใหม่
ในสังคมไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖
เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. อาคารศูนย์นิทรรศการ Convention
Hall ๑ สำนักบริหารกลุ่มการประถมศึกษาและแพร่ภาพสารว
นประเทศไทย (ThaiPBS)

กลุ่มเยาวชนการศึกษาทางเลือก ได้แก่ นายมนภาส
เธียรวิวัฒน์นุกุล, โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา, กลุ่ม
เยาวชนสร้างสรรค์สุราษฎร์ธานี, กลุ่มรักษ์เขาชะเมา, เครือข่าย
เยาวชนเพื่อการพัฒนา (ไม้ขีดไฟ), นักเรียนโรงเรียนรุ่งอรุณ,
นักเรียนศูนย์การเรียนรู้มาโลลีอхла และวิทยาลัยนาฏศิลป์
นครศรีธรรมราช

กลุ่มเด็กเดินทางไกล ได้แก่ นายบัญชา พิโน, กลุ่มโฮมสตูด
ดอยผาส้ม, เด็กบ้านเรียน, โรงเรียนมิชชั่นพัฒนา, กลุ่มเด็กชนเผ่า
และกลุ่มเด็กไร้สัญชาติ

กลุ่มเยาวชนนอกระบบการศึกษา ได้แก่ กลุ่มเยาวชนจากจังหวัด
ตรัง, กลุ่มพิราบขาวชายแดนใต้, แก๊งค์มั่งกรดำ-แก๊งค์โลงแตก
จากจังหวัดขอนแก่น และศูนย์ฝึกฯ บ้านกาญจนาภิเษก พร้อม
ตัวแทนเยาวชนผู้พิการ นายถามวัตร สุทธิพงษ์ นักศึกษา
ผู้พิการทางสายตาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้สนใจดีใจจากหลายภาคส่วน เช่น อ.กรรณิการ์ บันเทิงจิตร,
รศ.ประภาพัทร นิยม, ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ, ดร.จุฬารณณ์
มาเสถียรวงศ์, อ.สุรพล ธรรมร่มดี, ดร.มีชัย วีระไวทยะ,
นายสมบุรณ์ รินท้าว, นายธีร์ ภาวังกนันท์, นายอดุลย์ ภูภัทรรงค์,
ดร.รจนา คลี่ฉายา, นางยุพิน ตรังคธาร, นางกฤติพร สุขกมล,
นายสกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย, คุณรัตนา กิติกร, นางเบญญา ทิพย์ไชย,
นางกนกพร สบายใจ, นางหิสา เธียรวิวัฒน์นุกุล, นายพฤษ
พหลกุลบุตร, นางสาวภัทรภร เกิดจังหวัด, คุณปรวัน จันทรังษี,
ผู้แทนสพฐ., ผู้แทนกศน., ผู้แทนกระทรวงศึกษา, ผู้แทนมูลนิธิ
สยามกัมมาจล ผู้แทนสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ทีมงานสถาบัน

รามจิตติ ที่งานสถาบันอาศรมศิลป์ และผู้แทนเครือข่ายวิจัย
โครงการ Childwatch เป็นต้น

สรุปสาระสำคัญของการประชุม

ผลจากการประชุมดังกล่าวสรุปได้เป็น ข้อเสนอเพื่อพัฒนาการศึกษาไทยจากมุมมองของเด็กเยาวชน ดังนี้

๑. กลุ่มนักเรียนมัธยม มีข้อเสนอใน ๕ เรื่อง คือ

๑.๑ เนื้อหาหลักสูตร ต้องการหลักสูตรที่นำไปปฏิบัติได้จริง และเป็นองค์รวม เป้าหมายของหลักสูตรควรเป็นไปเพื่อให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคม/ชุมชนได้ และสามารถต่อยอดความรู้เพื่อศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยลักษณะการจัดหลักสูตรควรมีความเป็นองค์รวมมากขึ้น ยกตัวอย่างการเรียนวิชาเศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สังเกตได้ชัดว่าเด็กเยาวชนไม่ได้สนใจเรียนรู้เรื่องการใช้จ่ายเงินในแง่ของการคำนวณ บวก ลบ คุณหารเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมไปถึงองค์ความรู้ด้านการจัดการ เศรษฐศาสตร์พื้นฐาน การวางแผนทางการเงิน การลงทุนและความเสี่ยง เศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีการปฏิบัติอยู่แล้วในชีวิตจริง อีกตัวอย่างหนึ่งคือวิชาสังคมศาสตร์ ดินน้ำป่าเล (ตามชื่อที่เด็กๆ ตั้ง) หรือศึกษารรรมชาติ นอกเหนือจากการเรียนรัฐธรรมนูญสิ่งแวดล้อมในแง่มุมทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังสามารถเชื่อมโยงไปถึงแง่มุมของภูมิปัญญาชุมชน วิถีชีวิตที่พึ่งพาธรรมชาติ และศาสตร์โบราณลึกลับที่วิชาแบบตะวันตกละเลยไม่ให้ความสำคัญได้ สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับเด็กเยาวชน

นอกจากนี้ด้วยสถานการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน กลุ่มวิชาที่ควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนมีดังนี้ ๑) เพศศึกษา

จากปัญหาที่มีวัยรุ่นจำนวนมากตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร จึงมีความเห็นว่าควรให้เรียนวิชานี้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา ๒) นานา ศาสตร์ เพื่อการเรียนรู้ธรรมชาติที่แตกต่าง เข้าใจ วัฒนธรรมที่หลากหลาย รมณ์ระวังไม่ให้ลวงละเมิดข้อห้ามข้อ เคารพของศาสนาอื่นๆ และเพื่อการอยู่ร่วมกันของคนต่าง ศาสนาอย่างมีความสุข ๓) ทักษะภาษา ที่ไม่เป็นเพียงการ เน้นแต่ด้านไวยากรณ์เท่านั้น แต่ควรส่งเสริมให้ได้นำไปใช้งาน ได้จริง และสามารถต่อยอดในระดับอุดมศึกษาต่อไป ๔) ศึกษา ชุมชน ควรจัดกิจกรรมลงพื้นที่ที่ศึกษาชุมชนท้องถิ่นของตนเอง เรียนรู้วิถีการดำรงชีพ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น รับรู้ปัญหา ต่างๆ ของชุมชน สร้างสำนึกรักษ์ชุมชน เหล่านี้คือข้อเสนอ ภายในกลุ่มที่มีต่อหลักสูตรการศึกษา

๑.๒ วิชาเลือกอิสระ ควรเปิดโอกาสให้มีวิชาเลือกอิสระให้ เด็กเยาวชนได้เรียนรู้ตามความสนใจ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ด้วยตนเอง

๑.๓ การส่งเสริมให้ค้นพบตนเอง เพิ่มบทบาทให้ครู แนะนำและให้มีการประเมินตนเองควบคู่ไปด้วย ส่งเสริมให้ ค้นหาตัวเองให้พบตั้งแต่ระดับก่อนมัธยมปลาย สำหรับมีเวลา เตรียมตัวในการเลือกศึกษาต่อตามความสนใจ

๑.๔ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ควรเน้นสร้างแรง จูงใจในการเรียน เนื่องจากการเรียนการสอนในปัจจุบันมีความ น่าเบื่อหน่าย ไม่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนอย่างเพียงพอ กลุ่มนักเรียนมัธยมจึงมีข้อเสนอวิธีที่จะสร้างสรรค์บรรยากาศที่ เหมาะสมต่อการเรียน ดังนี้ ๑) สร้างความใกล้ชิดระหว่างครูกับ นักเรียนให้มากขึ้น เมื่อครู-นักเรียนมีความห่างเหินกัน เสมือน มีกำแพงมากันความเป็นครูกับศิษย์ แต่ถ้าครู-นักเรียนใกล้ชิด กัน เข้าใจกัน การถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และการอบรม สั่งสอนย่อมเป็นไปได้ง่ายขึ้น ๒) ใช้สื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดใจ

เพิ่มความน่าสนใจให้กับเนื้อหาที่เรียน ๓) เล่าเรื่องเข้าพลัง ครูควรเล่าประสบการณ์ตรงหรือเรื่องที่น่าสนใจ สอดแทรกในชั้นเรียน นอกจากการสอนเพียงเนื้อหาวิชาล้วนๆ เพื่อสร้างความเป็นกันเอง และบรรยากาศที่สนุกสนานในการเรียน ๔) ไม่สร้างความกดดันแก่เด็ก ด้วยการมอบหมายการบ้านมากเกินไป เพราะอาจบั่นทอนศักยภาพในการทำงานและความใฝ่รู้ใฝ่เรียนของเด็กไป ๕) สร้างกระบวนการในชั้นเรียนให้เป็นชั้นเรียนแห่งการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างมีเหตุมีผล ซึ่งครูควรเปิดกว้างรับฟังความคิดที่แตกต่างของเด็กด้วย ๖) เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินครู สะท้อนกลับความคิดเห็นอย่างเสรี ๗) จัดห้องเรียนแบบใหม่ โดยวางโต๊ะเก้าอี้ให้เป็นลักษณะคล้ายรูปตัว U ให้ครูอยู่กลางห้อง เช่นนี้ครูจึงดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง ไม่มีเด็กหลังห้องอีกต่อไป ๘) ครูควรรักษาวินัยในการสอน บริหารเวลาให้เหมาะสมไม่ควรสอนเกินเวลามากนัก ๙) ควรลดกิจกรรมพิเศษที่เกินจากหลักสูตร เช่น การแข่งขันระหว่างโรงเรียน กิจกรรมวิชาการ การจัดนิทรรศการ ซึ่งกระทบต่อเวลาเรียนและผลการเรียนเป็นอย่างมาก

๑.๕ ควรมีวิธีวัดและประเมินผลที่หลากหลาย การประเมินผลด้วยการทำแบบทดสอบควรปรับปรุงให้มีคุณภาพมากขึ้น ทดสอบเฉพาะในเนื้อหาที่ได้เรียน ควรส่งเสริมให้มีวิธีประเมินผลที่หลากหลาย นอกเหนือจากแบบทดสอบ นักเรียนที่อ่อนด้านวิชาการ ควรเปิดช่องให้สามารถทดแทนด้วยคะแนนจิตอาสาได้ ไม่ใช่ผลคะแนนจะทำให้เด็กรู้สึกด้อยค่าไร้ความรู้ความสามารถในสังคม ในการสอบคัดเลือกเพื่อศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ควรเพิ่มคะแนนจากแฟ้มผลงานให้มีน้ำหนักในการคัดเลือกร้อยละ ๓๐ ควรให้มีการคัดเลือก ๒ ครั้ง ให้โอกาสนักเรียนในการพัฒนาตัวเอง

๒. **กลุ่มนิสิตนักศึกษา** มีหลายประเด็นที่ถกเถียงแลกเปลี่ยนความเห็นกันอย่างออกรส และสามารถแบ่งแนวความคิดออกได้เป็น ๒ แนวทาง คือ

แนวทางที่ ๑ มองว่าระบบอุดมศึกษาควรปรับพัฒนาตนเอง เพื่อสร้างบัณฑิตที่เป็นคนดีและมีคุณภาพสู่สังคม โดยควรเพิ่มการเรียนในภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี ในปัจจุบันการเรียนมักจะเน้นแต่ทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ ควรเพิ่มหลักสูตรศึกษารากของท้องถิ่น ปลูกฝังความรักในท้องถิ่นให้มากขึ้น ควรส่งเสริมความคิดริเริ่ม ไม่ควรปิดจินตนาการของเด็กด้วยกรอบความคิดของครูอาจารย์ ควรเพิ่มการเรียนรู้อิงชีวิตในมหาวิทยาลัย ควรส่งเสริมการทำงานจิตอาสา และปรับเปลี่ยนระบบการให้เกรดแบ่งระดับ ซึ่งไปส่งเสริมการแก่งแย่งแข่งขัน เพื่อจะได้รับเกรดสูง หรือได้รับเกียรตินิยม ซึ่งไม่เป็นผลดีในความเห็นของผู้เสนอ ในกรณีที่นักศึกษาจะไปทำงานกับชุมชนในภาคปฏิบัติ ควรได้รับการประเมินจากชุมชน หรือไปเรียนรู้ออกไปทำงานกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ควรให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผล ซึ่งไม่ใช่เป็นการประเมินแค่ตัวเลข

แนวทางที่ ๒ มองว่าระบบอุดมศึกษาที่มีดีอยู่แล้ว มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งเน้นให้ความรู้ทางวิชาการเป็นเป้าหมายหลักถูกต้องแล้ว แก่ควรแก้ที่ค่านิยมใบปริญญามากกว่า มหาวิทยาลัยไม่ใช่ภาคบังคับ แต่ด้วยสาเหตุค่านิยมใบปริญญาและข้อกำหนดคุณวุฒิการรับสมัครงาน จึงเสมือนจากถูกสังคมบังคับให้ทุกคนต้องมุ่งเรียนมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะคนนั้นจะสนใจเรียนต่อหรือไม่ นักศึกษาไม่ได้มีความตั้งใจตั้งแต่ต้น แล้วมหาวิทยาลัยจะสร้างบัณฑิตที่มีคุณภาพได้อย่างไร จึงควรลดความสำคัญของปริญญาตรีลง ไม่ควรตั้งองค์ความรู้ทุกสาขาเข้ามาเป็นปริญญาตรีทั้งหมด ผลที่เกิดขึ้นทำให้มหาวิทยาลัยต้องรับภาระงานเกินตัว ต้องทำหน้าที่ปลูกฝังคนดีซึ่งเดิมควร

เป็นหน้าที่ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน นี่คือการแตกต่างของสองแนวคิดในที่ประชุมกลุ่มย่อย

๓. **กลุ่มนักเรียนอาชีว** เห็นว่าการอาชีวศึกษามีความสำคัญในการสร้างบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือ ทักษะ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางซึ่งเป็นรากฐานที่เข้มแข็งต่อการพัฒนาประเทศได้ในอนาคต อีกทั้งมีข้อได้เปรียบที่สามารถสร้างอาชีพได้จริง เนื่องจากเมื่อเรียนจบแล้วมีโอกาสสูงที่จะมีตำแหน่งงานรองรับ มีอิสระในการทำงาน ไปทำงานให้บริษัทหรือเปิดกิจการของตัวเองก็ได้ ประเทศก็จะมีบุคลากรที่มีคุณภาพในด้านการทำงาน เมื่อเห็นความสำคัญเช่นนี้แล้วจึงเห็นว่า

๓.๑ ควรยกระดับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา เนื่องจากที่ผ่านมาในอดีต สังคมมีค่านิยมด้านลบต่อการเรียนสายอาชีวศึกษา ต่อมาได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลในการยกระดับภาพลักษณ์ของอาชีวศึกษา เช่น ประกวดคนพันธุ์ R โครงการตรวจรถก่อนเดินทาง ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าหลังน้ำท่วมให้กับประชาชน เป็นผลให้ภาพลักษณ์นักเรียนอาชีวศึกษาถูกมองในแง่ดีมากขึ้น เพราะฉะนั้นเพื่อให้มีนักเรียนเข้าเรียนในสายนี้มากขึ้น จึงควรดำเนินกิจกรรมยกระดับภาพลักษณ์การอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องสืบไป

๓.๒ สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรภาคปฏิบัติให้เพียงพอ ปัจจุบันสถานศึกษาสายอาชีวศึกษามีปัญหาขาดงบประมาณสนับสนุน จึงทำให้ขาดอุปกรณ์ และขาดบุคลากรในการสอนภาคปฏิบัติ บุคลากรผู้สอนในภาคปฏิบัติมีจำนวนน้อยเกินไป เป็นบุคลากรภาคทฤษฎีเสียส่วนใหญ่ ควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ฝึก และจัดหาบุคลากรที่สอนภาคปฏิบัติให้มากขึ้น

๓.๓ จัดตั้ง “อาชีวอาสา” ตัวแทนนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีความ

๑๒

เห็นว่า ส่วนใหญ่นักเรียนอยู่แต่ในช้อป ในห้องหรือในวิทยาลัย จึงมีโอกาสน้อยที่จะเติบโตทางความคิด ขาดโอกาสการพบปะกับสังคม/ชุมชน จึงเสนอให้ตั้ง “อาชีวอาสา” ให้นักเรียนได้มีโอกาสสัมผัสกับสังคม/ชุมชนนอกวิทยาลัย ส่งเสริมให้ทำงานจิตอาสา ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนอาชีวฯ ช่วยเหลือประชาชนเช่นเดียวกับทหาร ทำให้ชาวบ้านรู้สึกอุ่นใจ เมื่อมีนักเรียนอาชีวฯ อยู่ในยามเดือดร้อน และเมื่อได้ช่วยเหลือคนอื่น จะส่งผลให้นักเรียนตระหนักในคุณค่าความดีของตัวเอง ทำให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

๓.๔ ส่งเสริมให้เรียนตามความสนใจอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนอาชีวฯ ไม่ได้เลือกเรียนเพราะความสนใจแท้จริง แต่เป็นเพราะหาที่เรียนในสายสามัญไม่ได้ จึงเข้ามาเรียนอาชีวศึกษา จึงควรมีการส่งเสริมให้เยาวชนได้ค้นพบการเรียนรู้สายอาชีพตามความถนัดความสนใจอย่างจริงจัง

๓.๕ บรรเทาปัญหาความขัดแย้งระหว่างสถาบัน สื่อมวลชนควรระมัดระวังในการทำข่าว หลายครั้งสื่อประโคมข่าวโดยไม่ทราบข้อเท็จจริงอย่างลึกซึ้ง เป็นผลให้ยิ่งตอกย้ำความขัดแย้งระหว่างสองสถาบันให้รุนแรงมากขึ้น และควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ระหว่างสองสถาบัน และระหว่างสายสามัญและสายอาชีวฯ ลงกำแพงในใจระหว่างตัวเด็กเยาวชน

๓.๖ ส่งเสริมภาคอาชีวฯ ภาครัฐเป็นพิเศษ ควรให้มีนักเรียนสายอาชีวฯ เกษตรมากขึ้น สนับสนุนทั้งครูผู้สอน และอุปกรณ์เทคโนโลยีการเกษตร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงทางอาหารให้กับประเทศ รวมถึงให้เป็นต้นแบบของความพอเพียงและการพึ่งตนเอง พออยู่พอกิน กลับสู่ธรรมชาติ คืนสู่สามัญ พึ่งพาตนเองให้มากขึ้น มีความสุขมากขึ้น ทั้งหมดคือข้อเสนอของกลุ่มนักเรียนอาชีวฯ

๔. กลุ่มเด็กเยาวชนการศึกษาทางเลือก มีข้อเสนอใน ๕ ประเด็น คือ

๔.๑ ควรเปลี่ยนค่านิยมของสังคม สร้างนิยามความเก่งอย่างหลากหลาย หรือนิยามของความเก่งในรูปแบบใหม่ ในปัจจุบันเด็กเก่งในความเข้าใจของสังคมมักเป็นคนที่เก่งวิชาการ เรียนหนังสือได้เกรดดีเท่านั้น แต่การนิยามความเก่งรูปแบบใหม่ คือ เก่งอย่างหลากหลาย ทุกคนสามารถมีความเก่งได้อย่างเท่าเทียมในแต่ละสาขาอาชีพ ไม่จำกัดเฉพาะเด็กเก่งด้านวิชาการเท่านั้น

๔.๒ สร้างระบบวัดและประเมินผลทางเลือก เพื่อรองรับการศึกษาต่อของเยาวชนการศึกษาทางเลือกในระดับอุดมศึกษา เพราะนักเรียนที่เลือกเรียนสายทางเลือก ไม่ต้องการจะเรียนในรูปแบบการศึกษากระแสหลัก แต่เมื่อถึงระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนก็จำเป็นต้องกลับไปสู่ระบบการประเมินที่วัดผลแค่ความจำเท่านั้น แต่วัดความสามารถ และคุณธรรมความดีไม่ได้

๔.๓ เน้นกระบวนการให้เด็กได้ค้นหาตนเอง สอดแทรกความรู้เพื่อการค้นหาตนเองนอกเหนือจากการเรียนการสอนในหลักสูตร รวมถึงเปิดโอกาสให้เด็กระดับมัธยมศึกษาได้ฝึกงาน ข้อขัดข้องในปัจจุบันคือภาคธุรกิจมักจะไม่รับเด็กฝึกงานเฉพาะระดับมหาวิทยาลัยเท่านั้น ภาคธุรกิจจึงควรขยายโอกาสให้เด็กมัธยมได้ฝึกงาน เป็นการเปิดโลกทัศน์ของเด็กให้มากขึ้นเพื่อการค้นพบอาชีพที่สนใจ

๔.๔ ส่งเสริมให้เด็กสร้างการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เริ่มต้นจากการที่让孩子เปลี่ยนทัศนคติของตัวเอง มองทุกอย่างเป็นการเรียนรู้ ไม่จำกัดการเรียนรู้แค่ในห้องเรียนหรือแค่ในตำรา ถ้าเด็กเยาวชนมองอย่างนั้นได้ เราจะรู้สึกว่าเราฉลาดขึ้น มีความรู้มากขึ้น และสามารถต่อยอดสร้างพลังแห่งการเรียนรู้มหาศาลได้

๔.๕ สร้างเครือข่ายเยาวชนการศึกษาทางเลือก รวมตัว

เป็นกลุ่มเครือข่าย ช่วยกันบอกเล่าเรื่องราวของกลุ่มการศึกษาทางเลือก และร่วมกันทำงานเพื่อเป็นตัวอย่างของเครือข่ายเยาวชนในการแก้ไขปัญหาการศึกษา

๕. กลุ่มเด็กเดินทางไกล มีความเห็นร่วมกันใน ๕ ประเด็น ได้แก่

๕.๑ ต้องการหลักสูตรที่ตอบสนองบริบทท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบันไม่ตอบสนองบริบทความหลากหลายของท้องถิ่น มีสถานศึกษาบางส่วนจัดการศึกษาบนฐานความเชื่อทางศาสนา และฐานวิถีการดำเนินชีวิตชุมชน ทำให้รักษาอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่น และวัฒนธรรมชนเผ่าไว้ได้ สถานศึกษาบางส่วนที่ยอมจัดการเรียนตามหลักสูตรที่กำหนดจากส่วนกลาง ก็สูญเสียอัตลักษณ์ท้องถิ่นไป เช่น การสูญเสียภาษาถิ่น เป็นต้น จึงมีข้อเสนอให้มีการปรับหลักสูตรแกนกลางให้ตอบสนองความหลากหลาย และรักษาอัตลักษณ์ชุมชนท้องถิ่น

๕.๒ ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนตามความสนใจ ในส่วนของเนื้อหาการเรียน ควรมีวิชาบังคับเฉพาะการเรียนเพื่อปูพื้นฐานเท่านั้น เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ฯลฯ นอกเหนือจากนั้น ควรเปิดอิสระให้เด็กได้เรียนตามความสนใจ เรียนตามความฝัน และส่งเสริมให้ต่อยอดสร้างเป็นอาชีพได้ในอนาคต

๕.๓ อยากให้มีโรงเรียนของชุมชนในชุมชน ขอให้ภาครัฐสนับสนุนให้เกิดโรงเรียนในชุมชน เพื่อให้อำนวยความสะดวกให้กับเด็กๆ ในถิ่นห่างไกล เป็นการสนับสนุนโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กที่ขาดโอกาส ส่งเสริมให้เด็กรักถิ่น ไม่ทิ้งวิถีชีวิตชุมชน อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้ครูภูมิปัญญา ผู้เฒ่าผู้แก่ให้เข้ามาสอนนักเรียนได้

๕.๔ แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเฉพาะกรณีความเหลื่อมล้ำของเด็กไร้สัญชาติ ซึ่งเด็กไร้สัญชาติไม่มีสิทธิในการรับทุนการศึกษาและเงินกู้ยืมทุนของรัฐบาล ทำให้ขาดโอกาสทางการศึกษาไปโดยปริยาย ผู้ใหญ่ควรเข้ามาดูแลแก้ปัญหาเรื่องนี้อย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังมีปัญหาการออกบัตรประชาชนให้กับเด็กไร้สัญชาติที่มีสิทธิที่จะได้สัญชาติไทย สาเหตุมาจากเจ้าหน้าที่มักเร่งดำเนินการให้กับคนที่จ่ายสินบนก่อน เด็กๆ ยากจนไม่สามารถจ่ายสินบนได้ จึงเป็นการสร้างความไม่เท่าเทียม เป็นการเลือกปฏิบัติ

๕.๕ การร่วมกันร่างภาพโรงเรียนในพื้นที่ชนชั้นนา มีบรรยากาศที่อบอุ่นเหมือนบ้าน มีอาคาร มีห้องที่ไม่ใช่ห้องสี่เหลี่ยมแบบเดิม มีแปลงเกษตร โรงเห็ด ฟาร์มหมู อยู่แบบพึ่งตนเองได้ จัดการเรียนรู้อย่างปฏิบัติจริง สามารถเรียนรู้จากสิ่งรอบตัวได้ มีการเรียนรู้เทคโนโลยีจากอุปกรณ์ที่มีในโรงเรียน เช่น หอกระจายข่าว ห้องคอมพิวเตอร์ มีโบสถ์ วัด มัสยิด เรียนรู้ศาสนาต่างๆ จากของจริง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีสันติ

๖. กลุ่มเด็กนอกระบบ ได้ถ่ายทอดข้อเสนอจากประสบการณ์การทำงานจริงกับเด็กนอกระบบในแต่ละท้องถิ่น ภายในกลุ่มมีความเห็นร่วมกันว่าเยาวชนทุกคนเป็นเด็กนอกระบบ เนื่องจากสัดส่วนเวลาที่นักเรียนจะต้องอยู่ในโรงเรียนหรือในระบบ น้อยกว่าเวลาที่อยู่นอกรั้วโรงเรียน ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงคือโลกนอกระบบ ซึ่งเด็กไม่ได้อยู่ในระบบตลอดเวลา การศึกษานอกระบบที่แท้จริงควรมีชุมชนเป็นรากฐาน ชุมชนมีศักยภาพที่จะจัดการเรียนรู้ให้เด็กมากกว่าโรงเรียน แต่ชุมชนไม่มีบุคลากรที่ไปจับมือกับชุมชนให้ลุกขึ้นมาจัดการศึกษาเอง สร้างเด็กที่มีทักษะชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตัวเอง รู้ดีรู้ชั่วได้ด้วย

ตัวเอง โดยมีผู้ใหญ่คอยช่วยให้เขาคิดเป็น วิเคราะห์เป็น แยกแยะเป็น มีความรับผิดชอบมากขึ้น มีวินัยเพิ่มขึ้น ผู้ใหญ่ต้องเชื่อว่าเด็กทุกคนไม่มีใครอยากเป็นโจร แต่ที่เขาพลาดพลั้งเป็นอย่างนั้นเพราะกระบวนการคิดแยกแยะของเด็กอาจผิดพลาดไปชั่วเวลาเดียว ด้วยวุฒิภาวะที่ยังต่ำ

แต่ถ้าชุมชนลุกขึ้นมาจัดการศึกษา และต้องเชื่อว่าเด็กจะสามารถเติบโตพัฒนาตนเองให้มีกระบวนการคิดที่ถูกต้องได้ จึงเป็นข้อเสนอว่าเป้าหมายของการศึกษาควรตอบโจทย์ชุมชน

ยึดชุมชนท้องถิ่นเป็นหลัก ปลุกฝังกระบวนการคิด ส่งเสริมให้เยาวชนเห็นคุณค่าของตนเอง และเห็นคุณค่าของชุมชน สร้างเยาวชนให้เป็นกำลังในการพัฒนาท้องถิ่น ควรมีกองภาคีร่วมมือกันทุกฝ่าย ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคีรัฐ ภาคเอกชน ชุมชน โรงเรียน และผู้ประกอบการ สร้างความเข้าใจให้โอกาส ไม่ตราหน้าเด็กนอกระบบว่าเป็นคนไม่ดีไปเสียก่อน ควรร่วมจับมือทำงานเพื่อเด็ก ก้าวเดินไปพร้อมกัน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ควรเน้นให้เด็กมองเห็นอาชีพ ทักษะดนตรี

เรียนรู้การวิเคราะห์ตนเอง รู้จักตนเอง ศึกษาบริบทชุมชนและ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เด็กจะเลือกอาชีพที่อยากเป็นได้ ควบคู่กับ สิ่งที่จะพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน จากนั้นค่อยสอดแทรก ความรู้เชิงวิชาการอย่างช้าๆ ตามศักยภาพของเด็ก และให้เด็ก เรียนรู้ที่จะต่อยอดความรู้ด้วยตัวเอง เคล็ดลับสำคัญของ กระบวนการทำงานคือต้องได้ยินเสียงเด็กพูด รับฟังความ ต้องการเด็ก เข้าใจและเข้าถึงเด็ก เป็นกัลยาณมิตร โดยปรับวิธี การเข้าถึงเด็กไปตามบริบทเฉพาะของท้องถิ่น เช่น กรณีศึกษา สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งใช้วัฒนธรรมทางศาสนาเป็น เครื่องช่วย กรณีขอนแก่นผู้ใหญ่ต้องเข้าไปร่วมกิจกรรมกับเด็ก แต่ละท้องถิ่นควรมีกิจกรรมเฉพาะตัวที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น

สรุปผลสำเร็จของเวทีพลังเด็กเยาวชน

๑. เวทีประกอบด้วยตัวแทนกลุ่มเด็กเยาวชนที่หลากหลาย กลุ่มทั้งในระบบ นอกกระบบ และทางเลือก หลากหลายถิ่นทั้ง เด็กในเมือง เด็กต่างจังหวัด เด็กชนบท เด็กชายขอบ และหลากหลายเอกลักษณ์ทั้งผู้พิการ เด็กไร้สัญชาติ เด็กชนเผ่า จึงทำให้ เห็นภาพของระบบการศึกษาในอนาคตที่ควรตอบสนองความ หลากหลายของผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ดังเช่นที่ดร.อมรวิรัช นาคกร ทรรพ ได้กล่าวเปรียบเปรยในการปาฐกถาว่า “เป็นการตัด ร่องเท้าให้พอดีเท้าของผู้ใส่ ไม่ใช่ตัดเท้าให้พอดีรองเท้าที่มีอยู่”

๒. เยาวชนมีความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วม แสดงความ เห็นในประเด็นการศึกษาซึ่งตนเองมีความเป็นเจ้าของ โดยเฉพาะในช่วงของการแบ่งกลุ่มย่อย

๓. เกิดข้อเสนอที่มีความแหลมคม เป็นประโยชน์ และ สอดคล้องต่อแนวการปฏิรูปการศึกษาในยุคใหม่ โดยได้ถูกนำ เสนอต่อการประชุมในอีก ๔ เวที คือ เวทีการศึกษาทางเลือก เวทีภาคธุรกิจเอกชน เวทีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเวที บุรณาการภาครัฐ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษา ที่เริ่มต้นจากการมีส่วนร่วมของผู้เรียน คือเด็กและเยาวชน ซึ่ง มีความสำคัญและเป็นผู้รับช่วงภารกิจปฏิรูปประเทศไทยต่อไป เพื่อความสำเร็จในการลดความเหลื่อมล้ำของสังคมในภาย ภาคนานี้ ■

ภาคเอกชน

ร่วมพัฒนาการศึกษาในระดับ

พื้นที่เรียนรู้สู่การสร้างงาน

ข้อเสนอ

จากภาคเอกชน

๑

กำหนดเป้าหมายใหม่ของการศึกษาให้มุ่งเน้นการพัฒนาเยาวชนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญคือ การคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำงานเป็น และมีจิตสาธารณะ

๒

สร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคธุรกิจเอกชนในด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพและการมีงานทำโดยดำเนินการในระดับจังหวัดนำร่อง

๓

สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และสื่อมวลชนให้เป็นการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social movement) ที่ก่อให้เกิดความตระหนักของทุกภาคส่วนต่อการร่วมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ

๔

แก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนและทุกภาคส่วนในการร่วมจัดการศึกษา

๕

กำหนดนโยบายการศึกษาของชาติที่มีความต่อเนื่องและปลอดจากการแทรกแซงของการเมือง

ขั้นตอนการประชุม

การประชุมเรื่อง “วิกฤตการศึกษาชาติ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑” ในวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๖ ต่อเนื่องด้วยการประชุมเรื่อง “การสร้างคุณภาพเยาวชนไทยในศตวรรษที่ ๒๑ : บทบาทของภาคเอกชน” ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๕๖ จัดโดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการสนับสนุนการศึกษาทั้งในระบบของภาครัฐและการบริหารจัดการของภาคเอกชน ให้ความสนใจเข้าร่วมประชุมจำนวนมาก และได้แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ทั้งประเด็นนโยบาย กฎหมาย ระบบการบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากร การประเมิน การประกันคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนคุณภาพของผู้เรียน

การประชุมทั้ง ๒ ครั้งตระหนักว่า “ภาคเอกชน” ซึ่งหมายรวมถึงองค์กรธุรกิจ และองค์กรเพื่อสาธารณประโยชน์ มีความสนใจเป็นอย่างยิ่งและกำลังมีบทบาทในการเป็นผู้จัดการศึกษามากขึ้น (Provider) รวมถึงการสนับสนุนการศึกษา (Supporter) ในด้านต่างๆ ทั้งในระดับขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

สืบเนื่องจากการประชุมทั้ง ๒ ครั้งข้างต้น ผนวกกับการสนับสนุนให้มีโครงการ “การศึกษาและพัฒนาเครือข่ายภาคเอกชนผู้จัดการศึกษาและผู้สนับสนุนการศึกษา” โดยมูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ จึงได้จัดให้มีการประชุมระดมสมอง เรื่อง “การสร้างเครือข่ายภาคเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาไทย ครั้งที่ ๑”

วันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๖ ต่อเนื่องด้วยการประชุมวงย่อยอีก ๒ ครั้ง วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.) ซึ่งมีข้อค้นพบจากการประชุมตลอดจนการศึกษาข้อมูลของโครงการดังกล่าว ดังต่อไปนี้

สรุปสาระสำคัญของการประชุม

๑. การจัดการศึกษาของภาคเอกชน

๑.๑ ประสิทธิภาพของภาคเอกชนในการจัดการศึกษา แบ่งออกได้เป็น ๒ กลุ่ม คือ

- กลุ่มภาคธุรกิจเอกชน (Corporate Education) มุ่งเป้าการผลิตกำลังคนเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันขององค์กร และสร้างขีดความสามารถของประเทศ
- กลุ่มสมาคม/มูลนิธิ มุ่งเป้าหมายการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของสังคม ในมิติของการสร้างสมดุลระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ

๑.๒ กรอบความคิดในการจัดการศึกษา จากประสบการณ์ของภาคเอกชนที่เป็นผู้จัดการศึกษา ๔ แห่ง คือ มูลนิธิมิชชั่นพัฒนา, บริษัท ซี พี ออลล์ จำกัด (มหาชน), มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ และ ปตท.สรุปได้ดังนี้

เป้าหมาย	ผลลัพธ์	ผลลัพธ์	ผลกระทบ
สร้างบุคลากรให้ชุมชน	เยาวชนที่มีบุคลิกภาพเป็นผู้นำชุมชนที่ซื่อสัตย์และเป็นประชาธิปไตย	นวัตกรรมมารชจัดความยากจน	สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และการพัฒนาของชุมชน
สร้างบุคลากรป้อนองค์กร	นักบริหารจัดการคุณภาพ	ความเข้มแข็งและความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร	ความมั่นคงทางรายได้และการมีงานทำของเยาวชนในท้องถิ่น
สร้างบุคลากรให้สังคม	นักปฏิบัติการทางสังคม	พลเมืองเข้มแข็ง (active citizen)	ชุมชนเข้มแข็ง
สร้างบุคลากรให้แก่ประเทศ	นักวิทยาศาสตร์, นักวิจัย	งานวิจัยฉลติธิบิตรของคนไทย	การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ

๑.๓ ลักษณะร่วมของการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน คือ

- การจัดการเรียนการสอนที่เน้นประสบการณ์ตรงของผู้เรียน
- การจัดการศึกษาเพื่อสร้างและขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาของประชาชน
- ใช้เวลาในการสร้างผู้สอนให้สอดคล้องกับแนวทางของแต่ละสถาบัน
- มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการ ความร่วมมือระหว่างสถาบันเอกชนด้วยกัน
- การจัดการศึกษาโดยภาคเอกชนเน้นการพึ่งตนเอง ลดการพึ่งพิงภาครัฐ
- ภาคเอกชนมีบทบาทในการสร้างบุคลากรคุณภาพให้ตรงตามความต้องการกำลังคนของประเทศ
- มหาวิทยาลัยวิ่งไปสู่ความเป็นธุรกิจ และกลุ่มธุรกิจ กำลังสร้างมหาวิทยาลัย

๒. ข้อคิดเห็นของภาคเอกชนต่อการจัดการศึกษาของประเทศ

- กลไกการบริหารและการจัดการศึกษาของภาครัฐเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการก้าวไปข้างหน้า และการสร้างนวัตกรรมการศึกษาให้แก่ประเทศ
 - การจัดการศึกษาของประเทศจำเป็นต้องสร้างแรงขับเคลื่อนจากด้านอุปสงค์ (demand side driven คือผู้เรียน สังคม ภาคธุรกิจ ภาคบริการ และภาคอุตสาหกรรม) ไม่ใช่การจัดการศึกษาจากด้านอุปทาน (supply side driven คือ รัฐ และสถาบันการศึกษาในค่านิยมเดิม)
 - จำเป็นต้องตั้งโจทย์ใหม่ให้กับการจัดการศึกษาของประเทศ ตั้งเป้าหมายใหม่ ตั้งคำถามที่ถูกต้อง และคำถามนี้คืออะไร ปัญหาใหญ่ (big problems) ของประเทศที่ต้องมุ่งแก้ไขคืออะไร
 - การจัดการศึกษาจำเป็นต้องคำนึงถึงการผลิต Character ของคน คำถามคือ การผลิตจะเกิดขึ้นได้อย่างไร และจะสร้างตัวชีวิตได้อย่างไร

- มีความจำเป็นที่จะต้องให้ภาคธุรกิจเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระดับนโยบายการพัฒนาและการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อให้การผลิตกำลังคนตรงตามความต้องการในการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ

- ประเทศจำเป็นต้องมีระบบหรือกลไกในการสนับสนุนการวิจัยระบบการศึกษาและสร้างนวัตกรรมการศึกษาของชาติ

๓. ข้อเสนอจากภาคเอกชนต่อการพัฒนาการศึกษา

การจัดการศึกษาของชาติมาถึงจุดที่ต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ทุกภาคส่วน กล่าวคือ นอกจากภาครัฐแล้ว บุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นควรมีส่วนในการร่วมจัดการศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญของการศึกษาชาติคือ

- ปัญหาการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนกว่า ๑๔,๐๐๐ แห่ง
- ปัญหาความขาดแคลนบุคลากรและทรัพยากรทางการศึกษาทั้งทางปริมาณและคุณภาพ
- ปัญหาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ยืดหยุ่น ไม่หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคม ศักยภาพและความแตกต่างของผู้เรียน
- ปัญหาการขาดการกำกับติดตามผลให้เกิดการตรวจสอบ และรับผิดชอบต่อการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา

โดยมีข้อเสนอดังต่อไปนี้

๓.๑ ปฏิรูปครู ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่างๆ ปรับปรุง

ระบบการผลิตครูที่มีคุณภาพและจิตวิญญาณด้วยการฝึกหัดวิชาชีพอย่างเข้มข้นและมีมาตรฐานระดับการศึกษาแพทยโดยมีหลักประกันด้านอาชีพและรายได้ที่ได้มาตรฐาน

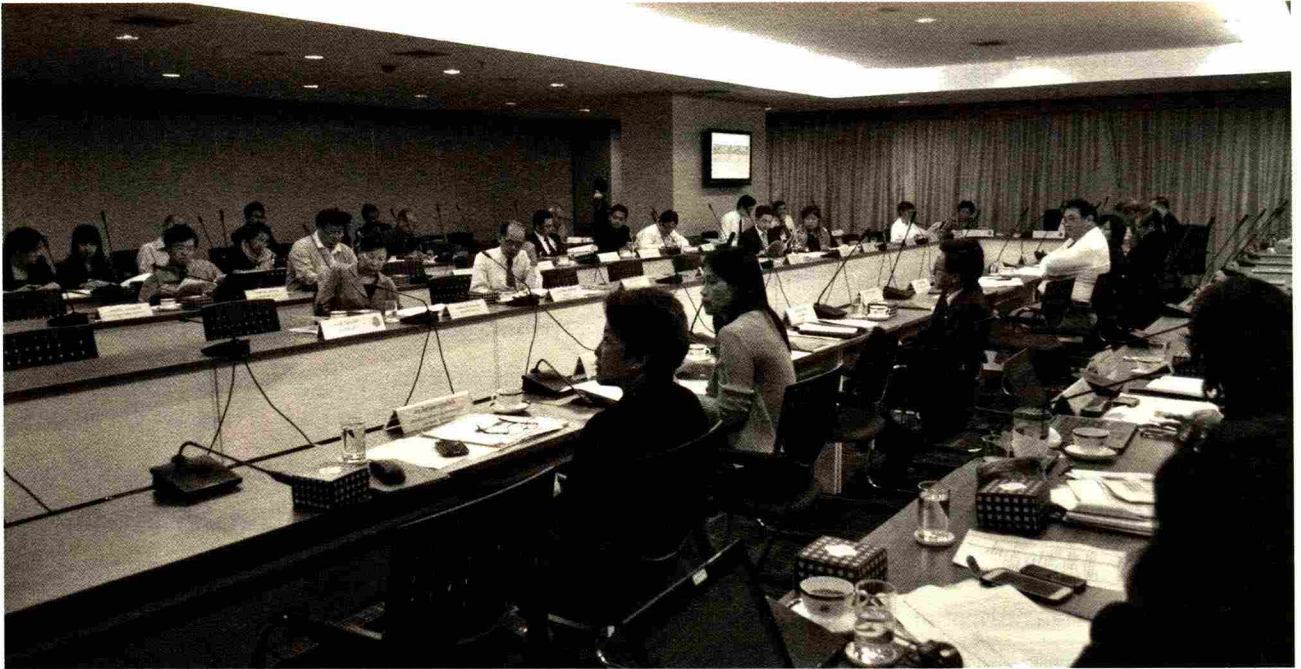
๓.๒ ปฏิรูปหลักสูตร โดยกำหนดเป้าหมายหลักสูตรเพื่อการผลิตผู้เรียนที่เป็นคนดี พึ่งตนเอง เดินตามความฝัน มีความกตัญญู และมีจิตสาธารณะรับผิดชอบต่อสังคมตลอดจนส่งเสริมหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างหลากหลายของสังคมเมือง ท้องถิ่น ศักยภาพและความแตกต่างของผู้เรียน

๓.๓ ปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านนโยบายการติดตามผล และสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการร่วมจัดการศึกษา และลดบทบาทการเป็นผู้จัดการศึกษาฝ่ายเดียวลง ด้วยการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้ท้องถิ่นเป็นผู้จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อบริบทของท้องถิ่น
- ปลดลือคกฏระเบียบที่เป็นอุปสรรคการจัดตั้งสถานศึกษาประเภทต่างๆ
- ปลดลือการผลิตและการจัดซื้อตำราเรียนลดการผูกขาด และเพิ่มความหลากหลายของตำราและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ
- ปลดลือการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทจริงของสถานศึกษา

• ปลดลือการสอบ National Test (การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน) โดยเพิ่มการทดสอบทางการศึกษาที่หลากหลายและสอดคล้องกับหลักสูตรที่หลากหลาย

๓.๔ ปฏิรูปนโยบายการศึกษาของชาติ โดยให้รัฐบาลกำหนดให้มีนโยบายการจัดการศึกษาของชาติที่มีความต่อเนื่องและปลอดภัยจากแทรกแซงจากผู้อำนาจทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาลแต่ละสมัย

๔. ยุทธศาสตร์ภาคเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษา

๔.๑ ให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมร่วมกับภาครัฐในการพัฒนาการศึกษาด้วยแนวคิดเชิงพื้นที่ (Area-based reform) โดยเริ่มต้นนำร่องในจังหวัดหนึ่งจังหวัดใดที่มีศักยภาพ เช่น จังหวัดที่มีประชาคมเข้มแข็ง, ๓ จังหวัดชายแดนใต้ เป็นต้น

๔.๒ มีองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่เป็นแกนนำความร่วมมือระหว่างองค์กรธุรกิจอื่นๆ ในจังหวัด เพื่อสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นศูนย์กลางการพัฒนาของท้องถิ่น

๔.๓ ให้มีกลไกการทำงานของภาคเอกชนที่สร้างความร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูของสถานศึกษาในระดับพื้นที่เพื่อจัดตั้งกองทุนและจัดหาทรัพยากรทางการศึกษา และจัดการพัฒนาครูวิชาชีพต่างๆ

๔.๔ สร้างความร่วมมือกับสื่อมวลชนเพื่อการประชาสัมพันธ์ในวงกว้าง และสร้างกระแสพลังประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม

สะท้อนความต้องการและขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษา

โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

๑) ให้มี คณะทำงาน ดังมีรายชื่อ คือ คุณมีชัย วีระไวทยะ, ดร.อมรวิรัช นาคทรธรพ, สถาบันอาศรมศิลป์, อ.วิวัฒน์ ศัลยกำธร, มูลนิธิสยามกัมมาจล, ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และพระอาจารย์สังคม ธนปัญญา วางแผนการขับเคลื่อน จัดทำข้อมูล และข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาจากภาคเอกชน

๒) เปิดเวทีสนทนา (Dialogue) ข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาระหว่างภาคเอกชนกับรัฐบาล โดยเชิญ นายกรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกลุ่มบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ต่อการพัฒนาการศึกษา เข้ารับฟังข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของภาคเอกชน และสร้างความร่วมมือระยะยาวต่อไป ■

องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

กับความพร้อมในการจัด
การศึกษาในระดับท้องถิ่น

ข้อเสนอ

จากองค์กรปกครองท้องถิ่น

๑

ให้มีกฎหมายการศึกษาท้องถิ่น หรือแก้ไขเพิ่มเติมให้ปรากฏเรื่องการศึกษาท้องถิ่น ใน พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติอย่างชัดเจน

๒

การกระจายอำนาจให้สถานศึกษา เพื่อความสะดวก คล่องตัว ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะกฎระเบียบ ด้านการเงิน วัสดุที่ใช้เช่นเดียวกับหน่วยงานกอง/สำนักใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้เกิดความยุ่งยาก ใช้เวลามาก หาบุคลากรที่จะ ทำหน้าที่ยาก เป็นต้น ดังนั้น หากมีกฎ ระเบียบที่ยืดหยุ่น หรืออำนวยความสะดวก ให้สถานศึกษามากขึ้น จะช่วยให้สับสนุนให้เกิดความสำเร็จ

๓

รัฐบาลต้องกำหนดให้การปฏิรูปการศึกษาท้องถิ่นเป็นวาระแห่งชาติ

๔

ให้มีการแก้ไข พ.ร.บ.ข้าราชการท้องถิ่น ให้ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เป็นบุคลากรทางการศึกษา ตาม พ.ร.บ.ครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ฝายสนับสนุนการ ศึกษามากขึ้น

๕

กำหนดการสนับสนุนการศึกษาท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรร งบประมาณเพิ่มเติมให้ด้านการศึกษาเป็นร้อยละ ๒๐ ของเงินงบประมาณขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ โดยกำหนดเป็นกฎหมายหรือ ระเบียบ เพื่อให้การพัฒนา มีความต่อเนื่อง และไม่ต้องกังวลกับผู้บริหารการเมืองท้องถิ่นที่เข้ามาดำรงตำแหน่ง ในแต่ละสมัย

ขั้นตอนการจัดประชุม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสำนักงานปฏิรูป (สปร.) ได้ร่วมกันจัดให้มีการเสวนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการศึกษา โดยท้องถิ่นในหัวข้อ การจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น : สถานภาพ ประสบการณ์ และข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ระหว่างวันที่ ๒๙ - ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ ณ ห้องชวนชม ชั้น ๒ โรงแรมสบายไฮเทล จังหวัดนครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญสองประการคือ

๑. เพื่อรวมพลังประสบการณ์ความคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ระดับ อบจ. เทศบาล ไปจนถึง อบต. ที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ อาทิ การรับถ่ายโอนสถานศึกษาของรัฐไปอยู่ในสังกัด การก่อตั้งสถานศึกษาของตนเอง การให้การสนับสนุนสถานศึกษา ครู และผู้เรียนในพื้นที่ รับผิดชอบ การส่งเสริมการศึกษาทางเลือก ฯลฯ

๒. เพื่อถอดบทเรียนจากประสบการณ์ และตกผลึกความคิดร่วมกันในการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อการขยายผลและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง และมีผลกระทบสูงขึ้นต่อระบบการศึกษาโดยรวม

โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประมาณ ๖๐ - ๘๐ คน ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นักวิชาการ และผู้แทน สปร.

ผู้เข้าร่วมประชุม

ในการจัดเวทีเสวนาของการศึกษาท้องถิ่นครั้งนี้เป็นการเปิดประเด็นก่อนที่จะแบ่งกลุ่มระดมสมองในการหาแนวทางเชิงยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาท้องถิ่น ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่หลากหลายมุมมอง ประกอบด้วย ดร.ประวิต เอราวรรณ์ คณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม นายทวิสันต์ โฉมานุรักษ์ นักวิชาการอิสระ นายไพบุลย์ พฤษภานาเวช นายกเทศมนตรีตำบลหนองไผ่ล้อม ดร.สุวรรณ พิณตานนท์ ผู้ทรงคุณวุฒิ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และนายอดุลย์ ภูภัทรางค์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนมะค่าวิทยา เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

ประเด็นการประชุม

ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ ที่ปรึกษาด้านวิชาการ สสค. ในฐานะผู้แทนของสำนักงานปฏิรูปได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่ผ่านมาประสบความสำเร็จในด้านการให้บริการด้านการศึกษาอย่างเท่าเทียม ทั้งถึง ละทิ้งเด็กด้อยโอกาส มีเด็กที่ออกกลางคันจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้จากผลการวิจัยระบบราชการการศึกษาทั่วโลก พบว่า

๑. ลักษณะของการขยายตัวเองให้ใหญ่ไปเรื่อยๆ (self-expansive)
๒. ลักษณะการทำงานซ้ำเดิมไปเรื่อยๆ ยากจะเปลี่ยนแปลง (mediocrity)

๓. ลักษณะของการบริหารจัดการด้วยกฎระเบียบสูง (management by rules and regulations)
๔. ลักษณะข้อจำกัดของการไม่สามารถยืดหยุ่น (inflexibility)
๕. ลักษณะของการใช้อำนาจเป็นหลัก (authoritarian)
๖. ลักษณะต่อต้านการวิพากษ์วิจารณ์ (anti-criticism)
๗. ลักษณะเปราะบางละเอียดต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง (political sensitivity)

จากข้อมูลข้างต้นจึงมีความคิดว่า เราจะต้องมีการกระจายความเสี่ยงการจัดการศึกษาออกไปให้ท้องถิ่น ภาคเอกชน ผู้ปกครอง ดำเนินการ แทนการรวมความเสี่ยงไว้ที่ภาครัฐ หรือกระทรวง ศึกษาธิการแต่หน่วยงานเดียว นอกจากนี้มีแนวโน้มการดำเนินการในลักษณะการไม่ผลักระในการปฏิรูปการศึกษาไปที่ภาครัฐแต่อย่างเดียว แต่ใช้การเปิดพื้นที่ให้มีผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) จากภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มากขึ้น โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ (Area-based reform) แต่รัฐก็ยังคงสามารถวางกลไกการกำกับติดตามและสร้างความสามารถตรวจสอบและรับผิดชอบต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน (Accountability) ของสถานศึกษาทุกระดับต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมไปพร้อมกันด้วย

จากการศึกษาโครงการ Race to the Top พบว่าเน้นงานเชิง ยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ ๔ ด้านที่เชื่อว่าจะเป็นจุดเปลี่ยนในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในแต่ละรัฐได้คือ ๑) การวางระบบ พัฒนาประสิทธิภาพครูและผู้บริหารโรงเรียนในพื้นที่อย่างทั่วถึง ๒) การวางระบบการประเมินและทดสอบมาตรฐานการศึกษาของพื้นที่ ๓) การปิดช่องว่างลดความเหลื่อมล้ำให้ได้ด้วย

การช่วยเหลือโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำในพื้นที่ ก่อน ๔) การมีระบบฐานข้อมูลติดตามความก้าวหน้าทางการศึกษาของพื้นที่

จากการดำเนินการจัดประชุมเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ครั้งนี้ได้มีการกำหนดประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

๑. แนวคิดในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น
๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการจัดการศึกษา และให้มีคุณภาพมาตรฐาน
๓. ท้องถิ่นจัดการศึกษาแล้ว มีความรับผิดชอบ (Accountability) ต่อชุมชน สังคม อย่างไร

๔. ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานการศึกษาและ ประเด็นที่ควรปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ท้องถิ่นให้ก้าวหน้ามากขึ้น

๕. ข้อเสนอในลักษณะยุทธศาสตร์เพื่อการจัดการศึกษา ท้องถิ่นที่มีคุณภาพ

สรุปสาระสำคัญจากการประชุม

๑. จุดแข็งที่ชัดเจน คือ เป็นหน่วยงานที่รู้จักท้องถิ่นดี มีวงจรการบริหารสั่งการสั้น กระชับ และหลักสูตรการศึกษาจะมีการดำเนินงานได้ทันทีหากเป็นเป้าหมายของคนในท้องถิ่น

๒. จุดอ่อน คือ นักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเข้ามาเป็นผู้นำนั้น มีที่มาในการเข้าสู่ตำแหน่งที่แตกต่างกัน หากมาจากความบริสุทธิ์ ในท้องถิ่นนั้นๆ น่าจะพัฒนาได้ดี ประโยชน์ที่จะลงสู่ท้องถิ่นจะมีมาก นอกจากนี้ ผู้บริหารการเมืองท้องถิ่นมักจะขาดความชำนาญด้านการศึกษา อีกทั้งต้องพิจารณาว่าโรงเรียน

ในสังกัดท้องถิ่นมีอิสระมาน้อยแค่ไหน หากไปควบคุมมากจะทำให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการ และอาจจะคล้ายกับ สพฐ. ซึ่งจากการสังเกตที่ผ่านมา ท้องถิ่นจัดการศึกษาในขณะนี้ ผิดทาง คือ จัดการศึกษาแบบ สพฐ. มีหลักสูตรแบบเดียวกัน เหมือนเดิม การประเมินวิทยฐานะเน้นเอกสารมากมาย

๓. ปัญหาอุปสรรคที่ปรากฏขึ้น และส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาท้องถิ่นให้หลากหลายนอกกรอบนั้นทำได้ยาก เพราะวาทกรรมกำหนดไว้ว่าจะต้องจัดให้เป็นไปตามระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ และการศึกษาที่ผ่านมาเราให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ หรือเกรด เน้นเก่งวิชาการ ให้ความสำคัญที่คนกลุ่มเดียว แต่ท้องถิ่นจัดการศึกษาไม่มีทางเลือกได้ นักเรียนมีลักษณะเป็นอย่างไรต้องรับผิดชอบให้การบริการ

๔. โจทย์การศึกษาท้องถิ่นมีเป้าหมาย คือ การสร้างความมั่นคงของท้องถิ่น โดยการสร้างสัมมาชีพ สร้างครอบครัวมั่นคง มีชุมชนดี สิ่งแวดล้อมที่ดี วัฒนธรรมประเพณีดีงาม ฯลฯ จัดการศึกษาที่หลากหลายด้วย ท้องถิ่นจะต้องคิดหาอัตลักษณ์ของพื้นที่ให้ได้ และจัดหลักสูตรสนองตอบในการสร้างอัตลักษณ์นั้น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถือว่าเป็นความรับผิดชอบต่อการจัดบริการสาธารณะด้านการศึกษาตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย จึงได้มีนวัตกรรมชิ้นหนึ่งที่กำลังทดลองในการดำเนินการ คือ รูปแบบ *“การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือ SBMLD”* เป็นการจัดการศึกษาตลอดชีวิต

๕. แนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น

๕.๑ เสริมสร้างความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดการ

ศึกษาของโรงเรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

๕.๒ จัดการศึกษาในระบบ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีและได้รับการพัฒนาหรือส่งเสริมให้มีความเป็นเลิศตามอัจฉริยภาพของผู้เรียนแต่ละคน จนสามารถนำไปประกอบอาชีพในท้องถิ่นได้

๕.๓ จัดการศึกษานอกระบบ โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ตามความต้องการของเด็ก เยาวชนและประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้มีทักษะชีวิตและมีอาชีพที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นอย่างมีความสุข

๕.๔ จัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนจัดหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตามความต้องการของเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและตามศักยภาพของแต่ละบุคคล จนสามารถนำไปประกอบอาชีพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข

๖. ผลของการจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่ควรจะมีบรรลุ

สรุปจากกลุ่มย่อย ๓ กลุ่มคือ กลุ่มจัดการศึกษาเพื่อเด็ก ด้วยโอกาส ความเท่าเทียม กลุ่มเพื่อการศึกษาให้มีงานทำและหลักสูตรคู่ขนาน กลุ่มจัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตระหนักว่า ท้องถิ่นมีหน้าที่ที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เยาวชนอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนในอนาคต การพัฒนาเด็กที่มีความ

หลากหลายจึงจำเป็นต้องจัดให้สนองต่อความต้องการของเด็ก และเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสต่างๆ กลุ่มที่มีทักษะด้านอาชีพ ศิลปะ ดนตรี กีฬา กลุ่มเด็กที่มีทักษะวิชาการเด่น

๗. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการจัดการศึกษา และให้มีคุณภาพมาตรฐาน

๗.๑ นโยบายของผู้นำต้องชัดเจนและให้การสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการที่มีกฎหมายกำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติจะมีความสำเร็จค่อนข้างมาก

๗.๒ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ซึ่งท้องถิ่นจะมีความเด่นชัดมากด้านนี้ ไม่ว่าจะคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ประกอบการ รวมทั้งการกระจายอำนาจให้โรงเรียนได้ดำเนินการมากที่สุด

๗.๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานศึกษาในสังกัดต้องมีความรับผิดชอบให้ความมั่นใจว่าเด็ก เยาวชนที่ได้รับการศึกษาแล้ว จะมีความรู้ความสามารถ มีมาตรฐานเกิดคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นที่ต้องการของสังคม ชุมชน และต้องได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพทุกคนอย่างหลากหลาย

๘ ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงานการศึกษา

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่กลุ่มเสวนามีความเห็นสอดคล้องกัน คือ

๑. ผู้บริหารการเมืองท้องถิ่นมีวิสัยทัศน์การบริหารหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

๒. การบริหารที่ขาดข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาที่ชัดเจน

๓. การทำงานกับเครือข่ายต่างๆ หลายๆ ครั้งที่ไม่มีการเฝ้าระวัง หรือยึดหยุ่นเพียงพอ ทำให้เกิดการทักท้วงจากหน่วยงานตรวจสอบ เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติไม่เกิดความคิดนอกกรอบ หรือนวัตกรรมใหม่ๆ ในการดำเนินการ

๔. การไม่มีหน่วยงานการศึกษาที่รับผิดชอบโดยตรง ในกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทำให้งานการศึกษาท้องถิ่นขาดความเด่นชัดในเชิงเป้าหมายที่มีต่อการพัฒนาคนในท้องถิ่น

๕. กฎหมายที่เกี่ยวข้องการศึกษาท้องถิ่นยังไม่ปรากฏ แม้แต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ก็ไม่มีข้อความใดที่บ่งบอกถึงการดำเนินงานการศึกษาท้องถิ่น ไม่ให้อำนาจหน้าที่ที่ท้องถิ่นจะทำเองได้อย่างสะดวก คล่องตัว เช่น อำนาจการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของท้องถิ่น ยังคงให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้แต่งตั้ง การจัดการเรียนนอกระบบ จะต้องใช้กรอบรูปแบบของการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น ■

**บูรณาการภาครัฐ
ปรับบทบาทหนุ่่นการจัด
การศึกษาของทุกภาคส่วน**

ข้อเสนอ

จากเวทีบูรณาการภาครัฐ

๑

ภาครัฐสนับสนุนทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยขับเคลื่อนด้วยการใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา

๒

ภาครัฐปรับบทบาทผู้จัดการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ (รัฐ ๗๐ : ท้องถิ่น ๓๐) มาเป็นผู้ให้นโยบาย และกำกับติดตามผลการดำเนินงาน (รัฐ ๓๐ : ท้องถิ่น ๗๐) โดยลดการกำหนดโครงการจากส่วนกลางให้พื้นที่ทำตาม และเปิดโอกาสให้พื้นที่เป็นผู้จัดการศึกษาอย่างอิสระ สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีการจัดสรรงบประมาณให้พื้นที่ดำเนินการตามบริบทและความต้องการที่แตกต่างกัน และระดมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ขั้นตอนการประชุม

การประชุมเวทีบูรณาการภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาวันพุธที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมวังสวนสุนันทา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๕๓ คน ประกอบด้วยกลุ่มครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้นำระดับกลาง รวมทั้งผู้ใส่ใจในการศึกษา และผู้บริหารระดับนโยบาย

กิจกรรมการประชุมแบ่งได้เป็น ๓ ช่วง คือ

๑. รับความคิดเห็น เป็นการนำเสนอผลการจัดประชุมเวทีที่ผ่านมาให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบ ทั้งผลการประชุมของกลุ่มเยาวชน กลุ่มการศึกษาทางเลือก กลุ่มภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษา และกลุ่มจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น รวมทั้งการชี้ให้เห็นความจำเป็นที่จะต้องร่วมสร้างการเปลี่ยนแปลงในวงการการศึกษา และบอกเล่าถึง “โจทย์” หรือข้อพิจารณาในการเสวนาในวันนี้

๒. สร้างความคิด เป็นการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับโจทย์ ๒ ประการคือ ๑) ความเคลื่อนไหวและข้อเสนอเชิงยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาในหลายประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ การปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) ทิศทางนี้เหมาะสมกับบริบทประเทศไทยหรือไม่ หรือหากจะผลักดันการปฏิรูปไปในทิศทางนี้จำเป็นต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อใดบ้าง และ ๒) ทิศทางการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐานจะเปลี่ยนโฉมหน้าการทำงานภาครัฐไปเป็นหน่วยนโยบาย อำนวยการ

สนับสนุน และกำกับติดตามประเมินผลร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ (ท้องถิ่น เอกชน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเด็ก) ได้อย่างไร

สำหรับการประชุมระดมความคิดเห็นได้แบ่งออกเป็น ๖ กลุ่มย่อย เพื่อให้ได้แง่มุมมองที่ครบถ้วน ได้แก่ กลุ่มครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้นำระดับกลาง/ หัวหน้ากลุ่ม รวมทั้งผู้ใส่ใจในการศึกษาและผู้บริหารระดับนโยบาย เมื่อแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดและสรุปคำตอบผ่านมุมมองและประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่มแล้ว จึงนำเสนอผลให้ผู้เข้าประชุมทุกคนรับทราบ

๓. สะท้อนความคิด เป็นการชี้จุดเน้น เชื่อมโยงประเด็นสำคัญ พร้อมให้ข้อคิดและข้อสังเกตเพิ่มเติมจากผู้ร่วมเสวนา ต่อผลสรุปของกลุ่มย่อย ผลจากกิจกรรมทั้งสามช่วงมีดังนี้

ผู้เข้าร่วมประชุม

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร, นายคูปัญญ ศกุนตนาถ, นางงามพิศ ลวากร, น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์, น.ส.จินตนา ดั่งช่อม, นายจิระประวัติ ชุมสาย ณ อยุธยา, น.ส.จิรัชญา พายัพ, ดร.จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, นายชาเรือง เรืองชา, นายชุตีวัฒน์ สุวัตติพงษ์, นายชูชาติ แก้วนอก, ดร.ณัฐพล ตันเจริญทรัพย์, น.ส.ดวงใจ บุญยะภาส, นายถวิล ศรีใจงาม, นายธีรวัณ เจริญรัมย์, นายนพคุณ เกียรติศักดิ์านุกูล, น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช, ดร.นิภาพร กุลสมบุรณ์, ดร.บรรเจอดพร สู้แสนสุข, นายบรรเจิด กลิ่นจันทร์, นายประภาส เขียวแก้ว, น.ส.ปรียาพร

ญาณะชัย, นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์, น.ส.พัชรา อุบลสวัสดิ์, ผศ.ดร.พัทธนันท์ ธรรมาภิรมย์โชค, นายพิทักษ์ โสตถยาคม, ดร.พิษณุ ดุลสุข, นางภรณ์ชภัทร์ โสตถยาคม, นางมาลี สืบกระแสน, นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, นางยุวดี นุชทรัพย์, ดร.รัตนา แสงบัวเพื่อน, ดร.รุ่งอรุณ ไสยโสภณ, น.ส.ลัดดา ตั้งศุภราชย์, รศ.ลัดดา ภูเกียรติ, น.ส.ลิลิน ทรงผาสุก, ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ, ดร.วณิ ปิ่นประทีป, น.ส.วรจรรย์ อังศุธร, นายวรวิศ สบายใจ, นายวิบูลย์ ทานูชิต, นายวิริยะ ผลโคก, นางศรีอัมพร ประทุมพันธ์, นายศิริ จันบารุง, นายสมบุรณ์ รินท้าว, นายสมประสงค์ สิงห์สุวรรณ, ดร.สุธรรม วาณิชเสนี, นายสุรพล ธรรมมรดี, ดร.สุรัฐ ศิลปอนันต์, นายอดุลย์ ภูภัทรางค์, น.ส.อนิษา ชัยเนตร, ดร.อมรวិชช์ นาคทรพรพ และนางอริยา พรหมสุภา

ภาครัฐเท่านั้น มีการกระจาย “ผู้เล่น” มากขึ้น โดยภาครัฐเป็นผู้คุมกติกา การจัดการศึกษาหลากหลายและตอบโจทย์การทำงาน เน้นให้ลงทุนให้เร็วในกลุ่มเด็กปฐมวัยและการดูแลกลุ่มเด็กวัยร่น โดยใช้ Outcome-based และ Area-based ส่วนการพัฒนาครูและผู้บริหารในพื้นที่นั้นให้แทนการ training ด้วย coaching การส่งเสริมดูแลครูดี การประเมินและการทดสอบเป็นแบบอิงพื้นที่ มุ่งเน้นลดความเหลื่อมล้ำด้วยการลงทุนกับโรงเรียนที่มีปัญหา มีระบบฐานข้อมูลการศึกษาที่ใช้เพื่อการส่งต่อหรือพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งส่งเสริมโรงเรียนในกำกับ ทั้ง Charter School การกระจายอำนาจ และมุ่งเน้นความรับผิดชอบ

จากนั้นเป็นการนำเสนอผลการประชุมของกลุ่มที่ผ่านมา ได้แก่

๑. เสี่ยงจากกลุ่มเยาวชนบอกให้ทราบว่า เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้เพื่อการค้นพบตนเอง ค้นพบอาชีพจากจุดสนใจของตนเอง ต้องการเรียนรู้จากแห่งวัฒนธรรมและของจริงในห้องถิ่น เด็กอาชีวะต้องการเรียนรู้ภาคปฏิบัติให้มาก เด็กมัธยมปลายต้องการให้มีความใกล้ชิดระหว่างครูและเด็กมากขึ้นรวมทั้งให้หลักสูตรมีวิชาเลือกให้มากขึ้น เด็กการศึกษาทางเลือกไม่ต้องการสอบ O-NET แต่จะใช้การวัดและประเมินผลรูปแบบอื่น เด็กชายขอบและไร้สัญชาติยังคงมีปัญหาเรื่องบัตรประชาชนและความเหลื่อมล้ำ เด็กนอกระบบต้องการสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเชื่อมโยงกับอาชีพอนาคต นอกจากนั้นเด็กต้องการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการของการเรียนรู้

๒. เสี่ยงจากกลุ่มการศึกษาทางเลือกบอกให้ทราบว่า ต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาทางเลือก

๓. เสี่ยงจากกลุ่มภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษาบอกให้ทราบว่า ภาคเอกชนเน้นการศึกษาเพื่อการมีงานทำ จึงต้องการเจรจากับภาครัฐเพื่อผลักดันให้เกิดรูปธรรมโดยเร็ว

สรุปสาระสำคัญจากการประชุม

๑. ได้รับความคิด

ดร.อมรวิชช์ นาคทรพรพ กรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะประเด็นการศึกษา ได้เกริ่นนำและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการประชุมครั้งนี้โดยสะท้อนภาพวิกฤตการศึกษาไทย เปรียบตั้ง “กบอยู่ในหม้อน้ำร้อน” กว่าจะรู้ว่าน้ำร้อนแสนสลายกลายเป็นน้ำร้อน ก็สายเกินไปที่จะกระโดดหนีตายได้ทัน และระบุนว่าการประชุมครั้งนี้จะเน้นไปที่บทบาทภาครัฐที่เป็นผู้ถือทรัพยากรของรัฐมากที่สุด แต่ภาครัฐจะปรับบทบาทต่อการศึกษาอย่างไร เพื่อพลิกฟื้นวิกฤต-ปรับนโยบายการใช้ทรัพยากรของภาครัฐก่อเกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนั้นยังได้ชี้ให้เห็นว่าระบบการศึกษาไทยจำเป็นต้องปรับตัว จากนั้นนำเสนอแนวโน้มการศึกษาของนานาชาติ อาทิ การจัดการศึกษาไม่อยู่เฉพาะ

๔. เสียงจากกลุ่มจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น บอกให้ทราบว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนภายใต้การสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำลังมุ่งตอบโจทย์ชุมชนและเด็กเยาวชนในพื้นที่ รวมทั้งตอบสนองอัตลักษณ์ของท้องถิ่น

สุดท้าย ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร ประธานคณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะประเด็นการศึกษา ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่าการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนเก่ง คนดี มีความสามารถ มีข้อสรุป ๒ ประการคือ (๑) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อประกันการมีงานทำของผู้เรียน (๒) การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อสร้าง Character สร้างคนให้มีวินัย ซื่อสัตย์ ทำงานเป็น ดังนั้น เราจำเป็นต้องเปลี่ยนโจทย์การจัดการศึกษาใหม่ โดยจะมี “ผู้เล่น” เข้าร่วมจัดการศึกษามากขึ้น จะเกิดผลในทางบวก อาทิ การร่วมกันทำงานระหว่างภาครัฐและเอกชน ภาครัฐและท้องถิ่น ส่วนในทางลบก็จะเกิดกระบวนการโต้สวนภาครัฐขึ้นมา โดยตั้งคำถามว่าทำไมภาครัฐไม่ทำตามหลักการกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ซึ่งการระดมความคิดและเสวนาในวันนี้จะช่วยให้เห็นทิศทางการปรับเปลี่ยนบทบาทภาครัฐ ที่เป็นไปเพื่อส่งเสริมสนับสนุน Area-based reform อย่างเป็นรูปธรรมขึ้น

๒. สร้างความคิด

จากการแบ่งกลุ่ม ๖ กลุ่ม เพื่อร่วมกันเสริมสร้างความคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) และการปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐในการเป็นหน่วยนโยบาย ส่งเสริมและกำกับการทำงาน ได้ผลการประชุมดังนี้

๒.๑ กลุ่มผู้นำระดับนโยบายและผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้นำระดับนโยบายและผู้ทรงคุณวุฒิที่ใส่ใจในการศึกษาได้ชี้ประเด็นที่มีความสำคัญต่อการเสวนาร่วมกันในครั้งนี้และการส่งเสริมการใช้พื้นที่เป็นฐานต่อไปในอนาคต นั่นคือความเข้าใจ

ที่ตรงกันของ Area-based Reform การดำเนินงานอาจเริ่มต้นด้วยการทำเอกสารที่สะท้อนแนวคิดที่ให้ความชัดเจนว่าการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐานนี้เป็นระดับใด อาทิ ระดับนโยบาย ระดับการสอนและการเรียนรู้ ระดับการบริหารโรงเรียน เพราะ Area-based reform มีความเชื่อมโยงหลายส่วนหลายมิติ ดังนั้น ต้องตอบคำถามเบื้องต้นก่อนว่า Area-based reform ดีอย่างไร หน้าที่ของ Area-based reform จะเป็นอย่างไร ทั้งระบบ องค์ประกอบ โครงสร้าง การบริหารจัดการ และกลไกต่างๆ อย่างไรก็ตาม การเริ่มต้นพูดคุยในครั้งนี้จะทำให้เห็นโอกาสของการสร้างความชัดเจนในการก้าวเดินต่อไป

• ความเป็นไปได้ของ Area-based reform

สิ่งที่เห็นพ้องร่วมกันของกลุ่มผู้นำระดับนโยบายและผู้ทรงคุณวุฒิที่ใส่ใจในการศึกษาคือ ควรทำ Area-based reform ให้เกิดขึ้นจริง แต่ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะต้องรู้ก่อนว่าอะไรคือ “ลีด” และจะ “ปลดลีด” เหล่านั้นได้อย่างไร ซึ่งจำเป็นต้องคิดให้ชัดเจนและมีความละเอียดมากพอ สำหรับข้อเสนอจากวงเสวนาต่อรูปธรรมของการใช้พื้นที่เป็นฐาน ได้แก่

(๑) การใช้จังหวัดเป็นฐานเพื่อเป็นกลไกดึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมพัฒนา

(๒) มีเด็กเป็นตัวตั้ง ต้องพัฒนาผู้จัดการศึกษาให้รู้หลักและวิธีการ ซึ่งผู้จัดการศึกษาจะต้องเป็นคนที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ซึ่งก็คือ “ท้องถิ่น” ท้องถิ่นจะเป็นเจ้าภาพผู้ดูแลการเรียนรู้ของเด็กและรับผิดชอบผลที่เกิดขึ้น

(๓) สำนักงานส่วนกลางจะต้องแข็งแกร่ง มีความเข้มแข็ง มุ่งมั่นภารกิจในการสร้างชาติที่แท้จริง สิ่งที่ส่วนกลางจะต้องตระหนักอยู่เสมอหากจะทำ “ระบบการศึกษา” เปลี่ยนแบบ “ระบบสุขภาพ” ของกระทรวงสาธารณสุข นั่นคือ คุณภาพคนที่แตกต่างกันของกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการ

(๔) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำถือเป็นหัวใจของการสร้างการเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นได้จริง เพราะการเปลี่ยนแปลงสู่ Area-based reform ต้องการผู้นำที่กัดไม่ปล่อย ในอนาคตอาจผลักดันให้มีการเลือกตั้ง “ผู้นำการศึกษา” ทุกระดับ เพื่อเลือกคนดีเข้ามารับผิดชอบจัดการศึกษา

(๕) ควรมีโครงการนำร่องที่ประสบความสำเร็จได้อย่างรวดเร็ว (Quick Wins) เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าระบบ Area-based reform ใช้ได้จริง และถอดบทเรียนจากพื้นที่ที่ทำได้นำไปขยายผลให้กว้างขวางสู่พื้นที่อื่น

(๖) ควรมีการขับเคลื่อนทางสังคม เพื่อเป็นกระแสสู่ความสำเร็จ ผู้รับผิดชอบภารกิจนี้จะต้องกัดไม่ปล่อย ผลักดันต่อเนื่อง อาจให้สมาชิกสภาทุกระดับและสภามหาวิทยาลัยในมิติการเรียนรู้ด้วย

• บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานนโยบาย

ผู้นำระดับนโยบายและผู้ทรงคุณวุฒิที่ใส่ใจในการศึกษาวิเคราะห์ถึงบทบาทภาครัฐที่จะเปลี่ยนจากเดิมไปเป็นหน่วยงานนโยบาย อำนวยการ สนับสนุน และกำกับติดตามประเมินผลร่วมกับภาคส่วนต่างๆ ในระดับพื้นที่ (ท้องถิ่น เอกชน ชุมชน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเด็ก) ดังผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งกล่าวถึงบทบาทใหม่ของกระทรวงศึกษาธิการจะเปลี่ยนไปเป็นแบบ “ตัวเล็ก-ใจใหญ่-สมองโต-เพื่อนเยอะ” ซึ่งสาระในวงเสวนาสามารถจำแนกบทบาทภาครัฐได้ ๕ ประการ คือ

(๑) เป็นผู้วางเป้าหมายปลายทางของผู้เรียนให้ชัดเจน อาทิ เด็กคิดเป็น (Critical Thinking, Creative Thinking), เด็กเป็นผู้สร้างความรู้และนวัตกรรม ไม่ใช่เพียง “ผู้เสพ”, เด็กรักถิ่นฐานบ้านเกิด

(๒) เป็นผู้กำหนดนโยบาย Area-based reform ที่มีความชัดเจน ทั้งการ “บังคับ” ส่งเสริม และติดตามผล

(๓) เป็นผู้ส่งเสริมและให้บทบาทพื้นที่ในการจัดการศึกษา

ทุกระดับ อาทิ ระดับเด็กเล็ก ระดับอนุบาล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับอาชีวศึกษา โดยเฉพาะการดึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน รวมทั้งการกำหนดให้มีคณะกรรมการจากภาคส่วนต่างๆ เข้ามาร่วมการจัดการศึกษาในพื้นที่

(๔) เป็นผู้ปลดล๊อคอุปสรรคที่จะขับเคลื่อนไปเป็น Area-based reform

(๕) เป็นผู้สร้างผู้นำ ให้ไปเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ ที่มีความสามารถในการมองเชิงระบบ เห็นผลกระทบต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น ไม่เร่งคิด, เร่งทำ, และด่วนสรุป แต่ควรใช้ผลวิจัยเป็นฐานในการตัดสินใจ ส่วนผู้นำในระดับนโยบายควรปรับวิสัยทัศน์ ไม่รวบอำนาจ หากเอื้ออำนวยให้เกิด Area-based reform.

๒.๒ กลุ่มผู้นำระดับกลาง

กลุ่มผู้นำระดับกลางที่อยู่ในหน่วยงานระดับนโยบายได้สะท้อนให้เห็นปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขความสำเร็จของการกระจายอำนาจ นั่นคือ กระบวนการได้มาและการปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริต ปลอดภัยและผลประโยชน์พวกพ้องของผู้นำ คณะกรรมการ และองค์กรบุคคลที่อยู่ในระบบ Area-based reform ทุกระดับ

• ความเป็นไปได้ของ Area-based reform

ปัจจัยสำคัญของการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) ตามมุมมองของกลุ่มผู้นำระดับกลาง ประกอบด้วย ๕ ประการ คือ

(๑) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของพื้นที่ ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างบริสุทธิ์ใจ คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ พึงระวังผู้มามีส่วนร่วมที่เป็น “คนของใคร”

(๒) การคัดเลือกผู้นำ/ ผู้บริหารให้ได้คนดี คนเก่ง โดย

เฉพาะการแต่งตั้งบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งต้องปลอดการเมือง และ
ไม่ถูกครอบงำจากอำนาจต่างๆ

(๓) การมีคณะกรรมการหลายฝ่าย มาจากหลากหลาย
กลุ่ม เพื่อให้เกิดการคานอำนาจซึ่งกันและกัน

(๔) การจัดสรรงบประมาณลงสู่พื้นที่ในสัดส่วนที่มากขึ้น

(๕) สร้างผู้นำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ ในทุกกลุ่มทุกระดับ ทั้ง
ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

• บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานนโยบาย

(๑) ทบทวน - สร้างความเข้าใจ - สร้างความตระหนักใน
บทบาทภาครัฐ ที่ระบุไว้ในกฎระเบียบที่มีอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้อง
ออกระเบียบกฎหมายใหม่ เพราะที่ผ่านมาไม่ได้ทำตามกฎ
ระเบียบ แต่กลับทำตรงกันข้าม

(๒) มีระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายใน
มี “คานงัด” หรือมีคณะกรรมการตรวจสอบที่เข้มแข็ง เป็น
“หนูตัวที่อาสาไปแขวนกระดิ่งที่คอแมว” ให้ข้อเสนอแนะและ
ระดมความคิด และร่วมแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง

๒.๓ กลุ่มผู้นำระดับเขตพื้นที่การศึกษา

• ความเป็นไปได้ของ Area-based reform

กลุ่มผู้นำระดับเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า การปฏิรูปที่ใช้
พื้นที่เป็นฐานมีความเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพราะ
บริบทของแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อาทิ สภาพปัจจุบัน
ปัญหา ความต้องการ ความพร้อม ซึ่งปัจจัยที่จะช่วยให้การ
ปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐานเกิดขึ้นได้จริง จะต้องมี

(๑) การกระจายอำนาจมากกว่ามอบอำนาจ ทั้งระดับเขต
พื้นที่และโรงเรียน

(๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะต้องเป็นนิติบุคคล

(๓) ปัจจัยทางด้านนโยบาย การเมืองต้องเอื้ออำนวย

(๔) การสร้างความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้
เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรคณะบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น

(๕) เน้นการมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบตามหลัก
ธรรมาภิบาล

(๖) มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

• บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานนโยบาย

กลุ่มผู้นำระดับเขตพื้นที่การศึกษาเห็นว่า หน่วยงานนโยบาย
ของภาครัฐด้านการศึกษาคควร

(๑) ลด/ เลิกการสั่งการ เปลี่ยนมาเป็นหน่วยที่คอยให้การ
สนับสนุน

(๒) ให้ระดับพื้นที่เป็นหน่วยปฏิบัติงานจริงๆ ทำงานตลอด
แนว ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน

(๓) ควรแยกบทบาทหน้าที่ให้ชัดเจนของหน่วยงานระดับ
นโยบาย (ส่วนกลาง) และหน่วยงานระดับปฏิบัติ (พื้นที่)

(๔) ควรบูรณาการทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมอย่างจริงจัง

๒.๔ กลุ่มศึกษานิเทศก์

• ความเป็นไปได้ของ Area-based reform

กลุ่มศึกษานิเทศก์เห็นว่า การปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน
(Area-based reform) มีความเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย
เพราะการใช้พื้นที่เป็นฐานจะทำให้การทำงานใกล้ชิดชุมชน
เข้าใจสภาพปัญหาความต้องการของชุมชน สามารถระดม
สรรพกำลังและทรัพยากรได้ง่ายกว่า ซึ่งพื้นที่ในที่นี่น่าจะหมายถึง
จังหวัด ต้องการให้หนึ่งจังหวัดเป็นหนึ่งเขตพื้นที่ ก็จะทำให้
เกิดการดำเนินงานอย่างบูรณาการและประสานงานกับหน่วยงาน
อื่นได้ง่ายขึ้น สำหรับปัจจัยที่จะช่วยให้การปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็น
ฐาน (Area-based Reform) ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้อง

(๑) ภาครัฐลดการกำหนดนโยบายการศึกษาจากส่วนกลาง และเปิดโอกาสให้พื้นที่ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายการศึกษาของพื้นที่ โดยกำหนดสัดส่วน พื้นที่ต่อส่วนกลาง เป็น ๗๐ : ๓๐ ซึ่งต้องสอดคล้องกับงบประมาณและอัตราคลัง

(๒) มีการกำหนดเป้าหมายการศึกษาชาติร่วมกัน โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมทั้งระดับชาติและพื้นที่

(๓) มีการกำหนดความรับผิดชอบร่วมกัน โดยมีบทบาทหน้าที่และมาตรการความรับผิดชอบที่ชัดเจน อาทิ ตัวผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน โรงเรียน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) มีการกำหนดมาตรฐาน ตัวชี้วัดความสำเร็จที่ชัดเจนของพื้นที่ที่สอดคล้องกับมาตรฐานชาติ

(๕) พัฒนาบุคลากรทุกระดับ โดยเฉพาะผู้บริหารและครู ให้เข้าใจเป้าหมาย มาตรฐาน และตัวชี้วัดความสำเร็จ

(๖) มีมาตรการสนับสนุน เช่น ภาวะเบียด งบประมาณของพื้นที่ อัตราคลัง

(๗) การศึกษาต้องปลอดการเมือง โดยมีมาตรการทางกฎหมายและมาตรการทางสังคมคอยกำกับดูแล

• บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานนโยบาย

กลุ่มศึกษานิเทศก์เห็นว่า บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐเพื่อให้เกิดการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) จะต้อง

(๑) มีกฎหมายที่กำหนดมาตรการความรับผิดชอบของภาครัฐที่ชัดเจน ในการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน โดยอาจมีการปรับ แก้ หรือตรากฎหมายขึ้นมาใหม่ ซึ่งต้องระบุความผิดหากละเลยไม่ปฏิบัติตาม

(๒) ให้ภาคประชาชน ประชาสังคมสามารถรวมตัวเข้าชื้อยื่นถอดถอนเอาผิดกับผู้รับผิดชอบถ้าไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๓) ภาครัฐต้องมีการกำหนดแผนอย่างชัดเจนที่จะลดบทบาทลงแค่ไหนภายในเมื่อไร

(๔) พื้นที่ต้องสร้างความเข้มแข็ง โปร่งใส ให้ส่วนกลางเห็นถึงศักยภาพ โดยมีทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็ง

(๕) ลดงบประมาณของภาครัฐในส่วนกลางไปให้พื้นที่ให้มาก เป็นสัดส่วนส่วนกลางต่อพื้นที่ เป็น ๓๐ : ๗๐ โดยการจัดสรรงบประมาณควรขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ไม่ใช่ขึ้นกับจำนวนคนหรือความกว้างของพื้นที่

(๖) พื้นที่ต้องแสวงหาวิธีการ นวัตกรรมในการทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของแต่ละพื้นที่

(๗) บทบาทของภาครัฐต้องเพิ่มบทบาทในการกำกับติดตาม สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ควบคุมมาตรฐานการผลิต และลดบทบาทในการกำหนดนโยบายส่วนใหญ่ให้เหลือเพียงนโยบายหลัก ลดการกำหนดโครงการต่างๆ และการกำหนดวิธีการทำงาน เปิดโอกาสให้พื้นที่คิดค้น แสวงหาแนวทางการทำงานที่เหมาะสมกับบริบท สภาพปัญหา และความต้องการ

(๘) มีการประเมินผลการปฏิบัติงานทุกระดับ ที่สอดคล้องกับเป้าหมายความสำเร็จของงานด้วยวิธีที่โปร่งใส เป็นธรรม

(๙) ใช้มาตรการทางสังคมเป็นตัวกำกับติดตามการทำงานของภาครัฐให้มากขึ้น เช่น กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง สื่อ

(๑๐) ต้องสร้างความเข้มแข็งให้แก่ประชาชน ให้ทราบถึงสิทธิหน้าที่ การเข้าถึงสิทธิ และการรักษาสิทธิ

(๑๑) ต้องเร่งสร้างค่านิยมเชิงคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน บุคลากร ครู นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง อาทิ ความสำนึกรับผิดชอบ ความละเอียดเกรงกลัวต่อบาป จิตสาธารณะ การใฝ่รู้ใฝ่เรียน การแข่งขันในการทำความดี การคัด

เลือกคนดีเข้าสู่หน่วยงาน/ โรงเรียน

(๑๒) มีการพัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และจัดอัตรากำลังให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเจริญเติบโตของ ประชากร และการพัฒนาประเทศ

(๑๓) การกำหนดเป้าหมาย การผลิตกำลังคนควรให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาด โดยมีการวางแผนร่วมกันทุกระดับ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา โดยสถานศึกษา มหาวิทยาลัยต้องปฏิบัติตาม ไม่ต่างคนต่างทำ

๒.๕ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียน

• ความเป็นไปได้ของ Area-based reform

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนเห็นพ้องกันว่า การปฏิรูปที่ใช้พื้นที่ เป็นฐาน (Area-based reform) มีความเป็นไปได้ในบริบท ประเทศไทย ควรดำเนินการนำร่องในบางพื้นที่ก่อน ทั้งนี้ เงื่อนไขที่จะช่วยให้การดำเนินการประสบความสำเร็จจะต้อง

(๑) ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำเชิงรุกเน้นวิชาการ มีภาวะผู้นำ และกล้าเปลี่ยนแปลง ครูต้องมีคุณภาพ

(๒) การกระจายงบประมาณและทรัพยากรต่างๆ สู่พื้นที่ อย่างเป็นธรรมและเหมาะสม

(๓) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่ง

(๔) ต้องมีการปลดล็อกระดับนโยบาย เช่น การให้สถาน ศึกษาพิจารณาคัดเลือกครูได้เอง

(๕) มีการจำแนกโรงเรียนตามระดับคุณภาพ และให้การ สนับสนุนส่งเสริมให้สอดคล้องตามบริบทและสภาพปัจจุบันของ โรงเรียน รวมทั้งใช้ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมในการประเมินผล

• บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานนโยบาย

บทบาทของภาครัฐที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามมุมมองของ

กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย

(๑) ต้องผลักดันให้เกิดโรงเรียนนิติบุคคลอย่างแท้จริง โดย การให้อำนาจอย่างเต็มที่แล้วตรวจสอบผลงานเชิงประจักษ์ใน ด้านคุณภาพ

(๒) มีการจำกัดอำนาจทางการเมือง

(๓) มีการนำร่องโรงเรียนนิติบุคคล ส่งเสริมให้โรงเรียนที่ ประสบผลสำเร็จได้นำเสนอผลที่เกิดขึ้นให้สาธารณชนได้รับ ทราบอย่างต่อเนื่อง

(๔) คัดคนเก่งที่มีใจอาสามาเป็นครู

๒.๖ กลุ่มครูผู้สอน

• ความเป็นไปได้ของ Area-based Reform

กลุ่มครูผู้สอนเห็นด้วยที่จะปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พื้นที่ เป็นฐาน ซึ่งเห็นว่าไม่ควรเน้นพื้นที่เป็นฐานเท่านั้น ควร พิจารณาแบบผสมผสานระหว่างส่วนกลางและพื้นที่ อาทิ

(๑) หลักสูตร ควรเป็นแบบผสมผสาน โดยมีแกนกลาง เป็นหลักและพื้นที่ท้องถิ่นเป็นส่วนเสริม

(๒) การวัดและประเมินผลควรกำหนดเป็นสัดส่วนที่ ชัดเจนระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่น ข้อมูลการวัดและประเมิน ผลระดับโรงเรียนจะต้องเอื้ออำนวยให้มีการนำเสนอผลการเรียน ที่เป็นส่วนของพื้นที่ให้ปรากฏในโปรแกรมการวัดและประเมิน ผลของโรงเรียน

(๓) โรงเรียนจะต้องสร้างความเข้าใจให้นักเรียนและ ผู้ปกครองรับรู้เกี่ยวกับการผสมผสานการเรียนรู้ออกนอกห้องเรียน ไม่ได้ มุ่งผลสัมฤทธิ์แต่ฝ่ายเดียว และปรับเปลี่ยนค่านิยมของ ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะค่านิยมของผู้ปกครองที่มุ่งให้นักเรียน เข้ามหาวิทยาลัย

(๔) ควรให้การสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการพัฒนา

(๕) ควรมีข้าราชการครูที่เพียงพอในการสอน และผลักดันให้เกิดการจัดการเรียนรู้จริง

- **บทบาทที่จะเปลี่ยนไปของภาครัฐ - หน่วยงานโยบาย**
กลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าภาครัฐควร

(๑) ให้การสนับสนุนทรัพยากร บุคลากร ความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น และลดการแทรกแซงการใช้อำนาจที่มีขอบ

(๒) ภาครัฐควรวางเป้าหมายการจัดการศึกษาในระยะยาว เช่น จัดทำแผน ๕ ปี จะช่วยให้การจัดการศึกษาไทยต่อเนื่อง มีใช้เปลี่ยนแปลงตามรัฐมนตรีที่เปลี่ยนบ่อย และ

(๓) สร้างภาคีเครือข่ายในชุมชน ทั้งรัฐ เอกชน บ้าน วัด มาร่วมเป็นวิทยากร เป็นเครือข่ายร่วมสนับสนุนโรงเรียน

๓. สะท้อนความคิด

ดร.เลขา ปิยะอัจฉริยะ ได้สะท้อนความคิดจากการรับฟังการนำเสนอผลการระดมความคิดของกลุ่มต่างๆ ว่า เห็นบทบาทของภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย เห็นถึงแนวโน้มของการปฏิรูปที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) เน้นปวงชนเพื่อการศึกษาเป็นการบูรณาการทุกภาคส่วน โดยมี concept เป็นการศึกษาตลอดชีวิต เน้นคุณภาพผู้เรียน มีค่าสำคัญที่พบในการนำเสนอ ได้แก่ คุณภาพบุคลากร งบประมาณ การบริหารจัดการ คุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการตั้งคำถามถึงความรับผิดชอบกรณีเด็กไม่บรรลุผล และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่ากระทรวงศึกษาธิการไม่ต้องสั่งการหรือไม่ควรสั่งนโยบาย โดยอธิบายว่า การสั่งการมีความจำเป็นต้องมีอยู่ แต่ควรปรับเปลี่ยนจากการสั่งการแบบเผด็จการ เป็นการสั่งการแบบให้มีส่วนร่วม และต้องมีความชัดเจนว่าจะมีส่วนร่วมแบบใด และเห็นด้วยที่กระทรวงศึกษาธิการต้องเล็กลง แต่พันธะกิจสำคัญมากขึ้น เป็นการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ สุดท้ายการจัดการศึกษาไทยจะต้องไม่สร้างความทุกข์ให้กับเด็กควรเป็นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างสุข-ไม่เครียด

นอกจากนั้น ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่าน ตั้งประเด็นเรื่อง การคัดเลือกบุคคลไปเป็น “ผู้นำ” เข้าสู่ระบบการศึกษาที่ผ่านมา นั้นมีความเหมาะสมแล้วหรือไม่ ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านตั้งคำถามถึงความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้โรงเรียนขนาดเล็กเปรียบเทียบกับโรงเรียนขนาดใหญ่กรณีเจ้าหน้าที่ธุรการโรงเรียน

สรุปโจทย์การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

การประชุมเวทีบูรณาการภาครัฐเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษารุ่นนี้ได้ข้อสรุปที่เกิดจากการสร้างความรู้ความคิดร่วมกันเพื่อตอบโจทย์ ๒ ข้อว่าการปฏิรูปการศึกษาโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area-based reform) จะเป็นไปได้ในประเทศไทยภายใต้การปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ของภาครัฐ อย่างน้อย ๒ ประการคือ

(๑) การเตรียมคนให้พร้อม ทั้งการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ การพิจารณาคัดเลือกคนดีมีใจเพื่อส่วนรวมเข้ามาเป็นคณะกรรมการในพื้นที่ การเสริมสร้างความเข้าใจให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในบทบาทหน้าที่ของตนเองและหน่วยงาน สร้างความตระหนักถึงความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องต่อผลที่เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน

(๒) การวางระบบกลไกให้อำนาจและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ใช้พื้นที่เป็นฐาน ทั้งกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่างๆ ปรับแก้เพิ่มเติมและปลดล็อกอุปสรรคให้การดำเนินงานคล่องตัว การป้องกันการใช้อิทธิพลเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง การกระจายอำนาจที่ผูกพันกับความรับผิดชอบสู่หน่วยจัดการศึกษาในพื้นที่อย่างจริงจัง สร้างระบบถ่วงดุล “คานงัด” ที่มีตัวตนและตรวจสอบจริงจัง ■

๒ .
หน้าวาง

การศึกษาทางเลือก

การขับเคลื่อนเพื่อสร้าง
นวัตกรรมการศึกษา
ที่มีคุณภาพให้เป็นจริง

ข้อเสนอ

จากการศึกษาทางเลือก

๑

ตั้งสถาบันการพัฒนากิจการศึกษิตตามมาตรา ๑๒ ภายใต้การดำเนินงานของสภาสถาบันซึ่งกรรมการสภาฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มผู้จัดการศึกษาในภาคส่วนต่างๆที่หลากหลาย สถาบันแห่งนี้จะมีศูนย์นวัตกรรมอยู่ในทั้ง ๔ ภูมิภาค เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน ๑) การนำนวัตกรรมการศึกษาทางเลือกสู่การจัดการศึกษาในโรงเรียน และสถานศึกษาทุกรูปแบบ ๒) ปรับปรุงโรงเรียนขนาดเล็กที่กำลังถูกยุบ ควบ รวมให้เป็นโรงเรียนการศึกษาทางเลือกของชุมชน ๓) การวิจัยสร้างองค์ความรู้ ๔) การจัดตั้งเครือข่ายการจัดการความรู้ประสบการณ์การจัดการศึกษาทางเลือกทั่วประเทศ ๕) การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงานการจัดการศึกษา

๒

จัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาทางเลือก เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน คุ้มครอง และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางเลือก

๓

ส่งเสริมและสนับสนุนการบังคับใช้หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะซึ่งออกโดยสพฐ. เมื่อสิงหาคม ๒๕๕๔ เพื่อรักษาสิทธิของกลุ่มการศึกษาทางเลือก ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาทางสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ปรัชญา แนวคิดและการดำเนินงานของกลุ่มการศึกษาทางเลือก

๔

การส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มการศึกษาทางเลือกปรับใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้สำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ของ สมศ. เพื่อให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ปรัชญา แนวคิด และการดำเนินงานของกลุ่มการศึกษาทางเลือก

ความเป็นมา

ในช่วงเวลา ๒ ทศวรรษที่ผ่านมา ได้เกิดปรากฏการณ์การจัดการศึกษาในภาคประชาชน เด่นชัดขึ้นเป็นลำดับ เกิดการริเริ่มจากหน่วยงานย่อยๆ ของสังคม ตั้งแต่ครอบครัวบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร องค์กรธุรกิจ เอกชนที่ร่วมรับผิดชอบสังคม ตลอดจนชุมชนต่างๆ ได้ดำเนินการจัดการศึกษาด้วยตนเองอย่างหลากหลาย ในทุกๆ ระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับเด็กเล็กก่อนวัยเรียน อนุบาล ประถม มัธยม อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่ควรจะเรียกได้ว่า เป็นไปเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของไทย เพราะก่อให้เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ และส่งผลสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพภายในของผู้เรียน ผู้สอน เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีคุณภาพมีทักษะมีสมรรถนะสูง ตลอดจนเป็นการแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส และความยากจน ในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จึงได้ยังมีการขับเคลื่อนด้วยทฤษฎีหมายต่างๆ เพื่อสนับสนุนให้การศึกษาทางเลือกมีพื้นที่ในการจัดการศึกษาได้อย่างชัดเจน สมศักดิ์ศรี และยืดหยุ่นตามความหลากหลายของแต่ละพื้นที่ เช่น พัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ กฎระเบียบว่าด้วยการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ และการปรับปรุงมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของหลักสูตรการศึกษาทางเลือก

๑. ความหลากหลายของการจัดการศึกษาทางเลือก

จากการทำการศึกษาติดตาม จำแนกประเภท หรือการจัดกลุ่มการจัดการศึกษาดังกล่าวตามประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้เรียนนั้น จะพบความน่าสนใจในทิศทาง เป้าหมาย พัฒนาการของการแก้ปัญหาการศึกษา การเติมเต็มในส่วนที่พร่องของสังคม วิธีการบริหารจัดการความเสี่ยง ผลที่เกิดขึ้นซึ่งมีแนวโน้มไปสู่การตอบ โจทย์ของสังคมไทยในมิติทางสังคมเศรษฐกิจ วัฒนธรรมที่เป็นจริงในระดับรากฐานของสังคม อันจะนำไปสู่ทางรอดของสังคมไทย และเห็นได้ชัดว่า การศึกษามีใช่เป็นเพียงการผลิตผู้จบการศึกษาตามหลักสูตรสาระวิชาเท่านั้น แต่เป็นกิจการที่กว้างขวาง และต้องบูรณาการด้วยเหตุและปัจจัยต่างๆ อันจะส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของทั้งผู้เรียน ผู้สอน(ผู้บริหาร) และสังคม ดังนั้น การจัดการศึกษาอย่างบูรณาการเช่นนี้ จึงยากที่จะเกิดขึ้นได้ ภายใต้ระบบบริหารราชการ และอำนาจการบริหารงบประมาณแบบรวมศูนย์ได้ หากแต่จะเกิดขึ้นได้จากการบริหารโดยอิสระที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามความแตกต่างของบริบท และตามเหตุปัจจัยที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา และทราบเท่าที่ระบบการวัดผล/ประเมินผล เป็นไปเพื่อสะท้อนคุณภาพผู้เรียนตามที่เป็นจริงในบริบทนั้นๆ ด้วย ในที่นี้ขอนำเสนอการจัดจำแนกประเภทของการจัดการศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวมโดยง่าย ตามตารางต่อไปนี้

ตารางแสดงการจำแนกประเภทการจัดการศึกษาโดยบทบาทของภาคประชาชน เอกชน
ตามกลุ่มผู้รับประโยชน์ ๔ กลุ่ม

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และบริบททางสังคม	กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา	ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์
<p>กลุ่มที่ ๑ เด็กและเยาวชนในชุมชนชนบท พื้นฐานครอบครัวเป็นเกษตรกร อิงทุนทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมชุมชน</p>	<p>๑.๑ กลุ่มโรงเรียนสามสาสิกขา ๗ แห่งโดยชุมชนขอโตก แนวคิดหลัก ศิลเด่น เป็นงาน ชาอู่วิชา วิธีการจัดการศึกษา เน้นลงมือปฏิบัติทั้งกิจกรรมและการ ทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนทำงานจิตอาสาเพื่อ สาธารณประโยชน์ รักษา ศิล อยู่อย่างพอเพียง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำเร็จการศึกษาผ่านการทดสอบตามระดับ ประถม มัธยม - ผู้เรียนมีวินัย อุตุน มีทักษะการทำงาน อาชีพ การทำงานเป็นทีมได้ ละเว้นอบายมุข มีจิตอาสา มีความพอเพียง มีอาชีพ พึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจได้
	<p>๑.๒ กลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก โดยชุมชนท้องถิ่น แนวคิดหลัก วิธีการจัดการศึกษา ใช้หลักสูตรท้องถิ่น อิง วิถีชีวิต วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น เช่น โรงเรียนบ้านนา ขาว โรงเรียนบ้านท่าสะท้อน โรงเรียนกุดเสถียร โรงเรียน โจะมาลือสะ (ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิโรงเรียน รุ่งอรุณ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำเร็จการศึกษา ผ่านการทดสอบตามระดับประถม มัธยม - ผู้เรียนมีความเคารพศรัทธา ในภูมิปัญญาท้องถิ่น มีทักษะการทำงานอาชีพตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น
	<p>๑.๓ โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก และเครือข่ายโดยมูลนิธิเด็ก แนวคิดหลัก การอยู่ร่วมกันแบบชุมชนประชาธิปไตย ดูแลกันและกันอย่างเป็นครอบครัวเดียวกัน ทำหน้าที่ ของตนอย่างเต็มที่ และใช้สิทธิของตน ให้เป็นอย่าง เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ให้ทุกคน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผลสำเร็จการศึกษา ผ่านการสอบตามระดับประถม - มัธยม - ผู้เรียนมีทักษะทางสังคมและการจัดการ เรียนรู้ร่วมกัน ผ่านการปรับความสัมพันธ์ระหว่างกัน รู้วิธีแก้ปัญหาาร่วมกัน พึ่งพาตนเองในการทำมาหากินได้
	<p>๑.๔ โรงเรียนมีชัยพัฒนา และเครือข่าย ๓๐ แห่ง โดย มูลนิธิมีชัย วีระไวทยะ (Privatization of Education for the poor) แนวคิดหลักคือ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เพื่อขจัดความยากจนของครอบครัว และชุมชน เป็นการเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเองได้ ด้วยการประกอบ วิชาชีพพื้นฐาน คือเกษตรกรรมผสมกับทักษะการ จัดการเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตขั้นต้นดี เป็นโรงเรียนประจำ เรียนฟรี แต่ผู้ปกครองจ่ายค่าเล่าเรียนเป็นการปลูกต้นไม้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนระดับมัธยม (ขยายโอกาส) มี วุฒิภาวะเหมือนเป็นเจ้าของกิจการมีความ รับผิดชอบสูง - นักเรียนมีทักษะการบริหารจัดการ เพื่อ การพึ่งพาตนเองเชิงเศรษฐกิจพอเพียง - นักเรียนต้นต้วและแจ่มใสมีความมั่นใจใน ตนเอง ทำงานร่วมกันเป็นทีม - นักเรียนพร้อมเรียนรู้ และมีวินัย

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และบริบททางสังคม	กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา	ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์
	<p>๔๐๐ ต้นต่อปี นักเรียนประกอบอาชีพ สร้างรายได้ โรงเรียนดูแลการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนร่วมกับครู และ ผู้บริหาร ตลอดจนการประเมินผลครู ผู้บริหาร โดยนักเรียน นอกจากนี้ นักเรียนทำงานจิตอาสา สอนคอมพิวเตอร์ในหมู่บ้านและเรือนจำ และทำความสะอาดวัด</p> <p>๑.๕ โรงเรียนในศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง ซึ่งมีศูนย์ย่อยอีก ๘๔ ศูนย์ทั่วประเทศ แนวคิดหลักคือ การเรียนรู้บนฐานการเกษตร / กสิกรรม และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>เริ่มจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ (โรงเรียนประถม) ในศูนย์ฯ ที่มาบเอื้อง อ.บ้านบึง จ.ชลบุรี โดยจัดทำหลักสูตรแบบบูรณาการบนการทำงานจริง โดยเฉพาะด้านเกษตรกรรม กสิกรรมส่วนการเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นมีการเชื่อมโยงกับวิถีชุมชน และวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>๑.๖ กลุ่มบ้านเรียนเทียนหยด ๑ แห่ง เชื่อมโยงกับชุมชนอโคก และบ้านเรียนวัดพระธาตุอภัยสามัคคี ๑ แห่ง เชื่อมโยงกับศูนย์การเรียนรู้โฉมฉาย และชุมชนปกากะเฉย เป็นการจัดการศึกษาในรูปแบบบ้านเรียน (Home School)</p> <p>แนวคิดหลัก เน้นการเรียนรู้บนฐานการทำงาน การประกอบอาชีพ ร่วมกับครอบครัวชุมชน/ป่าชุมชน ตามวิถีวัฒนธรรมชุมชน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนมีผลสำเร็จการเรียนโดยผ่านการทดสอบระดับมัธยม (ช่วงชั้นที่ ๓) - ยังไม่มีผู้สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐาน - มีผู้เรียนซึ่งมีลักษณะเป็นผู้ประกอบการทางสังคมในระดับเยาวชน และ คนทำงาน - เริ่มสนใจขยายการจัดการศึกษาจากชั้นพื้นฐานไปสู่ระดับอาชีวะ และหรือระดับอุดมศึกษา โดยอาจเชื่อมโยงนักศึกษา ป.ตรี กับสถาบันอาศรมศิลป์ - ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านการทดสอบในระดับมัธยมศึกษา - นักเรียนมีวุฒิภาวะ มีความรับผิดชอบในตนเองและสามารถทำงานประกอบอาชีพเคียงบ่าเคียงไหล่ พ่อ แม่ ชุมชนได้

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และ บริบททางสังคม

กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา

ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์

กลุ่มที่ ๒ เด็ก และครอบครัว บ้านเรียน (Home School)

มีความหลากหลาย และ ลักษณะเฉพาะ ของฐานะทาง เศรษฐกิจ สังคม แต่ล้วน พึ่งพาตนเองได้ มีอาชีพอิสระ พ่อหรือแม่มีเวลาจัดการ ศึกษาให้ลูกและสะท้อนทัศนะ คติ หลักศาสนาตามที่ครอบครัว นับถือการอยู่อย่างพอเพียง การพึ่งพาตนเอง ด้วยการ เป็นผู้สร้างงานได้เอง

๒.๑ กลุ่มสมาคมบ้านเรียนไทย เคยได้รับการสนับสนุน จากโรงเรียนหมู่บ้านเด็ก มูลนิธิเด็ก ประมาณ ๒๐ กว่า แห่ง ซึ่งรวมตัวกันเป็นสมาคม เพื่อต่อสู้ให้ได้สิทธิในการ จัดการศึกษาจนประสบความสำเร็จในระดับการมีกฎ กระทรวงฯ รองรับ แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานรัฐ คือเขต พื้นที่ๆ ยังไม่อาจให้บริการได้อย่างแท้จริง

๒.๒ กลุ่มบ้านเรียนอิสลาม จำนวน ๓๐ กว่าแห่ง เฉพาะ ใน กทม. ส่วนอื่นๆทั่วประเทศรวม ๑๐๐ กว่าแห่ง แต่ละ บ้านเรียนพัฒนาหลักสูตรเฉพาะของตนขึ้น เพื่อขออนุญาตใช้จากเขตพื้นที่การศึกษาได้รวมตัวกันเพื่อหาวิธีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับวิถีปฏิบัติของชาวมุสลิม เช่นการทำละหมาดวันละ ๕ ครั้ง และอื่นๆ ดังนั้นเขาจึง เห็นว่าการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียนเป็นทางออกที่ดี เพียงแต่จัดการเรียนสาระวิชาพื้นฐานให้ได้มาตรฐาน

- ผู้เรียนได้ผลสำเร็จทางการศึกษาในระดับ ขั้นพื้นฐาน ประถม มัธยม และเริ่มเข้า เรียนในระดับอุดมศึกษา เช่น บางรายกรณี ของนายวรวิธ สบายใจ เข้าเรียนหลักสูตร ผู้ประกอบการสังคม ที่สถาบันอาศรมศิลป์ เป็นต้น

- ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา โดยผ่านการ ทดสอบระดับประถม - มัธยม

* หมายเหตุ

กรณีของกลุ่มบ้านเรียนขณะนี้ได้รวมตัวกันทุกกลุ่ม เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้เกิดแนวปฏิบัติที่จะรับรองสถานะของผู้เรียนตั้งแต่การขอเปิด สอน จนกระทั่งการขอจบการศึกษา ทั้งนี้จะเชื่อมโยงกับโรงเรียนรุ่งอรุณ และการร่วมงานวิจัยเพื่อกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดในการประเมิน ภายนอก (สมศ.) ของกลุ่มสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะ ร่วมกับกลุ่มโรงเรียนไทยไท และโรงเรียนทางเลือกอื่นๆ

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และ บริบททางสังคม

กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา

ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์

กลุ่มที่ ๓ นวัตกรรมการเรียนรู้

ครอบครัวที่ต้องการให้บุตรหลานได้เรียนรู้กับนวัตกรรมจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learners)

พื้นฐานครอบครัวเป็นคนชั้นกลางค่อนข้างสูง จึงสามารถสนับสนุนโรงเรียนเอกชนเหล่านี้ให้พึ่งพาตนเองในเรื่องงบประมาณการจัดการศึกษาได้โดยตรง

กรณีโรงเรียนรุ่งอรุณ และโรงเรียนปัญญาประทีป จัดตั้งมูลนิธิเพื่อนำกำไรจากโรงเรียนไปดำเนินการสาธารณะประโยชน์และพัฒนาการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ได้มากมาย

- ๓.๑ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนไทยไท ได้แก่
- กลุ่มโรงเรียนวิถีพุทธ เช่น โรงเรียนสยามสามไตร โรงเรียนทอสี โรงเรียนปัญญาประทีป โรงเรียนรุ่งอรุณ โรงเรียนอนุบาลจันทร์เจ้า โรงเรียนอนุบาลบ้านพลอยภูมิ
 - โรงเรียนวิถีธรรม คือโรงเรียนสัตยาไส
 - กลุ่มโรงเรียนเบญจมมิตร (๕+๑) จ.สงขลา
 - โรงเรียนเพลินพัฒนา โรงเรียนวรรณสว่างจิต และโรงเรียนแนว Constructionism เช่น โรงเรียนตรุณสิกขาลัย

- ๓.๒ กลุ่มโรงเรียนแนวมนุษยนิยม แนวอลดอร์ฟ เช่น ปัญญาทัย โรงเรียนไตรพัฒน์ (ไตรทักษะเดิม) โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก และอีก ๒ - ๓ แห่งที่ จ.ระยอง และขอนแก่น
- หรือแนว Neorhumanist คือโรงเรียนอมตยกุล
 - แนว Montessori เช่น โรงเรียนลำปลายมาศ โรงเรียนอนุบาลกรแก้ว
 - กลุ่มโรงเรียนบูรณาการดนตรี ศิลปะ เช่น โรงเรียนจิตตเมตต์ และโรงเรียนอนุบาลช้างเผือก
 - โรงเรียนอนุบาลธีรานุรักษ์เป็น Literature - based Learning

- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากโรงเรียนกลุ่มนี้ค่อนข้างดี ไม่ว่าจะในระดับอนุบาล ประถม มัธยม นักเรียนสามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้
- ผลด้านคุณลักษณะของผู้เรียนค่อนข้างชัดเจนว่าต่างจากนักเรียนโรงเรียนอื่นๆ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความเป็นผู้นำ กล้าคิด กล้าทำ มีความรับผิดชอบต่อกันเองและมีจิตสำนึกทางสังคม ทำงานจิตอาสาและมีความคิดสร้างสรรค์

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และบริบททางสังคม

กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา

ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์

กลุ่มที่ ๔ กลุ่มอาชีพศึกษา และอุดมศึกษา

ที่ดำเนินการโดยภาคธุรกิจ เอกชน ซึ่งมี ๒ ประเภทคือ Corporate college และ CSR ที่มีความต้องการฝึกหัดบุคลากร ซึ่งมีทักษะเฉพาะต่อการปฏิบัติงานของตน หรือต้องการสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้วยการจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ

ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็น Work - based หรือ Research - based Learning และบางส่วนเป็นการให้ทุนเรียน และให้ค่าตอบแทนในการทำงาน เรียกว่า มีงานทำตั้งแต่ยังเรียน และเมื่อจบการศึกษา ก็จะมีงานทำทันที

๔.๑ สถานศึกษา และสถาบันที่ดำเนินการแบบ Corporate College เช่น วิทยาลัย สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ ของบริษัท CP หรือวิทยาลัยบุญญาวาร วิทยาลัยดุสิตธานี มหาวิทยาลัยเนชั่น เป็นต้น

๔.๒ สถานศึกษาและสถาบันที่ดำเนินการแบบ CSR เช่นของ ปตท. ที่สนับสนุนโรงเรียนโพลีเทคนิคระยอง , สนับสนุนมหาวิทยาลัยการเรียนรู้เพื่อปวงชน และในขณะนี้กำลังสนับสนุนให้เกิดโครงการจัดตั้งโรงเรียนวิทยาศาสตร์ (มัธยมปลาย) ที่จะสร้างนักเรียนวิทยาศาสตร์โดยตรง และโครงการจัดตั้งสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์ระยอง ซึ่งตั้งเป้าหมายที่จะสร้างนักวิทยาศาสตร์ที่มีผลงานวิจัยนำไปใช้กับการประดิษฐ์หรือผลิตเชิงต้นแบบให้กับสังคมไทยได้ เป็นต้น

- ผลสำเร็จของการศึกษาของผู้เรียนส่วนหนึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการด้านบุคลากรของภาคธุรกิจนั้นๆ โดยตรง และเป็นการสะสมทุนปัญญา ที่จะประกันความเข้มแข็งของธุรกิจนั้นๆ ในระยะยาวและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันในระดับนานาชาติ หรือในภูมิภาค

- ผลอีกส่วนหนึ่งคือ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการยกระดับเป้าหมายการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีลักษณะและสมรรถนะเฉพาะทาง
- ผลในภาพรวมคือการที่ภาคเอกชนกลายเป็นผู้บุกเบิก และเป็นผู้จัดการศึกษามีอาชีพ ที่คล่องตัว และไม่มีข้อจำกัดในเชิงระบบคิด และระบบการจัดการ ซึ่งต่างไปจากระบบราชการมาก
- นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอาศรมศิลป์มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างชัดเจน
- มีทักษะการทำงาน และการทำงานเป็นทีม รวมทั้งทักษะการเผชิญและการแก้ปัญหา ด้วยการใช้ความรู้เป็นฐาน

กลุ่มผู้รับประโยชน์ (Beneficiaries) และ ุบริบททางสังคม

กลุ่มผู้จัดการศึกษา (Providers) ประเภท/แนวทาง/วิธีการจัดการศึกษา

ผลที่เกิดกับผู้เรียน (Results) ทั้งผลสัมฤทธิ์และผลลัพธ์

๔.๓ กรณีสถาบันอาศรมศิลป์ที่ดำเนินเพื่อเป็นต้นแบบของอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการเรียนแบบ **Integrated Work - based Learning** เครือข่ายอุดมศึกษาสถาบันอาศรมศิลป์กับหลักสูตร ป.ตรี ศิลปะศาสตร์บัณฑิต สาขา **ผู้ประกอบการสังคม** เป็นโอกาสให้ผู้จัดการศึกษาภาคประชาชนอยู่แล้ว เข้ามาเชื่อมโยง และเทียบโอนประสบการณ์ได้ เช่น กรณีของมหาวิทซาลัย ซึ่งเปิดการเรียนการสอนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย (เรียนฟรี สอนฟรี) ได้มาริเริ่มจัดทำหลักสูตรผู้ประกอบการสังคมร่วมกับสถาบันฯ และดำเนินการตามขั้นตอนจนได้รับอนุญาตจาก สกอ. จึงเปิดรับนักศึกษารุ่นแรกปีการศึกษา ๒๕๕๕ แล้ว

ต่อจากนั้นหน่วยจัดการศึกษาทางเลือกอื่นๆ จึงเริ่มสนใจ และเข้ามาเชื่อมโยงกับหลักสูตรนี้ได้แก่ **กลุ่มการแพทย์วิถีธรรม** โดยหมอเขียว (ใจเพชร กล้าจน) ซึ่งจะส่งนักศึกษาของตนมาสมัครเรียนในปีการศึกษา ๒๕๕๖ นี้

นอกจากนี้ **ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง** (ซึ่งมีศูนย์การเรียน ๘๔ แห่ง ทั่วประเทศ) เริ่มให้ความสนใจที่จะเชื่อมโยงขยายผลจากการเรียนรู้ภาคปฏิบัติอยู่แล้ว มาสู่หลักสูตรนี้เช่นกัน

- มีทักษะความเป็นพลเมือง และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม มีจิตสาธารณะ มีจิตอาสา
- มีทักษะการสื่อสาร และเทคโนโลยีการสื่อสาร และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม

ทั้งนี้เนื่องจากแนวทางวิธีการจัดการเรียนการสอนของสถาบันมีลักษณะเป็น **Integrated work - based Learning** และใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการบน Project ซึ่งมีลักษณะเป็น **Problem - based learning** จากปัญหาจริงในสังคม

สรุปบทเรียนสำคัญ

จากประสบการณ์การปฏิบัติจริงเหล่านั้น อาจสรุปบทเรียนสำคัญๆ และมีคุณค่าควรแก่การนำไปขยายผล ให้เกิดการดำเนินการจัดการศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมไทยได้อย่างกว้างขวาง ต่อไปนี้

๑. การทำความเข้าใจต่อเป้าหมายการจัดการศึกษากล่าวคือ การศึกษาควร เป็นไปเพื่อการพัฒนาคนในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งกายใจ สติปัญญา สามารถดำรงชีวิตได้ดีมีคุณภาพ และเป็นหน่วยหนึ่งที่ช่วยพัฒนาสังคมร่วมกันได้อย่างสันติ และเป็นการสร้างอุดมการณ์สังคมไทย

๒. เป็นการจัดการศึกษาที่อิงบริบทของสังคมไทย ซึ่งยังคงมีความหลากหลายจึงเปิดพื้นที่ของการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ หรือแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อความอยู่รอดอยู่ดีมีสุข ท่ามกลางความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ ผลที่ปรากฏอีกอย่างหนึ่ง คือ สถานศึกษาที่มีความเชื่อมโยงและเรียนรู้ร่วมกับชุมชนได้เป็นอย่างดี

๓. เป็นการสร้างผู้เรียนที่มีทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยสามารถใช้ศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ มีความพร้อมในการเผชิญและการแก้ปัญหา ในทุกสถานการณ์

๔. เกิดการสร้างเครือข่าย ของผู้จัดการศึกษาในภาคประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งในแง่ของปัญหา อุปสรรค หรือผลสำเร็จ ผ่านกิจกรรมความร่วมมือต่างๆ

๕. เกิดการขับเคลื่อน เพื่อให้มีการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติม กฎ ระเบียบ และแนวทางการปฏิบัติต่างๆ ที่เอื้อต่อการกระจายบทบาทการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพไปสู่ภาคประชาชนได้อย่างถูกต้อง และชัดเจนขึ้น

๖. เกิดการขยายจำนวน และประเภทการจัดการศึกษาที่หลากหลายขึ้น ทั้งในกลุ่ม ผู้ประกอบ การธุรกิจเอกชน และในภาคประชาชน เพื่อให้เกิดความสมดุล และพึ่งพากันของทุกฝ่ายอย่างปรองดอง

๒. การขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองการศึกษาทางเลือก : หลักการและยุทธศาสตร์ กฎหมายที่คุ้มครองและสนับสนุนการศึกษาทางเลือก

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ นั้น ได้แสดงถึงการคุ้มครองและสนับสนุนการศึกษาทางเลือกไว้อย่างชัดเจน เช่น มาตรา ๑๒ นอกเหนือจาก รัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนด ใน กฎกระทรวง และมาตรา ๑๔ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ซึ่งสนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ความสามารถ ในการอบรมเลี้ยงดูบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

(๒) เงินอุดหนุนจากรัฐ สำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) การลดหย่อน หรือ ยกเว้นภาษี สำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนดยิ่งไปกว่านั้น รัฐธรรมนูญปี พ.ศ.

๒๕๕๐ ได้ระบุงการคุ้มครองและสนับสนุนการศึกษาทางเลือกไว้ อย่างชัดเจนในส่วนที่ ๘ สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา มาตรา ๔๙ ความว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๒ ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้ อยู่ในสภาวะยากลำบาก ต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการ สนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคล อื่น การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชน การ ศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการ เรียนรู้ตลอดชีวิต ย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

ดังนั้น กลุ่มบุคคล องค์กร สถาบัน หรือชุมชนที่ร่วมจัดการ ศึกษาจึงแสวงหาความคุ้มครองและ ส่งเสริมสนับสนุนจากภาค รัฐตามข้อเสนอที่จะได้กล่าวถึงต่อไป

๒.๑ ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒

หลักการและกรอบแนวคิด

มุ่งเดินหน้าไปด้วยกันระหว่างการศึกษาทางเลือกกับการ ศึกษาทุกรูปแบบ มีการเชื่อมต่อและใช้ประโยชน์จากกันและกัน ได้ โดยมุ่งเป้าหมายให้เกิดผลที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิสัยทัศน์การขับเคลื่อนการศึกษา

ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะเลือกรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสม กับตน โดยได้รับการคุ้มครองและสนับสนุนจากรัฐอย่างเท่า เทียมกัน

เป้าหมายสำคัญภายในปี ๒๕๖๐

๑. การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วย ตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตามบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญ ได้รับการคุ้มครองและส่งเสริมจากรัฐอย่างเป็นรูป ธรรม ชัดเจน ทั่วถึง และมีคุณภาพ

๒. รัฐบาลบรรจุการศึกษาทางเลือกไว้ในนโยบายการ ปฏิรูปการศึกษาเชิงรุก โดยให้การศึกษาทางเลือกเป็นเครื่องมือ สำคัญในการบุกเบิกนำร่องอย่างหลากหลาย และขยายผลความ สำเร็จไปสู่การศึกษาของชาติในส่วนอื่นๆ

๓. การศึกษาทางเลือกของประชาชน การเรียนรู้ด้วย ตนเอง และการเรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถจัดการศึกษาคู่ขนาน และเชื่อมต่อการศึกษาในกระแสหลักอย่างเอื้อประโยชน์ต่อกัน โดยมีสถานภาพทางกฎหมายรองรับอย่างสมบูรณ์ ผู้เรียน และผู้สำเร็จการศึกษา จากสถานศึกษาทางเลือกมีศักดิ์และสิทธิ เท่าเทียมกับผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาอื่นๆ ในระดับเดียวกัน และมีระบบการเทียบโอนกันได้

๒.๒ ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงรุก

เชื่อมโยงประสบการณ์ของการศึกษาทางเลือกสู่การเรียนรู้ ของสถานศึกษาและหลักสูตรการศึกษาทุกรูปแบบ โดยมี มาตรการดังต่อไปนี้

๑. สร้างการศึกษาทางเลือกในโรงเรียนและสถานศึกษา ทุกรูปแบบ

- การศึกษาเพื่อผู้เรียนทุกกลุ่ม
- การแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กด้วยการศึกษาทางเลือก

๒. สร้างกระบวนทัศน์ใหม่ความหมายที่แท้จริงของการ ศึกษาเรียนรู้ทั่วทั้งสังคม

- การวิจัยประสบการณ์การนำการศึกษาทางเลือกไป สู่การจัดการศึกษาในสถานศึกษาอื่นๆ
- การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มการ ศึกษาทางเลือก
- การเผยแพร่และจัดการรณรงค์

๓. พัฒนาการศึกษาริเริ่มรู้ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย ทั้งในหลักสูตร การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพ และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

- เปิดพื้นที่ให้ผู้จัดการศึกษาที่หลากหลายพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรการศึกษาในรูปแบบอื่นๆ นอกเหนือจากหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ
- จัดกระบวนการเรียนรู้ตอบสนองกลุ่มผู้เรียนที่หลากหลาย
- การวัดและประเมินผลการศึกษาที่ยืดหยุ่นและสอดคล้อง
- พัฒนาการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่หลากหลาย

๔. ตั้งสถาบันการพัฒนาการจัดการศึกษาตามมาตรา ๑๒ ภายใต้การดำเนินงานของสถาบันซึ่งกรรมการสภาฯ ประกอบด้วยผู้แทนจากกลุ่มผู้จัดการศึกษาในภาคส่วนต่างๆ ที่หลากหลาย สถาบันแห่งนี้จะมีศูนย์นวัตกรรมอยู่ในทั้ง ๔ ภูมิภาค เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน

- การนำนวัตกรรมการศึกษาทางเลือกสู่การจัดการศึกษาในโรงเรียน และสถานศึกษาทุกรูปแบบ
- ปรับปรุงโรงเรียนขนาดเล็กที่กำลังถูกยุบ ควรรวมให้เป็นโรงเรียนการศึกษาทางเลือกของชุมชน
- การวิจัยสร้างองค์ความรู้
- การจัดตั้งเครือข่ายการจัดการความรู้ประสบการณ์การจัดการศึกษาทางเลือกทั่วประเทศ
- การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผลงานการจัดการศึกษา

๕. จัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาทางเลือก

- เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน ค้ำครอง และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทางเลือก

๓. การขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองการศึกษาทางเลือก : กรณีกฎระเบียบว่าด้วยการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

๓.๑ ที่มาของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔ ได้ก่อให้เกิดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๔๔ ขึ้น ซึ่งแม้ว่ายังไม่มีความสมบูรณ์นัก แต่ทั้งนโยบาย กฎหมาย และหลักสูตรแกนกลาง ก็แสดงหลักการและเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการเปิดแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย และเปิดการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างกว้างขวางในหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ ยังมีข้อความที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมและตามบริบทของสถานศึกษาเหล่านั้น แต่ต้องมีการออกระเบียบหรือเกณฑ์ในการปรับใช้นั้นโดยกระทรวงศึกษาธิการ

ตลอดช่วงเวลาของหลักสูตรแกนกลางฯ ฉบับแรกตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๑ กระทรวงศึกษาธิการมิได้ตอบสนองต่อเจตนารมณ์ของหลักสูตรในการปรับใช้กับสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายเฉพาะ จึงไม่มีการจัดทำเกณฑ์การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแต่อย่างใด ต่อมาใน พ.ศ. ๒๕๕๑ สพฐ.สร้างหลักสูตรแกนกลางฯ ฉบับใหม่ ที่มี

ลักษณะควบคุมบังคับอย่างละเอียดที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ ในหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีการนำเอกสาร “ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง” ซึ่งเคยใช้ประกอบกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ มาปรับใหม่และนำเข้ามารวมอยู่ในตัวหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ ภายใต้อำนาจชื่อ “ตัวชี้วัด” ของหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ ก่อนหน้านี้เอกสาร “ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง” มีสถานะเป็นข้อแนะนำ ซึ่งเป็นเอกสารคนละฉบับกับตัวหลักสูตรแกนกลางฯ แต่ในหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น “ตัวชี้วัด” ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตร จึงมีสถานะของการ บังคับใช้ และยังมีความเขียนบังคับไว้ว่าต้องประเมินทุกตัวชี้วัด นอกจากนี้หลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังบังคับชั่วโมงเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระวิชาในแต่ละปี และเปลี่ยนระบบช่วงชั้นกลับไปเป็นระบบชั้นปีแบบเดิม ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสที่จะสร้างความยืดหยุ่นของหลักสูตรสถานศึกษา สิ่งเหล่านี้นับเป็นการ

เปลี่ยนแปลงโดยสิ้นเชิง จากเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ และเป็นการปิดกั้นหลักการยืดหยุ่น หลักการความหลากหลาย และหลักการความร่วมมือของชุมชนตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา และตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

แต่อย่างไรก็ตามหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ยังคงข้อความของหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ ในส่วนที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาที่มีเป้าหมายเฉพาะสามารถปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ได้อย่างยืดหยุ่น แต่ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังต้องออกเกณฑ์การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ออกมาอย่างเป็นทางการก่อน ซึ่งตั้งแต่สพฐ. ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ มา ก็ไม่มีปรากฏการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่าสพฐ. จะสร้างเกณฑ์การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะออกมา จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔

๓.๓ การคลี่คลายของปัญหา

เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ สถาบันอาศรมศิลป์และโรงเรียนรุ่งอรุณ จัดการเสวนาทางวิชาการชื่อ ระพีเสวนา ครั้งที่ ๑ ขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องของการปฏิรูปการศึกษาโดยกลุ่มโรงเรียนประเภท “บุกเบิกนำร่อง” ขึ้น ในการพบปะกันครั้งนั้น ก่อให้เกิดการรวมตัวกันของโรงเรียนประมาณ ๑๒ โรงเรียนในชื่อ “เครือข่ายโรงเรียนไทยไท” เพื่อจับมือกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันผลักดันการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งต่อมาประมาณเดือนพฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๓ โดยความอนุเคราะห์ของอ.พารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ผู้อำนวยการโรงเรียนนรุลูกศิษย์ ทำให้ตัวแทนจากเครือข่ายโรงเรียนไทยไทกลุ่มหนึ่ง ได้เข้าไปเป็นคณะกรรมการ สภาการศึกษาด้านการส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการส่งเสริมการศึกษาทางเลือก ได้สร้างงานที่ ก่อให้เกิดสิ่งสำคัญติดตามมา ๒ งาน คือ งานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่ายการศึกษาทางเลือกในประเทศไทย กับงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ งานวิจัยชิ้นแรกก่อให้เกิดการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มการศึกษาทางเลือกอย่างกว้างขวาง จนในที่สุดกระบวนการนี้ก่อให้เกิดเป็น “สภาการศึกษาทางเลือกไทย” และต่อมาพัฒนาขึ้นเป็น “สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย” ขึ้น

ส่วนงานวิจัยชิ้นที่เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น ได้ชี้ให้เห็นความขัดกันเองภายในกลุ่มหัวข้อต่างๆ ของหลักสูตรแกนกลางฯ และความไม่ชัดเจนไปจนถึงลักษณะที่หลักสูตรแกนกลางฯ น่าจะขัดต่อกฎหมายพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และเนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นของสภาการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในทางนโยบายของชาติ ประกอบกับการเคลื่อนไหวของสภาการศึกษาทางเลือกไทย ที่เริ่มก่อตัวขึ้นและความเคลื่อนไหวของสมาคมบ้านเรียนไทย

โดยอาศัยเวทีของสภาการศึกษา ทำให้เกิดแรงผลักดันเพื่อปรับแก้หลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ.๒๕๕๑ หรืออย่างน้อยก็ต้องมีการสร้างเกณฑ์การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ ขึ้น

ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๔ สพฐ.ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่างเกณฑ์การปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะขึ้น โดยได้เชิญตัวแทนจากสมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย และตัวแทนจากสมาคมบ้านเรียนไทยเข้าร่วมในคณะทำงานนี้ด้วย

คณะทำงานได้สร้าง “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ” ขึ้น และมีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๔ ซึ่งมีประเด็นสำคัญอยู่หลายข้อที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่ยืดหยุ่นออกจากหลักสูตรแกนกลางฯ ได้พอสมควร และได้มีการระบุว่าการศึกษาที่มีเป้าหมายเฉพาะนี้ครอบคลุมถึงการศึกษาเฉพาะทางที่มีจุดเน้นพิเศษ การศึกษาแบบก้าวหน้า การศึกษาทางเลือก และการศึกษาที่สนองต่อผู้เรียนที่มีความแตกต่างทางธรรมชาติ ศักยภาพ ฐานะ ภูมิลำเนา ซึ่งล้วนมีสิทธิในการใช้ “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ” นี้ทั้งกันและยังได้ยกตัวอย่างกลุ่มที่เป็นโรงเรียนในระบบ โรงเรียนการศึกษาเฉพาะทาง ศูนย์การเรียน การศึกษาโดยครอบครัว ฯลฯ ที่อยู่ในข่ายกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ซึ่งมีสิทธิในการใช้ “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ” นี้ให้เห็นเป็นแนวทางในการพิจารณาด้วยประเด็นสำคัญของ “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ” ที่จะยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างในที่นี้ เช่น

๑. สถานศึกษาสามารถเลือกและปรับ ตัวชี้วัดทั้งหมดใน

หลักสูตรแกนกลางฯ ซึ่งหมายความว่า จะเลือกใช้ เลือกไม่ใช้ ปรับ หรือควรรวม ตัวชี้วัดได้ทั้งหมด

๒. ยกเลิกการบังคับจำนวนเวลาเรียนของแต่ละกลุ่มสาระวิชาในแต่ละปี

๓. สถานศึกษาสามารถจัดการเรียนการสอนในรูปกลุ่มประสบการณ์ที่หลากหลายรูปแบบ โดยไม่ต้องยึดติดกับรูปแบบกลุ่มสาระวิชา แต่ยังคงตอบสนองต่อมาตรฐานทั้ง ๖๗ มาตรฐานในหลักสูตรแกนกลางฯ โดยต้องแสดงความเชื่อมโยงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นว่า ตอบสนองต่อมาตรฐานในหลักสูตรแกนกลางฯ ได้ครบถ้วน

๔. สถานศึกษาสามารถประเมินผลและให้คะแนนผู้เรียนจากเป้าหมายที่เกิดจากการเรียนรู้ในกลุ่มประสบการณ์อันหลากหลาย โดยชื่อของสาระวิชาที่ประเมิน เป็นชื่อที่ตรงตามความเป็นจริงของกลุ่มประสบการณ์นั้น ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้ชื่อเป็นกลุ่มสาระวิชา และสถานศึกษาอาจสร้าง ปพ.๑ ให้ตรงกับการประเมินที่ตรงตามความเป็นจริงกับกลุ่มประสบการณ์เหล่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องใช้ชื่อเป็นกลุ่มสาระวิชา ฯลฯ

๓.๓ ปัญหาที่ยังคงค้างอยู่

๑) ประเด็นสำคัญ ๔ ประเด็นที่ยกมาแสดงข้างต้นนี้ ในเอกสาร “หลักเกณฑ์และวิธีการปรับใช้หลักสูตรแกนกลางฯ สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ” มีเขียนไว้จริง แต่การเขียนมี ปัญหา ๓ ประการ คือ

- เขียนไว้กระจัดกระจาย ไม่ได้นำประเด็นสำคัญๆ มาจัดรวมกันชัดเจน ต้องใช้การอ่านแบบความหาจึงจะพบ
- ภาษาที่ใช้เขียนขาดความมองอาจ ผ่าเผย ที่จะแสดงเจตจำนงของคณะกรรมการเป็นภาษาที่ต้องอ่าน คิดพิจารณา และสังเกตอย่างถี่ถ้วน จึงจะเห็นความหมาย

- มีบางจุดที่คณะกรรมการเห็นว่าสถานศึกษาที่มีเป้าหมายเฉพาะสามารถทำได้ เช่น การออก ปพ.๑ ให้ตรงตามความเป็นจริงของกลุ่มประสบการณ์ แต่ในเอกสารนี้ไปเขียนว่า “อาจ” ซึ่งทำให้ความหมายเดิมคือ “สามารถ” นั้นเปลี่ยนไป เป็นการเขียนให้ความหมายตามเจตนารมณ์ของคณะกรรมการที่เลือก

๒) คณะทำงานได้มีมติให้ สพฐ. ประชาสัมพันธ์เอกสารชุดนี้อย่างทั่วถึง และให้มีการอบรมเจ้าหน้าที่เขตพื้นที่การศึกษาให้เข้าใจเจตนารมณ์ของเอกสารชุดนี้อย่างชัดเจนและทั่วถึง แต่ปัจจุบันการรับรู้เรื่องเอกสารชุดนี้อยู่ในระดับต่ำมาก ทั้งภายในเจ้าหน้าที่ของ สพฐ.เอง และกลุ่มสถานศึกษาที่มีสิทธิในการใช้เอกสารนี้

๓) สพฐ.ยังไม่มีกรกระทำใดๆ ที่เป็นการเริ่มโครงการให้เอกสารชุดนี้เกิดการปฏิบัติจริงอย่างเป็นทางการ เช่น การเปิดรับลงทะเบียนผู้ที่มีสิทธิในการใช้เอกสารชุดนี้

๓.๔ สิ่งที่ต้องทำต่อไป

๑) สพฐ. ต้องประชาสัมพันธ์เอกสารและเจตนารมณ์ของเอกสารชุดนี้โดยตรงตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในคณะทำงานให้ทั่วถึงไปยังเจ้าหน้าที่ของ สพฐ.ทั้งประเทศ และกลุ่มการศึกษาที่มีเป้าหมายเฉพาะทั่วทั้งประเทศ ทั้งการติดต่อโดยตรง และการลงประกาศในหนังสือพิมพ์ให้ทั่วถึง

๒) สพฐ.ต้องอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และสร้างเจตคติที่ดีกับเจ้าหน้าที่ของเขตพื้นที่การศึกษา ในเรื่องความหมาย นัยสำคัญ และเจตนารมณ์ ของเอกสารชุดนี้ และในเรื่องการทำงานอย่างราบรื่นกับสถานศึกษาที่มีเป้าหมายเฉพาะ

๓) สพฐ.ต้องจัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ใช้สิทธิในเอกสารชุดนี้โดยตรงตามความหมายและเจตนารมณ์ของเอกสารชุดนี้ และส่งรายชื่อสถานศึกษาที่ขึ้นทะเบียนแล้วไปสู่หน่วยงานที่

เกี่ยวข้องกับทั้งหมด รวมทั้งสทศ.และสมศ.ด้วย

๔) สทศ.ต้องจัดให้มีคณะทำงานเพื่อปรับปรุงเอกสารชุดนี้ให้มีการเขียนที่ ตรงไป ตรงมา งามอาจ ฝ่าเผย ตรงตามเจตนารมณ์ของคณะทำงานที่สร้างเอกสารชุดนี้ขึ้นมา และในคณะทำงานชุดใหม่ ขอให้เชิญตัวแทนจากสมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย สมาคมบ้านเรียน ฯลฯ ในสัดส่วนที่เหมาะสม

๔. การขับเคลื่อนเพื่อคุ้มครองการศึกษาทางเลือก : กรณีการปรับปรุงมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อ การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ของกลุ่มการศึกษาทางเลือก

โดยที่กลุ่มการศึกษาทางเลือกเห็นว่ามาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพภายนอกของสมศ.ยังมีความไม่สอดคล้องกับปรัชญาแนวคิดและอัตลักษณ์ของกลุ่มการศึกษาทางเลือก เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนด้วยแบบทดสอบระดับชาติที่จัดทดสอบทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี ไม่สามารถวัดได้ตรงและตัดสินการเรียนรู้ที่แท้จริง (Authentic Learning) ของผู้เรียน จากการวัดด้วยแบบทดสอบ อีกทั้งการทดสอบดังกล่าวยังเสี่ยงต่อการขึ้นนำการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นตัวความรู้เป็นตัวตั้งมากกว่าการประเมินทักษะความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งควรวัดหรือประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วยเครื่องมืออื่นๆ

นอกจากนี้กลุ่มการศึกษาทางเลือกยังเน้นการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม โดยมีการใช้นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายที่ส่งผลให้การวัดและ

ประเมินผลมีความละเอียดลึกซึ้งและหลากหลายแตกต่างไปจากมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สมศ.กำหนดไว้

ด้วยเหตุนี้กลุ่มการศึกษาทางเลือก ๗๐ แห่ง จึงได้รวมตัวกันทำการศึกษาวิจัยและพัฒนามาตรฐานตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของกลุ่มการศึกษาทางเลือก โดยใช้หลักคิด ๔ ด้านคือ

๑. ทักษะการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสมดุล กาย ใจและสังคม ประกอบด้วย การพัฒนาสภาวะทางกาย สุขภาวะทางสังคม และสภาวะทางจิต-สติปัญญา

๒. นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียนทางเลือกที่หลากหลาย ประกอบด้วย นวัตกรรมวิถีชีวิตและเศรษฐกิจพอเพียง วิถีพุทธ วิถีธรรม และวิถีอิสลาม การจัดการเรียนรู้บนฐานความแตกต่างของสมอง (Brain-based Learning) ซัมเมอร์ฮิลล์ (Summerhill) มอนเตสซอริ (Montessori) วอลดอร์ฟ (Waldorf) เป็นต้น

๓. ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วยทักษะด้านนี้ ทักษะพื้นฐาน เช่น การอ่าน เขียนและคิดคำนวณ การคิดอย่างสร้างสรรค์การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง เป็นต้น

๔. แนวคิดสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะและคุณภาพของผู้เรียน

บัดนี้กลุ่มการศึกษาทางเลือกได้จัดทำมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษประเภทโรงเรียนทางเลือก และโรงเรียนที่มีหลักสูตรสถานศึกษาเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาปฐมวัย ซึ่งมีสาระสำคัญ ๒ ประการคือ

๑. จัดทำมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับแนวคิดปรัชญา อัตลักษณ์และการจัดการศึกษาของกลุ่มการศึกษาทางเลือก มีรายละเอียดดังนี้

ตารางแสดงมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายนอกสำหรับสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ประเภทโรงเรียนทางเลือก และโรงเรียนที่มีหลักสูตรสถานศึกษาเฉพาะ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐาน	กลุ่มตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก (คะแนน)
มาตรฐานที่ ๑ ผลการจัดการศึกษา (รวม ๖๕ คะแนน)	๑. ด้านสมรรถนะเกี่ยวกับสุขภาพและ สาธารณสุข (๕ คะแนน)	๑. ผู้เรียนกินอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพ	๑.๕'
		๒. ผู้เรียนออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ	๑.๕'
		๓. ผู้เรียนปฏิบัติตนเพื่อป้องกัน รักษา และดูแลสุขภาพ เมื่อต้องเผชิญโรคและภัยสำคัญในช่วงวัยต่างๆ ของตนและส่วนรวม	๒
	๒. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ทักษะคิดอุปนิสัย พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (๑๐ คะแนน)	๔. ผู้เรียนมีวินัยในการเรียนรู้(และการพัฒนาตนเอง)	๔'
		๕. ผู้เรียนมีการกระทำที่รู้จักคุณ ตอบแทนคุณ ต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์และบุคคลอื่น	๓
		๖. ผู้เรียนมีการบำเพ็ญประโยชน์แก่สาธารณะ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและดูแลสิ่งแวดล้อม	๓
	๓. ด้านสมรรถนะทางจิตใจ อารมณ์ สังคม (๑๐ คะแนน)	๗. ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ	๔'
		๘. ผู้เรียนมีสติสัมปชัญญะ สามารถตรวจสอบพฤติกรรมตนเองเพื่อปรับปรุงตนเองและมีการยับยั้งชั่งใจ	๓
		๙. ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่นและสังคมที่แตกต่างหลากหลาย	๓
	๔. ด้านสมรรถนะในการเรียนรู้และความ เข้าใจในความรู้ที่สำคัญของโลกในศตวรรษ ที่ ๒๑ (๑๐ คะแนน)	๑๐. ผู้เรียนสืบค้น และประมวลสาระสำคัญจากข้อมูลความรู้ที่ หลากหลาย	๒.๕'
		๑๑. ผู้เรียนมีทักษะในการคิด สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	๒.๕'
		๑๒. ผู้เรียนเข้าใจแก่นความรู้สำคัญของโลกในศตวรรษที่ ๒๑	๒.๕'
๑๓. ผู้เรียนมีทักษะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการสื่อสาร		๒.๕'	
๕. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนตาม มาตรฐานการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง/ชุด ความรู้ตามมาตรฐาน๒๓ใน พรบ.การศึกษา แห่งชาติ (๑๐ คะแนน)	๑๔. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานใน หลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในระดับชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ หรือชุดความรู้ตามมาตรา ๒๓ ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ	๒	
	๑๕. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานใน หลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในระดับ ชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ หรือชุดความรู้ตามมาตรา ๒๓ ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ	๒	

มาตรฐาน	กลุ่มตัวบ่งชี้	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก (คะแนน)
		๑๖. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ในระดับชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ หรือชุดความรู้ตามมาตรา ๒๓ ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ	๒
		๑๗. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในระดับชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ หรือชุดความรู้ตามมาตรา ๒๓ ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ	๒
		๑๘. ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานในหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ในระดับชั้น ป.๖ ม.๓ และ ม.๖ หรือชุดความรู้ตามมาตรา ๒๓ ใน พรบ. การศึกษาแห่งชาติ	๒
		๖. ด้านสมรรถนะในการทำงาน (๑๐ คะแนน)	๑๙. ผู้เรียนมีทักษะการบริหารจัดการในการทำงานเป็นทีม ๒๐. ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมในงาน ๒๑. ผู้เรียนกล้าเรียนรู้จากความผิดพลาดและปรับปรุงแก้ไขสู่ความสำเร็จของงาน
	๗. ด้านทักษะชีวิตในความเป็นพลเมืองและพลโลก (๑๐ คะแนน)	๒๒. ผู้เรียนมีส่วนร่วมเรียนรู้หรือรณรงค์ประเด็นสาธารณะและการทำงานหรือกิจกรรมเพื่อช่วยแก้ปัญหาชุมชนและสังคม	๑๐
		๒๓. ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารจัดการให้โรงเรียนเกิดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อยู่เสมอ	๕
มาตรฐานที่ ๒ การบริหารจัดการศึกษา (รวม ๑๐ คะแนน)	๘. ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์การศึกษา	๒๔. สถานศึกษาสามารถขยายผลการพัฒนาการศึกษาไปสู่การพัฒนาชุมชน สังคม และวงการศึกษ	๕
		๒๕. ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๑๐
มาตรฐานที่ ๓ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (รวม ๒๐ คะแนน)	๙. ด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	๒๖. ครูเป็นแบบอย่างที่ดีตามคุณลักษณะที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน	๑๐
		๑๐. ด้านการประกันคุณภาพภายใน	๒๗. สถานศึกษามีระบบการพัฒนาคุณภาพภายในน่าเชื่อถือ มีความเป็นไปได้อย่างจริงจังตามเป้าหมายของสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะ และบริบทของสถานศึกษา
มาตรฐานที่ ๔ การประกันคุณภาพภายใน (รวม ๕ คะแนน)		รวมน้ำหนัก (คะแนน)	๑๐๐

๒. ด้านการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบระดับชาติ ให้ยกเลิกการใช้แบบทดสอบระดับชาติกับการวัดผลสัมฤทธิ์ ๓ กลุ่มสาระวิชา ได้แก่ สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้การวัดผลตามสภาพจริงจากชิ้นงานหรือการปฏิบัติ ส่วนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบทดสอบระดับชาติใน ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม จัดให้มีการพัฒนาแบบทดสอบมาตรฐานร่วมกันระหว่างสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ(สทศ.) กับสถานศึกษาที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ ประเภทโรงเรียนทางเลือกและโรงเรียนที่มีหลักสูตรสถานศึกษาเฉพาะต่อไป

นอกจากนี้ เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีประกาศเพิ่มเติมสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ โดยกำหนดให้เป็นทางเลือกในการจัดให้ผู้เรียนได้รับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานและการใช้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น หากสถานศึกษาใดไม่ประสงค์จะใช้การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ก็ขอให้สทศ.ได้ร่วมมือกับสถานศึกษานั้น ในการจัดทำเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยวิธีการอื่นๆ ที่เหมาะสมต่อไป ■

สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย

สมาคมนี้มีชื่อว่า “สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย”

มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “Thai Alternative Education Council Association”

เครื่องหมายของสมาคม

สมาคมสภาการศึกษา
ทางเลือกไทย

ที่ตั้ง สำนักงานของสมาคมตั้งอยู่ที่ อาคาร ๑ สถาบันอาศรมศิลป์ เลขที่ ๓๙๙ ซอยอนามัยงามเจริญ ๒๕ แขวงท่าข้าม เขตบางขุนเทียน กรุงเทพฯ ๑๐๑๕๐

วัตถุประสงค์ของสมาคม

- ๑ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของผู้จัดการศึกษาทางเลือกทุกประเภท
- ๒ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาทางเลือก
- ๓ เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและประสานงานกับองค์กรหรือสมาคมอื่นใดที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาทางเลือกหรือมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน
- ๔ เพื่อส่งเสริมการบำเพ็ญสาธารณประโยชน์
- ๕ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการติดตามตรวจสอบสิทธิด้านการศึกษาของประชาชนตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ
- ๖ ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

รายชื่อกรรมการสมาคม

๑. นายระพี สาคริก	นายกสมาคม	๘. นายชัชวาลย์ ทองดีเลิศ	กรรมการและเลขาธิการ
๒. นางรัชณี ธงไชยกุล	อุปนายก	๙. นายวันชัย พุทธทอง	กรรมการและประชาสัมพันธ์
๓. นางประภาภัทร นิยม	อุปนายก	๑๐. นางกนกพร สบายใจ	สาราณียกร
๔. ผู้ช่วยอาจารย์ชัชวาลย์	กรรมการและปฏิคม	๑๑. นางสาววีรดา นามไผ่	กรรมการ
๕. นางวิมลศรี ศุภิลวรรณ	กรรมการและนายทะเบียน	๑๒. นายศีลวัต ศุภิลวรรณ	กรรมการ
๖. นายนิวัฒน์ ไร่เต็กัม	กรรมการและนายทะเบียน	๑๓. นายสุรพล ธรรมรมดี	กรรมการ
๗. นางจงรักษ์ ศรีใส	กรรมการและเหรัญญิก	๑๔. นายยุทธชัย เฉลิมชัย	กรรมการ

ความเป็นมา

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ที่มีพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทำให้เศรษฐกิจสังคมเติบโตอย่างก้าวกระโดด ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลง ความเจริญเติบโตต่างๆ นั้น อีกฟากหนึ่งการเมืองการปกครอง และสภาวะทางสังคมกลับต้องเผชิญภาวะวิกฤตการณ์ของความเสื่อมทรุดและถดถอยอย่างหนัก ก่อให้เกิดคำถามที่สะกิดเตือนใจคน กลุ่มบุคคล องค์กรผู้ที่มีการจัดการศึกษาว่าระบบการศึกษาที่ผ่านมา นั้น สร้างคนให้ร่วมกันสร้างชาติ พัฒนาสังคมได้จริงหรือ และเป็นปัจจัยให้มีการแสวงหาคำตอบ จนเกิดการจัดการศึกษาทางเลือกขึ้นอย่างหลากหลาย โดยมุ่งมองไปที่อนาคตความอยู่รอดของสังคมไทย

“การศึกษาทางเลือก คือ การศึกษาที่มีรูปแบบแตกต่างจากการศึกษากระแสหลัก เป็นการศึกษาที่มีขอบเขตกว้างขวาง มีรูปแบบหลากหลายทั้งเนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ เนื่องจากมุ่งตอบสนองการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์แต่ละคนที่มีความแตกต่างกันทั้งในด้านความถนัด ความสนใจ ความพร้อมในการเรียนรู้ รวมถึงความแตกต่างด้านสภาพแวดล้อม ในวิถีชีวิตครอบครัว สังคม วัฒนธรรม และความหลากหลายทางชาติพันธุ์”

ทั้งนี้ “การศึกษาทางเลือกในประเทศไทย” นั้น เริ่มเกิดขึ้นมานานกว่า ๓๐ ปีแล้ว ดังเช่น การเกิดขึ้นของโรงเรียนทางเลือก อย่าง ร.ร.หมู่บ้านเด็ก ร.ร.รุ่งอรุณ ร.ร.อมตยกุล ร.ร.สัตตยาไส หรือ ร.ร.สัมมาสิกขา (อัสก) และอื่นๆ อีกหลายแห่ง เกิดการจัดการศึกษาแบบบ้านเรียน (Home School) รวมทั้ง

รูปแบบของการจัดการเรียนรู้ทางเลือกอันหลากหลาย กระจายตัวอยู่ใน ๔ ภาค ดังเช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน โองเขียนสืบสาน ล้านนา โรงเรียนชุมชนชาวนา โรงเรียนยุวชนสร้างสรรค์ เป็นต้น

เครือข่ายสมาคม สภาการศึกษาทางเลือกไทย

จากกระบวนการทำงานด้านการศึกษาทางเลือกมาอย่างยาวนาน เครือข่ายการศึกษาทางเลือกต่างๆ ที่ขับเคลื่อนงานการศึกษาทางเลือกในสังคมไทย ได้จัดการประชุมร่วมกันเพื่อจัดตั้งองค์กรประสานงานการศึกษาทางเลือกขึ้น จนก่อเกิดเป็น “สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย” เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๕๔ โดยมี ศ.ระพี สาคริก เป็นนายกสมาคม ภายใต้การริเริ่มดำเนินการและความร่วมมือของ “๓ เครือข่าย” ได้แก่ เครือข่ายการศึกษาทางเลือก ๔ ภูมิภาคหรือภาคประชาชน เครือข่ายบ้านเรียน (Home School) เครือข่ายโรงเรียนไทยไท

กระบวนการทำงาน และผลการดำเนินงาน

๑. การวิจัย (๑) หลักสูตร มาตรฐานการวัดผลและเทียบโอนในกลุ่มการศึกษาทางเลือก (๒) ปัญหาอุปสรรค ข้อจำกัด ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการสนับสนุนการจัดการศึกษาทางเลือก (๓) ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก ทางออกและข้อเสนอในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก

๒. การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มการศึกษาทางเลือก : เกิดทำเนียบขององค์กรการศึกษาทางเลือกทั่วประเทศ ที่ทุกฝ่ายสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปฏิรูปการศึกษาในระยะยาวได้

๓. การจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มต่างๆ ได้แก่ วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายบ้านเรียน วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครูการศึกษาทางเลือก เป็นต้น : เกิดการเชื่อมร้อยเครือข่ายผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับการศึกษาทางเลือกในรูปแบบต่างๆ จนนำไปสู่การจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งเป็น “สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย”

๔. การดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาการยุบควบรวมโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน ๗,๐๐๐ โรงเรียน จัดเวทีสาธารณะ โดยมีการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย เช่น สปร. ตลอดจนจนการมีแถลงการณ์ต่อกระทรวงศึกษาธิการ : สพฐ. มีการประกาศทบทวนนโยบายการยุบโรงเรียนขนาดเล็ก และรับข้อเสนอในการตั้งคณะกรรมการร่วมในการพิจารณาแก้ไขปัญหา รวมทั้งทำให้เกิดการตื่นตัวของสังคมต่อประเด็นเรื่องการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนเล็กโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นโรงเรียนของชุมชน

๕. การทำงานเชื่อมประสานกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการศึกษาโดยครอบครัว (Home School) : เกิดการดำเนินการเพื่อไกล่เกลี่ย และดำเนินการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นแนวทางในการป้องกันมิให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติขึ้นอีก โดยมีหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการเข้ามาดูแลปัญหาให้เป็นตามสิทธิของครอบครัวในการจัดการศึกษา

๖. การขับเคลื่อนงานการศึกษาทางเลือกผ่านการสื่อสารสาธารณะ ลงพื้นที่เพื่อสร้างการเรียนรู้และความเข้าใจและจัดทำเนื้อหาเพื่อเผยแพร่ในพื้นที่สื่อต่างๆ : สื่อมวลชนเริ่มต้นตัวและให้ความสนใจกับประเด็นการศึกษา โดยเฉพาะการศึกษาทางเลือก โดยการลงพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่ที่มีการจัดการเรียนรู้ จัดการศึกษาทางเลือกจริงๆ ทำให้สื่อมวลชนเกิดความเข้าใจต่อสถานการณ์ปัญหาและคุณค่าของการเรียนรู้ที่แตกต่างหลากหลายเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเกิดการรับรู้และเข้าใจร่วมกันว่า สมาคมสภาการศึกษาทางเลือกไทย เป็นหน่วยหนึ่งในสังคมที่มีการขับเคลื่อนทำงานประเด็นการศึกษาทางเลือก เพื่อมุ่งไปสู่การปฏิรูปการศึกษาเพื่อคนทั้งสังคม ■

รายชื่อผู้ร่วมประชุม

เวทีพลังเด็กเยาวชนพลังเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ใหม่ในสังคมไทย

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ	สนง.ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน	น.ส.อรอุมา ชูแย้ม	กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์สุราษฎร์ธานี
ดร.จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์	เขตหลักสี่ กทม.	น.ส.เหมือนฝัน คงสวย	กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์สุราษฎร์ธานี
คุณประภาภัทร นิยม	สถาบันอาศรมศิลป์	น.ส.พจนา ศุภผล	กลุ่มรักษ์เขาชะเมา
คุณสุรพล ธรรมร่มดี	สถาบันอาศรมศิลป์	ดช.ภัทรวรรณน์ คุ่มมี	กลุ่มรักษ์เขาชะเมา
นายธีร์ ภวังคนันท์	สพฐ. เขตดุสิต	นายอรุณ เกิดมงคล	กลุ่มศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ
นายสมบูรณ์ รินท้าว	จ.น่าน	นายประสิทธิ์ชัย เกิดมงคล	กลุ่มศูนย์กสิกรรมธรรมชาติ
นายมีชัย วีระไวทยะ	สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน	น.ส.จารุวรรณ พุทโส	กลุ่มพระบรมธาตุอยุธยา
อ.กรรณิการ์ บันเทิงจิตร	สปร.	นางรัชกร วรรณพัฒน์	เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนา
นายอดุลย์ ภูภัทรพงศ์	ร.ร.มะค่าวิทยา	คุณสมณชา ปลื้มสูงเนิน	เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนา
คุณสรชัย หนองตรุด	กทม.	คุณใจแจ่ม วรรณพัฒน์	เครือข่ายเยาวชนเพื่อการพัฒนา
คุณวรวีส สบายใจ	จ.นนทบุรี	นางยุพิน ตรังคราร	ร.ร.ตรุนธิชาลัย
น.ส.รัฐวรรณ เสงสีหาพันธ์	สนง.ปฏิรูป	นายภคพล โคตรศรีภูมิ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
น.ส.ชมภูษ หุ่นาค	สนง.ปฏิรูป	น.ส.ทัศนีย์ บุญเรืองศรี	ศูนย์ฝึกฯ บ้านกาญจนาภิเษก
น.ส.ชฎานัฐ ปิ่นแก้ว	สธ.อาศรมศิลป์	นายพีระ ปิยะไทยเสรี	ศูนย์ฝึกฯ บ้านกาญจนาภิเษก
น.ส.กฤตวรรณ ทิพย์ไชย	สธ.อาศรมศิลป์	คุณจตุพล แก้วคำแสน	ศูนย์ฝึกฯ บ้านกาญจนาภิเษก
คุณกนกพร สบายใจ	สมาคมบ้านเรียนไทย	นายบัญชา พิโน	จ.เชียงใหม่
คุณหัสยา เขียรวิวัฒน์นกุล	สมาคมบ้านเรียนไทย	น.ส.ภัทรร เกิดจังหวัด	จ.สมุทรสาคร
คุณวัชรพงษ์ สืบศิริ	สถาบันอาศรมศิลป์	นายพุดหัส พหลกุลบุตร	กทม.
นายจิรศักดิ์ อุดหนุน	สถาบันรามจิตติ	นายสุภัทร อ่อนราษฎร์	เยาวชนกลุ่มตะขบป่า
นายธนาวัฒน์ อยาจุต	กทม.	คุณเปรมปัทม ผลิตผลการพิมพ์	เครือข่าย Young Filmmakers of Thailand
น.ส.กมลทิพย์ นิมครารุจ	กทม.	ดร.รจนา คลี่ฉายา	ร.ร.มีชัยพัฒนา
คุณการินทร์ อินทรกุล	จ.นนทบุรี	น.ส.ณัฐฐาพร เนินกลาง	ร.ร.มีชัยพัฒนา
คุณเป็นัดดา ขาวมีทนา	กทม.	น.ส.อนัดดา ไชยโคตร	ร.ร.มีชัยพัฒนา
คุณวราทิพย์ ชมชาญ	กทม.	นายสุรเศรษฐ์ บุญเกิด	ร.ร.สวนผึ้งวิทยา
น.ส.บุปผาทิพย์ แซ่มณี	จ.ระยอง	นายเอกพิสิษฐ์ วงศ์เพ็ญ	วท.เกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
น.ส.ประทานพร บุณาค	จ.นนทบุรี	น.ส.อำไพ ไทยใหญ่	วท.เกษตรและเทคโนโลยีเชียงราย
นายศิริธันย์ กิตติธนานิธิกุล	กทม.	นางกฤตพร สุขมงคล	นักวิชาการศึกษานานาชาติพิเศษ
นายเตชิต บัญญาสมสกุล	โฮงเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา		สนง.คณกรรมาการการอาชีวศึกษา
นายวิศิษฐ์ สิทธิคง	โฮงเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา	นางสุกัญญา ใจมั่น	วท.เกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา
น.ส.จิราพร มูลใหม่	โฮงเขียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา	นายวุฒิชัย วัฒนวิชัย	วท.เกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
นายปฏิภาณ เกงขุนทด	วท.เกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา	คุณสาวตรี พูลสุขโข	สถาบันฝึกอบรมเพื่อการจัดการตนเอง
นายอังคาร ชัยสุวรรณ	เทศบาลนครขอนแก่น	นายอดิสรณ์ (ลำดับ86 น.30)	เทศบาลนครขอนแก่น
น.ส.นาภาพร สีดาเหลือง	เทศบาลนครขอนแก่น	นายณัฐพงษ์ ยลสำอาง	เทศบาลนครขอนแก่น
นายมนภส เขียรวิวัฒน์นุกูล	จ.นนทบุรี	นายสถาพร พันธุ์ประดิษฐ์	จ.ตรัง
น.ส.รุจิรัตน์ แก้วคำแสน	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	นายอมฤต ดันสิน	จ.ตรัง
คณ.ดวงสมร สุรินราช	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	นายเอกพัฒน์ (ลำดับ90 น.31)	จ.ตรัง
คณ.นันทิยา มาตราช	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	นายสุรเชษฐ์ ปลอดภัย	จ.ตรัง
นายเจนณรงค์ บุญรักษา	จ.สกลนคร	น.ส.นุศรา เหลืองไพรินทร์	จ.อ่างทอง
นายธีระเดช คุณสนจง	สภาก่อสร้างพัฒนาเด็กและเยาวชน	คุณธรรมลักษณ์ คำแสน	เทศบาลนครขอนแก่น
น.ส.นัจฉรินทร์ ศรีพรหมษา	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	คุณนพวิชัย บุญฤทธิ์	จ.อ่างทอง
คุณพีพร มโนรัตน์	ร.ร.รุ่งอรุณ	นายอานนท์ เรื่องทอง	จ.อ่างทอง
คุณวิชานนท์ นาคกรมบูรณ์	ร.ร.รุ่งอรุณ	นายวรการ มลทาทิพย์	จ.อ่างทอง
คุณกัญญารัตน์ แสนกุล	ร.ร.รุ่งอรุณ	น.ส.วิภาพร นิธิปริษานนท์	สพฐ.
คุณบุญยธรณ์ มาณจิตกุล	ร.ร.รุ่งอรุณ	น.ส.จันทรา ปิติตาม	จ.อ่างทอง
คุณพรพรช (ระหว่าง65-66 น.26)	ร.ร.รุ่งอรุณ	น.ส.เบญญาภา บุญสมธนกุล	กทม.
คุณอรพิชญ์ หลิว	ร.ร.รุ่งอรุณ	นายกิตติคุณ กิตติอมรกุล	กทม.
คุณณัฐรา เมฆะวิภาต	ร.ร.รุ่งอรุณ	คณ.วารุณี โกสัญญ์	จ.เชียงใหม่
คุณปรินทร์ อินทรศร	ร.ร.รุ่งอรุณ	น.ส.ชลิดา ไชยวัง	จ.เชียงใหม่
คุณชนนิกานต์ เรื่องฤทธิ์สกุล	ร.ร.รุ่งอรุณ	นายอัมพร (ลำดับ103 น.34)	จ.อุบลฯ
น.ส.ตาชี โคล่	จ.ราชบุรี	นายต้าแยะ ยอดฉัตรมิ่งบุญ	จ.อุบลฯ
นายสาคร จาจี	จ.ราชบุรี	คณ.อรวรรณ รักษาถิ่นไพร	จ.เชียงใหม่
คุณ...(ลำดับ70 น.27) ช่วยแนะ	จ.ราชบุรี	คุณสุเทพ มนุเสวต	ร.ร.โฉมาลีลือหล้า จ.เชียงใหม่
นายชัยณรงค์ สังข์น้ำมนต์	จ.สิงห์บุรี	คุณปรวิวัน จันทร์งษ์	กทม.
น.ส.แคทยา พันธุ์ชะวงษ์	จ.สิงห์บุรี	คุณสุวิทย์ ภูมิประเสริฐรอด	สกว. กทม.
นายวรวิช ผิวบุญเรือง	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	คุณวิวัฒน์ ทักว	ม.สงขลานครินทร์
น.ส.ปราณี พรหมภีราช	ร.ร.มัธยมวาริชภูมิ	รัตนา กิติกร	มูลนิธิสยามกัมมาจล
นางเบ็ญจา ทิพย์ไชย	ร.ร.วัดตะพงนอก จ.ระยอง	คุณศุทธิวัต (ลำดับ112 น.42)	มูลนิธิสยามกัมมาจล
น.ส.มัลลิกา ทิพย์ไชย	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	คุณรุสลา มเวชะ	องค์กรพิราบขาวชายแดนใต้
น.ส.เบญจวรรณ โปแก้ว	วท.เกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี	คุณสุไสดา มาสะ	องค์กรพิราบขาวชายแดนใต้
คุณพลอย เลาทเสรีกุล	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณสุกณา ยามา	องค์กรพิราบขาวชายแดนใต้
น.ส.สสร เรื่องศิริ	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณอรุมา นเลาะมะอะ	จ.ยะลา
น.ส.แก้วใจ แก้วโน	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณอัสนะห์ ญูดตาเก็ง	จ.ปัตตานี
น.ส.ชนิกานต์ เผ่าไพสิฐศรีอนันต์	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณแวชาปิยะห์ หยิกาเริ่ม	จ.ปัตตานี
คุณศิริธัญญ์ กิตติธนานิธิกุล	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณสุดา สุพงษ์	จ.ปัตตานี
คุณปฐมาวดี กระซอสนสุข	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณอารีนา ยามา	จ.ปัตตานี
คุณนันทิยา ต้นศรีเจริญ	ร.ร.รุ่งอรุณ	คุณธีรยุทธ์ สระคำ	สถาบันอาศรมศิลป์
นายสกุลศักดิ์ ทิพย์ไชย	ร.ร.วัดยายดา จ.ระยอง	คุณภูมิสิทธิ์ ดษครฤทธิ์ชัย	achieve
นายธีรศักดิ์ จอตะ	ร.ร.ชุมชนบ้านห้วยหินลาดนอก	คุณนนทพรณ์ วงษ์อักษรสกุล	สนง.กศน.

คุณสมใจ นิธินันท์	สนง.กศน.
คุณวันพระ สิบสกุลจินดา	จ.นครศรีธรรมราช
นายวสันต์ หุมาทิพย์	จ.นครศรีธรรมราช
นายสราวุฒิ หนูคง	จ.นครศรีธรรมราช
นายทศพล คงเมือง	จ.นครศรีธรรมราช
น.ส.ชูเรียมี่ หะวอ	จ.ยะลา
น.ส.อารีญา สีสุธ	จ.นครศรีธรรมราช
น.ส.บุษกร เทพทอง	จ.นครศรีธรรมราช
นายสุรัตน์ เม่าพันธ์ุ	จ.สุราษฎร์ธานี
นายถามวัตร สุทธิพงษ์	กทม.
นายเนร แสวบริตัน	สพฐ.
นายสุวรรณา ชีจพฤกษ์	ร.ร.รุ่งอรุณ
คุณอารี จันท์แย้ม	ร.ร.รุ่งอรุณ
คุณปรางฉาย คชศิลา	ร.ร.รุ่งอรุณ
คุณศิริพร รัตนพานิช	ร.ร.รุ่งอรุณ
คุณปราณี เขาวชัยพร	ร.ร.รุ่งอรุณ
คุณแร่วัตร วาดพานิชย์	ร.ร.รุ่งอรุณ

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
ดร.จิตรลดา บุรพันธ์	ผช.กก.ผู้จัดการใหญ่ทรัพยากรบุคลากร องค์กร บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
คุณพร้อมจิตต์ รัฐกิจวิจารณ์ ณ นคร	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
คุณกนกพร รอดรุ่งเรือง	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
ศ.นพ.วิจารณ์ พานิช	ประธานมูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ
รศ.ประภาภัทร นิยม	มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ
คุณสุรพล ธรรมรมดี	สถาบันอาศรมศิลป์
คุณกฤตวรรณ ทิพย์ไชย	สถาบันอาศรมศิลป์
คุณธาดา เศวตศิลา	Group Director Education บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
คุณนิพิพัทธิน นริญปพันธ์ุ	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ Education Institution Sector บริษัท ทู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
คุณปิยาภรณ์ มัดตะชะจิตร	ผู้จัดการมูลนิธิสยามกัมมาจล
คุณนรวิจันท์ สวคนธ์	ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่อาวุโส ผู้บริหาร สูงสุด กลุ่มทรัพยากรบุคคล ธนาคาร ไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
อาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร	ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง มูลนิธิกสิกรรมธรรมชาติ
คุณศิริพงศ์ รักใหม่	วิทยาลัยดุสิตธานี
คุณมานิจ สุขสมจิตร	มูลนิธิไทยรัฐ
คุณดวงพร อีรภาพไพสิฐ	ผู้จัดการ ฝ่ายพัฒนาธุรกิจ บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
คุณเพ็ญศรี สุธีรکانต์	ผู้อำนวยการสมาคมบริษัทจดทะเบียน ไทย มูลนิธิอิตีพี
คุณณิยะดา จำงตระกูล	รองกรรมการผู้จัดการ บริษัทหลักทรัพย์ ทรีเน็ต จำกัด
คุณมณีพร ดวงมณี	Head of Institutional Client Dept. บลจ.กรุงศรีอยุธยา
คุณตะวัน เทวอักษร	กรรมการผู้จัดการ บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท.จำกัด
คุณสุทธิรักษ์ เสถียรภาพอุทัย	กรรมการผู้จัดการ บริษัท ธนาสิริ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
คุณจิตติมา คงจำเนียร	ผู้อำนวยการฝ่ายวางแผนส่งเสริมสังคม และสำนักงานเลขานุการมูลนิธิโตโยต้า ประเทศไทย
คุณกนกวรรณ พิมพ์กันหา	บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

เวทีการสร้างเครือข่ายภาคเอกชน เพื่อการพัฒนาการศึกษาไทย

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
คุณมีชัย วีระไวทยะ	นายกสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
นพ.เอกพจน์ นิมกุลรัตน์	สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
คุณรพีพรรณ แผนดี	โรงเรียนมีชัยพัฒนา
คุณก่อกัดดี ไชยรัศมีศักดิ์	ประธานเจ้าหน้าที่บริหารบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด
รศ.ดร.สมภพ มานะรังสรรค์	อธิการบดี สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
คุณพรวิทย์ พัชรินทร์ตนะกุล	รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์
อาจารย์วิสิทธิ งามเลิศชัย	ผู้อำนวยการโรงเรียนปัญญาภิวัฒน์
รศ.ประวิทย์ แซ่เตีย	วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์
คุณนาราน นุชนุ่ม	วิทยาลัยเทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์
ดร.ธงชัย ชิวปรีชา	ผู้อำนวยการโรงเรียนวิทยาศาสตร์ระยอง
คุณณิเรนุช กุลติลก	เจ้าหน้าที่โครงการจัดตั้งสถาบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระยอง กลุ่ม ปตท. พื้นที่ภาคตะวันออก

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
คุณพรพรรณ สินศิริ	บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด	คุณชมนุช หุ่นภาค ศศ.เอกรัตน์ รวยรวย	สำนักงานปฏิรูปเพื่อสังคมไทยที่เป็นธรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
คุณอริสรา พงษ์วัลย์	มูลนิธิ โตโยต้า ประเทศไทย	ดร.รุ่งโรจน์ ปิยะภาณุวัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
คุณเกศรา อมรวุฒิวร	ผู้จัดการ โปรแกรมมหาวิทยาลัย สถาบันคีนันแห่งเอเชีย	คุณศุเรนทร์ ฐปนากรู	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าธนบุรี
คุณสาณิต รัตนาวะดี	ผู้อำนวยการ สำนักกรรมการผู้จัดการ บริษัท ลีอกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน)	คุณอดุลย์ ภูภัทรวงศ์	โรงเรียนมะค่าวิทยา
คุณสมประสงค์ บุญยะชัย	ประธานกรรมการบริหาร บริษัท ซิน คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)	คุณสมบูรณ์ รินท้าว	โรงเรียนบ้านนาขาว จังหวัดน่าน
ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา	ผู้ก่อตั้งโรงเรียนสัจจยาไส	คุณสุทธิรักษ์ กรุงกาญจนา	ผู้อำนวยการโรงเรียนบรรจบริษัท
ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล	ผู้ก่อตั้งโรงเรียนอมาตยกุล	คุณรัฐวรรณ เฮงสีหพันธ์	สำนักงานปฏิรูป (การศึกษา)
คุณรัชณี อมาตยกุล	โรงเรียนอมาตยกุล	คุณวราทิพย์ ชมชาย	สำนักงานปฏิรูป (การศึกษา)
ศ.ศรีราชา เจริญพานิช	ผู้ตรวจการแผ่นดิน	คุณศุภชัย พงศ์ภคเธียร	ที่ปรึกษา ผอ.สมศ. สำนักรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)
ศ.ดร.อุทุมพร จามรมาน	สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	รศ.สุภาพ ณ นคร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
คุณชัยณรงค์ อินทรมีทรัพย์	ประธานกรรมการ บริษัท บอยเดน แอส โซซิเอทส์ (ประเทศไทย)	คุณศรีปทุม ต่านผดุงธรรม	สำนักงานเลขาธิการการศึกษา
ดร.กฤษณพงศ์	กිරติกร คณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูป เฉพาะประเด็นการศึกษา	ดร.ทรงจิต พูลลลาภ	สถาบันวิจัยภูมิปัญญาบรรพชน
ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ	คณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะ ประเด็นการศึกษา	คุณกิตติศักดิ์ กวีภิจมนี	สำนักงานคณะกรรมการนโยบาย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม แห่งชาติ (สวทน.)
ดร.จุฬารณณ์ มาเสถียรวงศ์	คณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะ ประเด็นการศึกษา		
ดร.วณิ ปิ่นประทีป	คณะกรรมการจัดสมัชชาปฏิรูปเฉพาะ ประเด็นการศึกษา		
นพ.สุภกร บัวสาย	สำนักส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ คุณภาพเยาวชน (สสค.)		
คุณพัชรา เอี่ยมกิจการ	สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพเยาวชน (สสค.)		
ดร.รจนา คลีฉายา	ผู้อำนวยการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี		
ดร.พิทักษ์ โสตถยาคม	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ		
คุณวรวิธ สบายใจ	ครอบครัวบ้านเรียน		
คุณดอน ปรมัตถ์วินัย	มูลนิธิยุวทูตความดี กระทรวงการ ต่างประเทศ		
คุณสรราชย์ หนองตรุด	สถาบันรามจิตติ		

เวทีการจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
รศ.ดร.ชาญชัย อินทรประวัตติ	รองนายก อบจ.นครราชสีมา	ดร.เวรลักษ์ณ บุญผ่อง	จ.นครราชสีมา
นายสุรินทร์ ลมจะโปะ	ผอ.ร.ร.ครบุรี	ดร.ธารินี โชคสวัสดิ์	จ.นครราชสีมา
นายพิชัย ทิพย์รักษ์	ผอ.ร.ร.หนองบุนนากพิทยาคม	นส.อภาภรณ์ สารบรรณ	ร.ร.เทศบาล๔ (เพาะชำ) จ.นครราชสีมา
นายธรรมชาติ อมฤกษ์	ผอ.ร.ร.สูงเนิน	ดร.ณัฐพงษ์ ชาติกระโทก	ร.ร.เทศบาล๔ (เพาะชำ) จ.นครราชสีมา
นายสมยศ ระยาอินทร์	ผอ.ร.ร.สีคิ้ววิทยาคาร	ดร.สรศักดิ์ กระจำงโพธิ์	ร.ร.เทศบาล๔ (เพาะชำ) จ.นครราชสีมา
นายวิบูลศ เจริญชัย	ผอ.ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม	ดร.คมสันต์ แสนรัมย์	ร.ร.เทศบาล๔ (เพาะชำ) จ.นครราชสีมา
นายอดุลย์ ภูภัทรางค์	ผอ.ร.ร.มะค่าวิทยา	นส.อรุณศรี ยั่งยืน	องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
นายจิตติวัฒนา ศรีคราม	ผอ.สำนักสหกิจศึกษา ม.วงษ์สวัสดิกุล	นายปรกรณ์ เล็กศิริวิไล	ร.ร.ตาลชุมพิทยาคม
ดร.บุษยา วงษ์สวัสดิกุล	ผ.อธิการบดี ม.วงษ์สวัสดิกุล	นส.วิรวี ชาวไชยมหา	ร.ร.เทศบาล ๓
รศ.ดร.ประวิต เอรารวรรณ	คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ม.มหาสารคาม	นางนิยมพร บัวใหญ่	โรงเรียนเทศบาล๔ (เพาะชำ)
ดร.วฤต วิศวเวศม์	ผอ.ร.ร.โยธินนุกูล		จ.นครราชสีมา
นายปราโมทย์ แสนกล้า	รอง ผอ.สพป.นครราชสีมา	นส.รสริน เพียรทำ	สนง.ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
นายศักดิ์เดช กองสูงเนิน	ผอ.ร.ร.โยธินนุกูล		จ.นครราชสีมา
นายเรืองฤทธิ์ อภิวงศ์	ผอ.ร.ร.แม่ข่ายวิทยาคม	นายปิยะชัย ตุ่นสีมา	อบจ.ขอนแก่น
นายมานิตย์ จันวัน	ผู้บริหาร ร.ร.มัธยมตากสินระยอง	นางทัศนีย์ เปลี่ยนนสันเทียะ	ร.ร.เทศบาล๓ (ยมราชสามัคคี)
นางปาลีรัฐ มานะเลิศ	จ.ระยอง	นายไพริน สุริยะพันธุ์พงศ์	ร.ร.มัธยมบ้านแก้งวิทยา จ.ชัยภูมิ
นายอาคม หาญสงคราม	ผอ.ร.ร.สุธรรมพิทักษ์	นายชาวลิต เกิดกลม	ร.ร.ปราสาทวิทยาคม จ.นครราชสีมา
นายไพศาล มีสวัสดิ์	ผอ.ร.ร.เตรียมอุดมศึกษาอ้อมเกล้า นครราชสีมา	นางอนงค์ พอนิสุทธิ	ร.ร.เทศบาลตำบลมะค่า
	ผอ.ร.ร.เทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม	นส.กานต์ปริยา วุฒิสิงห์ชัย	ร.ร.เทศบาล๓ (ยมราชสามัคคี)
นางเพ็ญศรี แนะแก้ว	ร.ร.เทศบาลวัดราษฎร์นิยมธรรม	คุณอรพิมพ์ จิตรประัญญา	ร.ร.รุ่งอรุณ
น.ส.นิตยา ดงอุทิศ	รอง ผอ.ร.ร.วัดสลักเหนือ	คุณอรุณโรจน์ รัตนพันธ์	ร.ร.รุ่งอรุณ
นางศรีนภัสร์ เพ็งมีศรี	ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๓๑	นส.สุกานดา เรืองไธยะ	ร.ร.เทศบาล๓ (ยมราชสามัคคี)
นายทวี บรรจง	ร.ร.รุ่งอรุณ	นางเกศรินทร์ ศรีเมือง	ร.ร.เทศบาล๔ (เพาะชำ)
	ผอ.ร.ร.เมืองพลพิทยา	นายกอบพงศ์ กาญจนกิจ	สนง.เทศบาลนครนครราชสีมา
นายสมศรี ทะคันสอน	นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลมะค่า	น.ส.วรัทยา จันทรรัตน์	ครูสอนเด็กด้อยโอกาส เทศบาลนครนครราชสีมา
นายสุเทพ พงษ์ใหม่	ผ.คณบดีฝ่ายวิชาการ		เทศบาลนครนครราชสีมา
นายธนาพร ศิริโกคานนท์	คณะศึกษาศาสตร์ ม.มหาสารคาม	นายเกรียงศักดิ์	เทศบาลนครนครราชสีมา
ดร.จิระพร ชะโน	ร.ร.เตรียมอุดม ต.โคกกรวด	น.ส.จันทร์เพ็ญ ทศพรหอมเพ็ชร	เทศบาลนครนครราชสีมา
	จ.นครราชสีมา	นายภูเบศ รุณธนานันต์	ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม
นายจตุรงค์ สุวรรณหา	ร.ร.พิศาลปทุมณีวิทยา จ.ขอนแก่น	นายนิกรม หมอจิตร	ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม
	จ.นครราชสีมา	นายธีรยุทธ ตะวัน	อ.บัวใหญ่ จ.นครราชสีมา
นายวินัย รุมนิมพลี	จ.นครราชสีมา	นายปัญญา เพียรพิมพ์	ร.ร.เกษตรสมบูรณ์วิทยาคม อบจ.ชัยภูมิ
นส.อาลิสา เลิศแสงธรรม	จ.นครราชสีมา	นายสิทธิศักดิ์ ลากะสง	ร.ร.โนนกอวิทยา จ.ชัยภูมิ
นส.กชกร จันนก	จ.นครราชสีมา	นายสุรัตน์ชัย ชัยมีเขียว	สพป.นครราชสีมาเขต๒
นส.อาภัสรา สารบรรณ	จ.นครราชสีมา	น.ส.ชมภูษุฑ ทุ่นนาค	จ.นนทบุรี

เวทีบูรณาการภาครัฐ

เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา

ชื่อ-สกุล ที่อยู่

นายทวิสันต์ โฉมหนูรักษ์
 น.ส.สุกัลยา พลเสน
 นายสะอาด ทั่นเลี้ยง
 คุณอมรวิรัช นาคกรรพ
 คุณจุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์
 น.ส.ปิยรัตน์ สุวรรณมาศ
 น.ส.รุ่งฤดี สินธุไชย
 น.ส.สุกมลวัลย์ จุลอักษร
 นางพรพรรณ ช่วยสรระน้อย
 นายบัญชา หล้าสูงเนิน
 นายมงคล มินพิมาย
 นายสุรัชย์ ก้อนครบุรี
 นายเสกสรร พึ่งครบุรี
 นายณัฐวุฒิ นามมีศรี
 นายประจัน กรุดครบุรี
 นายไพบุลย์ พฤษภานาเวศ
 นายสุวินัย สนิทม่วง
 นายสุวรรณ พนตานนท์
 น.ส.อินทิพร หลิวพิริยวงค์
 น.ส.อารี อิ่มสมบัติ
 คุณณัฐกฤต ตะภา
 นายเจริญ ทองโตกลาง
 คุณสมภาพ สุขพัฒนานรากุล
 คุณสิรินเทพ ร่วมพัฒนา
 นายอดุลย์ มุกข์กันต์
 นายสุรเดช ประพัฒน์
 นายอำพร ครองกลาง
 นายอาราม สุวรรณชัยรบ
 นางมูรีรัตน์ ชวนวูเหลือบ
 ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
 นายอริยพงษ์ ศรีสุพัฒน์
 นส.จิตรปราชดี แฉงบุญ

หอการค้าภาคอีสาน
 จ.นนทบุรี
 อบจ.กาญจนบุรี
 สนง.ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และ
 คุณภาพเยาวชน (สสค.)
 สถาบันรามจิตติ
 ร.ร.ปราสาทวิทยาคม
 ร.ร.ปราสาทวิทยาคม
 ร.ร.ปราสาทวิทยาคม
 ร.ร.มะค่าวิทยา
 ร.ร.มะค่าวิทยา
 ร.ร.มะค่าวิทยา
 นักเรียน ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม
 นักเรียน ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม
 นักเรียน ร.ร.บ้านใหญ่พิทยาคม
 นักเรียน
 นายกเทศมนตรี ต.หนองไผ่ล้อม
 นายก อบจ.ระยอง
 ผู้ทรงคุณวุฒิการศึกษาท้องถิ่น
 สสค.
 สสค.
 KCTV
 ศึกษาพิเศษโครงการเด็กด้อยโอกาส
 อบจ.นครราชสีมา
 สพป.นครราชสีมาเขต๒
 เทศบาลตำบลท่าตูม จ.สุรินทร์
 ร.ร.โตนดพิทยาคม
 ร.ร.ลำพระเพลิงพิทยาคม
 ร.ร.สีคิ้วหนองหญ้าขาว
 ร.ร.สีคิ้วหนองหญ้าขาว
 ผอ. ร.ร.หนองบัวพิทยาคม
 ม.พระจอมเกล้าธนบุรี
 ร.ร.มะค่าวิทยา
 ร.ร.มะค่าวิทยา

ชื่อ-สกุล ที่อยู่

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
 ดร.อมรวิรัช นาคกรรพ
 ดร.จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์
 คุณสุรพล ธรรมรัมย์ดี
 ดร.วณิ ปิ่นประทีป
 นายสมบุญ รินท้าว
 ดร.พิทักษ์ โสตถยาคม
 นายอดุลย์ ภูภัทรวงศ์
 น.ส.พัชรา อุบลสวัสดิ์
 คุณวรวิธ สบายใจ
 คุณศุภญา ศกุนตนาค
 คุณงามพิศ ลวากร
 คุณจตุพร สุทธิวิวัฒน์
 คุณจินตนา ดั่งชอุ่ม
 คุณชุตติวัฒน์ สุวัตติพงษ์
 คุณชูชาติ แก้วนอก
 คุณฐานิส ศรียะพันธ์
 นายจิระประวัตติ ชุมสาย ณ อยุธยา
 คุณณัฐพล ต้นเจริญทรัพย์
 คุณณวิล ศรีใจงาม
 คุณธีรภูมิ เจริญรัมย์
 คุณนवलพรรณ ศาสตร์เวช
 คุณนิภาพร กุลสมบุญ
 คุณบรรเจิด กลิ่นจันทร์
 น.ส.ปรียาพร ญาณะชัย (แทนคุณบัณฑิตย์ ศรีพุทธางกูร)
 คุณประภาส เขียวแก้ว
 คุณเป็ยะบุตร ชลวิจารณ์
 ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
 สถาบันรามจิตติ
 หลัทธิ กทม.
 สถาบันอาศรมศิลป์
 สนง.ปฏิรูป จ.นนทบุรี
 จ.นำน
 สพฐ.ถนนดำเนินนอก กทม.
 ร.ร.มะค่าวิทยา
 สนง.ปฏิรูป จ.นนทบุรี
 จ.นนทบุรี
 นักวิชาการ สนง.พัฒนานวัตกรรมการ
 จัดการศึกษา
 รอง ผอ.สพม.เขต1 กทม.
 ศน.เชี่ยวชาญ สนง.กศน.
 ครู กศน.เขตปทุมวัน
 ครู ร.ร.มาแตร์เดอีวิทยาลัย
 รอง ผอ.สพป.สมุทรปราการเขต 1
 อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและ
 เยาวชน
 กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
 นักวิชาการ สพฐ.เขตดุสิต กทม.
 ผอ.ร.ร.พระโขนงพิทยาลัย สพม.เขต ๒
 รอง ผอ.สพป.กรุงเทพฯ
 ศน.ชำนาญการ กศน.
 Education Specialist บ.ปิโก
 (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
 รอง ผอ.สำนักพัฒนานวัตกรรมการ
 จัดการศึกษา สพฐ.
 รอง ผอ.สพป.เพชรบูรณ์
 เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษา
 เอกชน
 ผอ. ร.ร.บ้านห้วยพัฒนา สพป.ตราด
 อธิการรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง
 อุตสาหกรรม

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
คุณพัทธนันท์ หรรษาภิรมย์โชค คุณพิษณุ ตูลสุข	อ.ภาควิชาครุศึกษา ม.เกษตรศาสตร์ หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวง ศึกษาธิการ	น.ส.ปนัดดา ขาวสะอาด น.ส.ชุมภุณช หุ่นาค น.ส.จิตติมา อุ่มอารีย์	เขตจตุจักร กทม. จ.นนทบุรี เขตดอนเมือง กทม.
คุณารณชภัทร์ โสถถยาคม	ครู ร.ร.สายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ สพม.เขต1	นายการัณย์ อินทะกุล น.ส.รัฐวรรณ เสงส์หาพันธ์	สนง.ปฏิรูป จ.นนทบุรี
คุณมาลี สืบกระแส คุณหญิงทร วงศ์ภิรมย์ศานต์ คุณยุวดี นุชทรัพย์ คุณช้ำเรือง เรียบขำ	ผอ.กลุ่มนิเทศฯ สพป.ลพบุรี เขต1 หัวหน้ากลุ่มที่ปรึกษากรมสุขภาพจิต ครู ร.ร.วัดปากน้ำฝั่งเหนือ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา	น.ส.รุปรพร น.ส.สุกัลยา พลเสน น.ส.จวีรัตน์ นาคแก้ว นายสายัณห์ ภมรนาต คุณประเสริฐ	เขตวังทองหลาง กทม. จ.นนทบุรี จ.นนทบุรี เขตป้อมปราบ กทม. จ.นนทบุรี
คุณรุ่งอรุณ ไสยโสภณ คุณลัดดา ตั้งศุภราชัย คุณลัดดา ภูเกียรติ คุณเลขา ปิยะอัจฉริยะ คุณวิบูลย์ ทานุชิต คุณดวงใจ บุญผะกาล คุณวิริยะ ผลโภค	นักวิชาการชำนาญการพิเศษ กศน. ผู้เชี่ยวชาญกระทรวงวัฒนธรรม ผอ. ร.ร.สาธิตพัฒนา กทม. ผู้ทรงคุณวุฒิสภาการศึกษา รอง ผอ.สพป.ลำปาง เขต2 สพฐ. เขตดุสิต Director บ.ปิโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)		
คุณศรีอัมพร ประทุมนันท์	ครู ร.ร.อนุบาลวัดป่าเลไลยก์ สพป. สุพรรณบุรี เขต1		
คุณศิริ จินบำรุง คุณสมประสงค์ สิงห์สุวรรณ คุณสุธรรม วาณิชเสนี คุณสุรัฐ ศิลปะอนันต์	ผอ.วิทยาลัยเทคนิคนครนายก ผอ.วิทยาลัยการอาชีพกบินทร์บุรี ประธานกรรมการ SVI Initiatives ประธานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน		
คุณอนันมา ชัยเนตร	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ กรมวิชาการเกษตร		
คุณนพคุณ เกรียงศักดิ์านุกุล คุณอริยา พรหมสุภา คุณรัตนา แสงบัวเผื่อน น.ส.วรจรรย์ อังศุธร น.ส.กฤตวรรณ ทิพย์ไชย น.ส.จิรัชดา พายัพ คุณนฤทธิ คุณอาภาภรณ์ กิจศิริ	ร.ร.พระโขนงพิทยาลัย ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี สพฐ. นักวิชาการ สนง.ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม จ.ระยอง สช.กระทรวงศึกษาธิการ ทีมสื่อปฏิรูป ทีมข่าว		

เวทีการศึกษาทางเลือก

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
รศ.ประภาภัทร นิยม	สถาบันอาศรมศิลป์	คุณอากาศรณ์ วิจิตร	ประชาสัมพันธ์ สปร.
นายสุรพล ธรรมรัมย์ดี	สถาบันอาศรมศิลป์	คุณอรพินธ์ กุศลรุ่งรัตน์	มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ(โง๊ะมาโลลือหล่า)
นายศีลวัต ศุภิลวรรณ	ร.ร.เพลินพัฒนา	คุณสุเทพ มนุเสวต	มูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณ(โง๊ะมาโลลือหล่า)
นางวิมลศรี ศุภลวรรณ	ร.ร.เพลินพัฒนา	ศ.ระพี สาคริก	สถาบันอาศรมศิลป์
คุณชัชวาลย์ ทองดีเลิศ	เลขาธิการสภาการศึกษาทางเลือก	คุณกลศ หิรัญบุรพา	สถาบันอาศรมศิลป์
	ร.ร.หม่อนแสงดาว	น.ส.เทียมจันทร์ เสรี	NNT & NBT World 24Hrs TV.SAT
คุณทววิวัฒน์ อัครศิลาชัย	รองเลขาธิการฯภาคเหนือ	นางสุนิสา ชื่นเจริญสุข	ร.ร.รุ่งอรุณ
	ร.ร.หม่อนแสงดาว	ดร.ประวีณา อัสโย	สนง.เลขาธิการสภาการศึกษา
คุณวันชัย พุทธทอง	รองเลขาธิการฯภาคใต้ ศูนย์พลเมืองเด็ก	นางพัชราพรรณ กฤษญาจินดารุ่ง	สนง.เลขาธิการสภาการศึกษา
คุณชัยณรงค์ นิมิชูใจ	รองเลขาธิการฯภาคกลาง มูลนิธิเด็ก	คุณกรรองทอง บุญประคอง	ร.ร.จิตตเมตต์ (ปทุมวัย)
คุณกนกพร สบายใจ	รองเลขาธิการฯกลุ่มบ้านเรียน สมาคมบ้านเรือนไทย	คุณกฤตวรรณ ทิพย์ไชย	สถาบันอาศรมศิลป์
	กลุ่มเยาวชนสร้างสรรค์	คุณชฎาณัฐ ปิ่นแก้ว	สถาบันอาศรมศิลป์
คุณพรชัย ประเสริฐสุขกุล	อบต.โลโว	คุณปราณี เขียวชัยการ	ร.ร.รุ่งอรุณ
นายสถาปนา ธรรมโมลา	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	คุณสาวตรี พูลสุขโข	เครือข่ายเยาวชนสืบสานภูมิปัญญา
นายเสน่ห์ เสาวพันธ์	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	น.ส.พัชรา อุบลสวัสดิ์	กทม.
นายเดชา พงษ์แดง	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	น.ส.ชมกานุช หุ่นาค	จ.นนทบุรี
น.ส.ภัทรนันท์ เพิ่มมูล	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	น.ส.ฐิพร เกษมกำจร	กทม.
นางเดือนเพ็ญ อนันต์พัฒนกุล	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	น.ส.บวรลักษณ์ ธรรมภารา	จ.นนทบุรี
นางสุนิรัตน์ เงินพจน์	เครือข่าย ร.ร.ขนาดเล็ก	นายอำนาจ ชูเฟื่อง	ร.ร.บ้านดอนทราย
นายวรวีส สบายใจ	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน	น.ส.รุ่งทิพย์ อิมรุ่งเรือง	องค์การแอคชั่นเอดประเทศไทย
นางรัชกร วรรณพัฒน์	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน	นายธีรยุทธ วีระคำ	สถาบันอาศรมศิลป์
น.ส.ใจแจ่ม วรรณพัฒน์	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน	นายชัชวาล ทองดีเลิศ	จ.เชียงใหม่
นางเยาวดี ศรีพันธวานุสรณ์	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน	นายสมบูรณ์ รินท้าว	จ.น่าน
นายกำราบ พานทอง	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน		
น.ส.เสริมศิริ มั่นตะพงค์	เครือข่ายเด็กบ้านเรียน		
นายทรงเดช ก้อนวิมล	ร.ร.สานฝันอุดมการณ์ชาวนา		
น.ส.มะลิวรรณ มาผาบ	เครือข่ายการศึกษาทางเลือกภาคเหนือ		
น.ส.อรุณี บุญโย	ร.ร.หมู่บ้านเด็ก		
คุณศิริภรณ์	ร.ร.สยามสามไตร		
น.ส.พึงฝน จังคศิริ	ร.ร.สัมมาสิกขาสันตือโคก		
น.ส.สุวณี คัมภกสิกิจ	ร.ร.สัมมาสิกขาสันตือโคก		
นายธีชัช ศรีพันธวานุสรณ์	บ้านเรียนเชรผาภูมิ		
นายสุขสวัสดิ์ สบายใจ	ครอบครัวบ้านเรียน		
คุณวัชระ เกตุชู	ร.ร.วัดท่าสะท้อน		
คุณวรรณณา เลิศวิจิตรจรัส	มูลนิธิสคศรี-สฤษดิ์วงศ์		

